

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
Strategies and forms of Strengthening the Khon Kaen City
Network for Sustainable Development

โดย

ดร.สุนทร สายคำ

พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส, ดร.

ผศ.ดร.วิทยา ทองดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

พ.ศ.๒๕๖๐

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610760076

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
Strategies and forms of Strengthening the Khon Kaen City
Network for Sustainable Development

โดย

ดร.สุนทร สายคำ

พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส, ดร.

ผศ.ดร.วิทยา ทองดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

พ.ศ. ๒๕๖๐

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610760076

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Strategies and forms of Strengthening the Khon Kaen City Network for Sustainable Development

By

Dr. Sunthon Saikham

Phra Athikan Boonchuay Chotivungso, Dr.

Asst.Prof.Dr. Vittaya Thongdee

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khonkaen Campus

B.E. 2560

Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

MCU RS 610760076

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย:	ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ผู้วิจัย:	ดร.สุนทร สายคำ, พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส, ดร., ผศ.ดร.วิทยา ทองดี
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๐
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัย พบว่า ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ๙ กลยุทธ์ และ ๓๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ที่ ๑ ด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมี ๕ ตัวชี้วัด ๑) การส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒) การส่งเสริมการจ้างงานใหม่ ๓) การส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๔) การส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ๕) การส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม กลยุทธ์ที่ ๒ ด้านการตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืนมี ๓ ตัวชี้วัด ๑) การส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง ๒) หน่วยงานมีการส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง ๓) การส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่ กลยุทธ์ที่ ๓ ด้านการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมี ๓ ตัวชี้วัด ๑) การส่งเสริมการเปลี่ยนวิถีในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต ๒) การส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ๓) การส่งเสริมวิถีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านคุณภาพชีวิต กลยุทธ์ที่ ๔ ด้านการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตมี ๔ ตัวชี้วัด ๑) การส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถ้วนหน้า ๒) การส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย ๓) การส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๔) การส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน กลยุทธ์ที่ ๕ ด้านการเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดีมี ๔ ตัวชี้วัด ๑) การส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย ๒) การส่งเสริมการส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน ๓) การส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ๔) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้ กลยุทธ์ที่ ๖ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาดมี ๓ ตัวชี้วัด ๑) การส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน ๒) การส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม ๓) การส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านสังคมสันติสุข กลยุทธ์ที่ ๗ การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็งมี ๓ ตัวชี้วัด ๑) การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุก

รูปแบบ ๒) การส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน ๓) การส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือนิติรัฐ กลยุทธ์ที่ ๘ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกมี ๔ ตัวชี้วัด ๑) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ๒) การส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม ๓) การส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ๔) การส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน กลยุทธ์ที่ ๙ ด้านการลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศมี ๓ ตัวชี้วัด ๑) การส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ๒) การส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน ๓) การส่งเสริมการส่งเสริม ความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การสร้างยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่หน่วยงานควรดำเนินการ กล่าวคือ มีการสร้างกรอบ ยกร่างรูปแบบ พัฒนากลยุทธ์ และใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญโดยการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นจะทำให้ได้ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและใช้ในการประเมินการดำเนินงานนั้น ๆ ได้ หน่วยงานควรให้ความสำคัญการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ด้านคุณภาพชีวิต และด้านสังคมสันติสุขให้เกิดปัญหาแจ่มแจ้งโดยยึดเป้าประสงค์ขององค์การสหประชาชาติ ในขั้นตอนการสร้างยุทธศาสตร์ควรมีใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกัน ในกรณีที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานมากซึ่งจะทำให้ได้ผลการวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

Research Title: Strategies and forms of Strengthening the Khon Kaen City Network for Sustainable Development

Researcher: Dr. Sunthon Saikham,
Phra Athikan Boonchuay Chotivungso, Dr.,
Asst.Prof.Dr. Vittaya Thongdee

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University KhonKaen Campus

Fiscal year: 2560/2017

Research Scholarship Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

The purposes of this research were: to study strategies and models of strengthening the Khon Kaen city network for sustainable development; to develop strategies and models of strengthening the Khon Kaen city network for sustainable development; to propose strategies and models for strengthening the Khon Kaen city network towards sustainable development. The research results showed that the strategy and models of strengthening the Khon Kaen city network towards sustainable development consists of 3 strategies, 9 tactics and 32 indicators: namely, Strategy 1: Environment consisting of the following tactics: Tactic 1: promotion of environmentally friendly industry, innovation and infrastructure with 5 indicators. Tactic 2: Sustainable settlement and community with 3 indicators. Tactic 3: promotion of environmentally friendly production and consumption with 3 indicators. Strategy 2: Quality of life: Tactic 4: equal quality education and lifelong learning with 4 indicators. Tactic 5: good water and sanitation access, with 4 indicators. Tactic 6: access to stable and clean energy with 3 indicators. Strategy 3: Peaceful society: Tactic 7: creating a peaceful and fair society and strong social institutions with 3 indicators. Tactic 8: promoting of participation at all levels in achieving global sustainable development goals, with 4 indicators. Tactic 9: reducing domestic and international inequality with 3 indicators.

Suggestion

Strategic construction and model for strengthening the Khon Kaen city network for sustainable development. That is to say, a framework for creating a strategy development model and using a prioritization method by analyzing necessary conditions will lead to a strategy and a model for strengthening the Khon Kaen city network for development. Sustainable, effective, can be used to formulate policies and evaluate the operations.

Agencies should focus on sustainable development, namely environmental studies. Quality of life And the peaceful society for clear intelligence by adhering to the objectives of the United Nations In the strategy building process, in-depth interviews and small-group meetings should be used together. In the case that there is a long time in operation, which will make the research results more clear and the most effective.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลงด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาจากท่านเจ้าคุณพระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร. รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น ที่กรุณาให้คำปรึกษาและให้กำลังใจในการวิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ท่านเจ้าคุณพระสุธีรัตนบัณฑิต,รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ และคณะ ที่ได้กรุณาพิจารณาจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.วิทยา ทองดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี และรองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย ที่กรุณาพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารและบุคลากร ๗ หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่าย ๑)ส่วนราชการของจังหวัดขอนแก่น ๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ๓) เทศบาลนครขอนแก่น๔) หอการค้าจังหวัดขอนแก่น ๕) คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น ๖) ประชาชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น๗) ชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น ทุกรูป/ท่านที่กรุณาให้สัมภาษณ์และให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลทุกส่วน เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกรูป/ท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ทุกประการ ความเมตตากรุณาจากทุกรูป/ท่าน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้อีกครั้งหนึ่ง

ดร.สุนทร สายคำ และคณะ

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาการวิจัย.....	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	๖
๑.๖ ทบทวนเอกสารงานวิจัย	๘
๑.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย.....	๑๒
๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	๑๓
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๔
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	๑๕
๒.๒ แนวคิดพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี	๒๙
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และเครือข่าย	๓๔
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๔๖
๒.๕ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ ยั่งยืน	๕๓
๒.๖ บริบทของเครือข่ายเมืองขอนแก่น	๕๔
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๗๑
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๗๑
๓.๒ พื้นที่ศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	๗๒
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	๗๓
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๗๕
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๖
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๘

๓.๗ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย	๗๙
๓.๘ สรุป	๗๙
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๘๐
๔.๑ ศักยภาพอุตสาหกรรมและรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	๘๐
๔.๒ การพัฒนาอุตสาหกรรมและรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	๑๐๑
๔.๓ การเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	๑๐๘
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๐๙
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๐
๕.๒ อภิปรายผล	๑๑๖
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๑๙
บรรณานุกรม	๑๒๑
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๒๖
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล	๑๓๕
ภาคผนวก ค ภาพประกอบการวิจัย	๑๔๓
ภาคผนวก ง หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ และ หนังสือตอบรับการลงบทความ	๑๕๖
ภาคผนวก จ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากการวิจัย	๑๖๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ ๔.๑	การยกย่องยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จากกระบวนการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน (SWOT ANALYSIS).....	๘๑
ตารางที่ ๔.๒	ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม.....	๘๓
ตารางที่ ๔.๓	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาพรวม	๘๔
ตารางที่ ๔.๔	สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้าน.....	๘๕
ตารางที่ ๔.๕	สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน โดยภาพรวมและรายด้าน	๘๖
ตารางที่ ๔.๖	สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภค ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้าน.....	๘๖
ตารางที่ ๔.๗	สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพชีวิต ๑) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมและรายด้าน.....	๘๗
ตารางที่ ๔.๘	สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพชีวิต ๒) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี โดยภาพรวมและรายด้าน	๘๘
ตารางที่ ๔.๙	สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพชีวิต ๓) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและสะอาด โดยภาพรวมและรายด้าน.....	๘๙
ตารางที่ ๔.๑๐	สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคมสันติสุข ๑) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง โดยภาพรวมและรายด้าน.....	๙๐
ตารางที่ ๔.๑๑	สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคมสันติสุข ๒) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก โดยภาพรวมและรายด้าน.....	๙๑

- ตารางที่ ๔.๑๒ สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่น
 สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคมสันติสุข ๓) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายใน
 และระหว่างประเทศ โดยภาพรวมและรายด้าน.....๙๒
- ตารางที่ ๔.๑๓ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่
 ยั่งยืนเรียงลำดับตามความ ต้องการจำเป็น ๑๐๑

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๑๒
ภาพที่ ๔.๑ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน...	๑๐๕
ภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้จากการวิจัย.....	๑๐๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาการของโลกมาเมื่อในอดีตตั้งแต่สมัยยุคเกษตรกรรม ซึ่งใช้เวลาหลายร้อยปี ขณะนั้นเป้าหมายมีเพียงการผลิตผลเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการในการบริโภค ของประชากรโลก ในช่วง ๓๐๐-๕๐๐ ปีและประมาณ ๑๐๐ ปีที่ผ่านมาโลกเราได้เข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อการผลิตสินค้าและบริการให้เพียงพอกับความต้องการของ ประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ยุคอุตสาหกรรม สามารถอยู่ได้ เพียง ๖๐ ปีก็เปลี่ยนมาเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการพัฒนา ของระบบคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตทำให้ข้อมูลข่าวสาร ในโลกนี้มีมากมายและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ยุคข้อมูลข่าวสาร นี้ สามารถอยู่ได้เพียง ๑๕-๒๐ ปีโลกเราก็เปลี่ยนยุคเป็นยุคแห่ง การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะ เห็นว่าการเปลี่ยนแปลง ของโลกเราใช้ระยะเวลาสั้นลงอย่างมาก อนาคตการเปลี่ยนยุค อาจใช้เวลาไม่ถึง ๕ ปีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย จึงเกิดแนวคิดของการพัฒนา ซึ่งแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมาตามสหัสวรรษตั้งแต่ ปี ค.ศ.๒๐๐๐ (The Millennium Development Goals หรือ MDGs) เป้าหมายในการพัฒนาในขณะนั้นมีแนวคิดเพียง ๘ ด้าน เช่น การขจัดความยากจน ความหิวโหย โรคภัยไข้เจ็บ ความเท่าเทียมกันทางด้านเพศ การเข้าถึงน้ำที่สะอาดและ สุขาภิบาลที่ดี การลดการตายแรกเกิด การส่งเสริมสุขภาพของแม่ การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น และแนวทาง ดังกล่าวได้สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. ๒๐๑๕^๑

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือตัวย่อว่า SDGs) เป็นเป้าหมายเกี่ยวกับ การพัฒนาระดับนานาชาติซึ่งจัดทำขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ เป้าหมาย โลกแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ได้เผยแพร่และใช้แทนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ที่หมดอายุเมื่อ สิ้นปี ๒๕๕๘ โดย SDGs เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๗๓ ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก ๑๗ เป้าหมายดังนี้ คือ ๑) การขจัด ความยากจนทุกรูปแบบ ๒) การขจัดความหิวโหย การบรรลุถึง ความมั่นคงทางอาหารและเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ๓) การมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี ๔) การได้รับการ ศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) การบรรลุความเท่าเทียมกัน ระหว่างเพศ การเพิ่มพลังสตรีและเด็กหญิง ๖) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ๗) การ เข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ๘) การมีงานที่มีคุณค่าเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ๙) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑๐) การลด

---

^๑สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๘).

ความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ ๑๑) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ๑๒) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑๓) การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ ๑๔) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ๑๕) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบนบกและ รักษาระบบนิเวศ ๑๖) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๑๗) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลงจนกลายเป็นวิกฤติการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อชีวิตความเป็นอยู่ สุขภาพอนามัยของคนในชุมชน ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพและบั่นทอนคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน จากวิกฤติการณ์ดังกล่าวองค์การอนามัยโลก (WHO) จึงได้นำแนวคิดเมืองน่าอยู่ (Healthy Cities) มาใช้ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่แนวคิดเมืองน่าอยู่เข้ามาสู่ประเทศไทย ในปี พ.ศ.๒๕๓๗ เป็นผลเนื่องมาจากการสัมมนาพร้อมกันระหว่างคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของสหประชาชาติภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (ESCAP) กับรัฐบาลไทยในเรื่องการพัฒนาเมือง ณ กรุงเทพมหานคร ความเคลื่อนไหวในเรื่องเมืองน่าอยู่จึงได้เกิดขึ้นตามลำดับ (World Health Organization, ๑๙๙๕) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็น “สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน” (Green and Happiness Society) มีแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการเมืองระดับท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในระดับรากหญ้า และการส่งเสริมให้องค์การปกครองท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมมากขึ้น เน้นการพึ่งตนเอง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนในภาพรวม ที่อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมเชื่อมโยงต่อเนื่องในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่มุ่งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน^๒

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓/๑ และมาตรา ๕๓/๒ บัญญัติให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้จัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคที่ยึดกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจากทุกจังหวัดทั้ง ๔ ภูมิภาค

^๒คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) เอกสารประกอบการประชุมประจำปี ๒๕๕๕, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์ บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.

ขึ้น เพื่อสนับสนุนจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้สามารถ ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด โดยยึดแนวความคิดการพัฒนาตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบจากกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ ควบคู่ไปกับกับแนวคิด “การพัฒนาแบบองค์รวม” ที่ยึด คน ผลประโยชน์ของประชาชน ภูมิสังคม ยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคภาคีการพัฒนา และหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้สังคมสมานฉันท์ และอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน มุ่งสร้างความเชื่อมโยงกับแผนระดับชาติต่าง ๆ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสร้างโอกาสทางการพัฒนา สอดคล้องกับภูมิสังคมของพื้นที่ โดยกำหนดรูปแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ของประเทศและภาค รวมถึงชุมชน กำหนดบทบาทและยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคให้สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่

วิสัยทัศน์จังหวัดขอนแก่น: "ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ มุ่งสู่มหานครแห่งอาเซียน" แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ วิสัยทัศน์ : ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ มุ่งสู่มหานครแห่งอาเซียน โดยมี พันธกิจ ๓ ด้านได้แก่ ๑) เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุข ๒) พัฒนาให้เป็นและเป็นต้นแบบของการพัฒนาและบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ ๓) พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และมียุทธศาสตร์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและมีความสามารถทางการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาการบริหารภาครัฐ^๓

จากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือตัวย่อว่า SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ เป้าหมายโลกแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ได้เผยแพร่และใช้แทนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ที่หมดอายุเมื่อสิ้นปี ๒๕๕๘ โดย SDGs เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๗๓ ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก ๑๗ เป้าหมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจแนวทางการพัฒนาและปฏิรูปบทบาทขององค์กรของตนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายร่วมกันของคนในท้องถิ่น นั่นคือการสร้างสังคมที่น่าอยู่และยั่งยืนตามแนวทางพระพุทธศาสนาให้สำเร็จต่อไป

^๓กรมการพัฒนาชุมชน, แนวทางการดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐, (กรุงเทพมหานคร: กรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย, ๒๕๖๐).

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๑.๒.๒ เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๑.๒.๓ เพื่อเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๓ ปัญหาการวิจัย

- ๑.๓.๑ สภาพและปัญหาในการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นอย่างไร
- ๑.๓.๒ แนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยครั้งนี้ไว้ ๔ ประการ ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

สภาพปัญหาเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติ ดังต่อไปนี้

๑. ด้านสิ่งแวดล้อม
  - ๑.๑ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
  - ๑.๒ การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน
  - ๑.๓ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๒. ด้านคุณภาพชีวิต
  - ๒.๑ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
  - ๒.๒ การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี
  - ๒.๓ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด
๓. ด้านสังคมสันติสุข
  - ๓.๑ การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง
  - ๓.๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก
  - ๓.๓ การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

๑.๔.๒ ขอบเขตพื้นที่/องค์กร

ผู้วิจัยศึกษากับผู้บริหารองค์กรภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนประกอบด้วย ๗ องค์กรคือ ส่วนราชการจังหวัดขอนแก่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เทศบาลนครขอนแก่น หอการค้าจังหวัดขอนแก่น คณะสงฆ์ขอนแก่น ประชาชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น และประชาชนจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น

๑.๔.๓ ขอบเขตประชากร

๑.๔.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน ๗ รูป/คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้บริหารองค์กรใน ๗ องค์กรที่เป็นภาคีเครือข่ายทั้งภาคราชการและภาคเอกชน ได้แก่ ๑.ผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัดขอนแก่น ๒.ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ๓.ผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น ๔. ผู้บริหารหอการค้าจังหวัดขอนแก่น ๕.พระสังฆาธิการจากคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น ๖.ปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ๗.ประชาชนชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น

๑.๔.๓.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารระดับต้นใน ๗ องค์กรที่เป็นภาคีเครือข่ายทั้งภาคราชการและภาคเอกชนในจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒๑๒ รูป/คนโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่และมอร์แกน^๔ และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) ตามตำแหน่งหน้าที่และเทียบสัดส่วนจากประชากร ตามตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย โดยสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก จำแนกได้ ดังนี้

(๑) ตำแหน่งหน้าที่

(๑.๑) ผู้บริหารระดับสูง จำนวน ๗๐ รูป/คน

(๑.๒) ผู้บริหารระดับต้น จำนวน ๑๔๒ รูป/คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑.๔.๔.๑ ตัวแปรต้น ได้แก่ บทบาทหน้าที่ และ สถานภาพของผู้บริหาร จำแนกดังนี้

(๑) จำแนกตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร แยกเป็น

(๑.๑) ผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัดขอนแก่น

(๑.๒) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(๑.๓) ผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น

(๑.๔) ผู้บริหารหอการค้าจังหวัดขอนแก่น

(๑.๕) พระสังฆาธิการจากคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น

(๑.๖) ปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

^๔เครซี่และมอร์แกน (krejce & Morgan), อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๔), หน้า ๔๓.

(๑.๗) ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น

๑.๔.๔.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

(๑) ด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๑ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑.๒ การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน

๑.๓ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๒) ด้านคุณภาพชีวิต

๒.๑ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒.๒ การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี

๒.๓ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด

(๓) ด้านสังคมสันติสุข

๓.๑ การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง

๓.๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

๓.๓ การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง แผนการบริหารจัดการของภาคีเครือข่ายเพื่อการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนของจังหวัดขอนแก่น เพื่อบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals หรือ SDGs) โดยครอบคลุม ๓ ด้าน เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑. ด้านสิ่งแวดล้อม ๒. ด้านคุณภาพชีวิต ๓. สังคมสันติสุข และครอบคลุม ๙ ด้านเป็นเป้าประสงค์ได้แก่ ๑. การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒. การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ๓. การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๔. การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕. การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ๖. การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ๗. การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๘. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ๙. การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ มีรายละเอียดดังนี้

๑) ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง แผนการบริหารจัดการที่ครอบคลุม ๓ ด้าน ได้แก่

๑.๑ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น การจ้างงานใหม่ๆ การส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด การส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน และการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม

๑.๒ การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน หมายถึง การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองควบคู่ไปกับการเพิ่มขึ้นของการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง อันจะนำไปสู่การขยายของเมืองขนาดใหญ่

๑.๓ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง การส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม โดยมีการเปลี่ยนวิธีในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต การจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ

๒) ด้านคุณภาพชีวิต หมายถึง แผนการบริหารจัดการที่ครอบคลุม ๓ ด้าน ได้แก่

๒.๑ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การจัดบริการการศึกษาาระดับประถมศึกษาถ้วนหน้าเป็น ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย ทุกคนจะสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายภายในปี พ.ศ.๒๕๗๓ นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายในการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพใน ราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน

๒.๒ การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี หมายถึง การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย การส่งเสริม สุขอนามัยในทุกระดับประชาชน สิ่งจำเป็นในการป้องกัน และ พื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น ความสมบูรณ์ของป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำและแม่น้ำเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการ

๒.๓ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด หมายถึง การลงทุนในแหล่งพลังงาน ที่สะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน การนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรมสามารถลดการใช้ไฟฟ้าทั่วโลกได้ถึง ร้อยละ ๑๔ ซึ่งหมายถึงการลดการสร้างโรงไฟฟ้าขนาดกลาง ถึง ๑๓๐๐ โรงงาน

๓) ด้านสังคมสันติสุข

๓.๑ การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง หมายถึง การพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุก รูปแบบ และเป็นแนวทางร่วมกันระหว่าง รัฐบาล และชุมชน เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน การสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือ นิติรัฐ

๓.๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก หมายถึง การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต การแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม การประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมการลงทุน ในการพัฒนาทาง เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

๓.๓ การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ หมายถึง การปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ การตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน การส่งเสริม ความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

๑.๖ ทบทวนเอกสารงานวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์จากแนวคิดขององค์กร นักวิชาการและนักการศึกษา ได้แก่

องค์การสหประชาชาติ^๕ ได้เสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาโลกหลังปี ค.ศ.๒๐๑๕ โดยมีข้อกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗ ประการซึ่งจะนำไปใช้ในการพัฒนาโลกใบนี้ตั้งแต่ปี ค.ศ.๒๐๑๕ และให้เรียกว่า Sustainable Development Goals หรือ SDGs จำนวน ๑๗ ประเด็นสรุปได้ดังนี้ ๑) การขจัด ความยากจนทุกรูปแบบ ๒) การขจัดความหิวโหย การบรรลุถึงความมั่นคงทางอาหารและเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ๓) การมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) การบรรลุความเท่าเทียมกัน ระหว่างเพศ การเพิ่มพลังสตรีและเด็กหญิง ๖) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ๗) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ๘) การมีงานที่มีคุณค่าเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ๙) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑๐) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ ๑๑) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ๑๒) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑๓) การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ ๑๔) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ๑๕) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบนบกและ รักษาระบบนิเวศ ๑๖) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๑๗) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

สิทธิชัย ตันศรีสกุล^๖ ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน มี ๓ ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยการบริหารจัดการด้านธุรกิจชุมชน ปัจจัยการบริหารจัดการด้านสังคม ปัจจัยการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนรูปแบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดมหาสารคาม มี ๘ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑)การศึกษาชุมชน ๒)การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน ๓)การจัดลำดับความต้องการและปัญหาชุมชน ๔)การวางแผนแก้ปัญหา ๕)การพิจารณาวิธีการ

^๕สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๘).

^๖สิทธิชัย ตันศรีสกุล, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม”, **วารสารช่อพะยอม**, ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒, (๒๕๕๓): หน้า ๕๑-๖๘.

ดำเนินงาน ๖)การดำเนินงาน ๗)การประเมินผลงาน และ ๘)การทบทวน สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบ การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน สามารถช่วยให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐ มี แนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนได้อย่างถูกต้องและครอบคลุมกับหลักการพัฒนาที่ ยั่งยืนด้วยกระบวนการดำเนินงานที่เน้นหลักการและทฤษฎี เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ จึงควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนนี้ไปใช้แก้ไข ปัญหาชุมชนที่ไม่ยั่งยืนอื่นๆ ต่อไป

นาฎฤทัย นิยมไทย^๗ ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนบ้านออน หมู่ที่ ๑๔ เขตเทศบาลสันกำแพง อำเภอสัน กำแพง จังหวัดเชียงใหม่ = Environmental sustainable development community planning by people participation of Ban Oon community Mu ๑๔, San Kamphaeng Municipality, San Kamphaeng District, Chiang Mai Province” ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญ ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนที่มีความรุนแรงเรียงลำดับดังนี้คือ ปัญหาน้ำเสียรุนแรงมากที่สุดได้ รองลงมาคือปัญหาขยะ ปัญหาอากาศเสีย ปัญหาการรुकูล้ำน้ำ และปัญหารุกูล้ำที่วางเปล่าลำดับ สุดท้าย สถานการณ์ที่มีความรุนแรงมากจะต้องแก้ไขเร่งด่วนคือปัญหาน้ำเสีย กับขยะ ปัญหาเหล่านี้มี สาเหตุมาจากการทำฟาร์มปศุสัตว์โคนม โดยเฉพาะพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ การจัดการปัญหาดังกล่าวทาง ชุมชนได้เสนอความคิดเห็นด้านทางเลือกในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ได้ตรงสาเหตุและ เป็นทางเลือกที่ชุมชนสามารถจัดการได้เอง ประชาชนในชุมชนเห็นพ้องต้องกันว่า การแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนเป็นหลัก สำคัญ รวมทั้งต้องมีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ การสอดส่องดูแล การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ รวมถึง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการออกกฎระเบียบที่รัดกุมและลงโทษผู้กระทำผิด ซึ่ง ชุมชนสามารถนำมาจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมชุมชนที่สอดคล้องกับสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน อย่างยั่งยืนเป็นสำคัญ

นิสร่า ใจชื่อ^๘ การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแบบยั่งยืน หมู่บ้านศาลาศักดิ์ หมู่ที่ ๑ ตำบลเรณู อำเภอเสนาห์ จังหวัด สระบุรีและ หมู่บ้าน บ้านโคก หมู่ที่ ๗ ตำบลม่วงงาม อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของหมู่บ้านศาลาศักดิ์ และหมู่บ้าน บ้านโคก มี ๘ ปัจจัยเหมือนกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้าน

^๗นาฎฤทัย นิยมไทย, การจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนบ้านออน หมู่ที่ ๑๔ เขตเทศบาลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๘), บทคัดย่อ.

^๘นิสร่า ใจชื่อ, ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแบบยั่งยืน กรณีศึกษา: หมู่บ้านศาลาศักดิ์ หมู่ที่ ๑ ตำบลเรณู อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี และ หมู่บ้านโคก หมู่ที่ ๗ ตำบลม่วงงาม อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี, รายงานการวิจัย, (ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัย ชุรกิจบัณฑิตย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านจิตใจ ด้านสังคม-วัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านผู้นำหมู่บ้าน และด้านการสนับสนุนจาก หน่วยงานรัฐ โดยภาพรวมของทั้ง ๘ ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕ ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความก้าวหน้าควรต้องมีความร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ และหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนฝ่ายจัดการ คือ ผู้นำหมู่บ้านซึ่งมีส่วน ผลักดันและสนับสนุนให้สมาชิกในหมู่บ้านดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสมาชิกใน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ก็ต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาและค้นหาปัญหาของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมใน การวิเคราะห์และจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหาของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลงานพัฒนาหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสมาชิกในหมู่บ้านเป็นส่วนสำคัญอย่างมากที่จะผลักดันให้หมู่บ้านประสบ ความสำเร็จ และความร่วมมือของทุกฝ่าย เป็นแรงสำคัญที่จะพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ที่ยั่งยืน

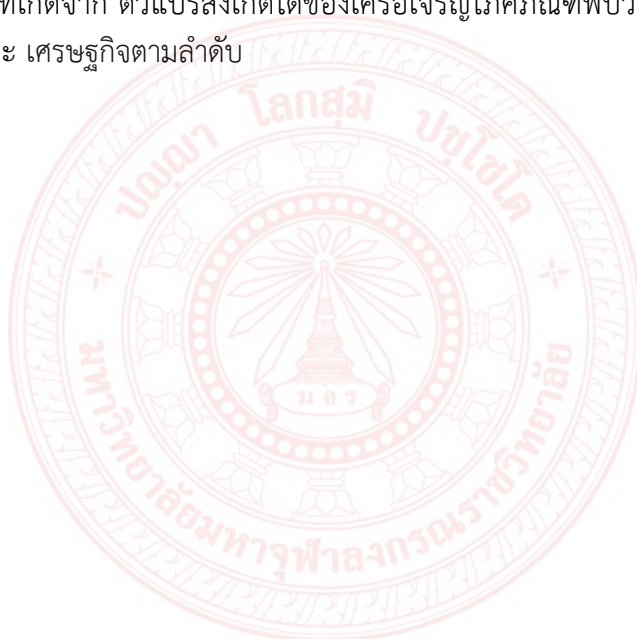
กิตติคุณ แสงนิล ^๓ ได้ศึกษา “แนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษา สามพรานโมเดล โดยมูลนิธิสังคัมสุขใจ” จากผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางสำหรับการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน ที่ได้จากการศึกษาในกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย ๑๐ แนวทาง ดังนี้ ๑) มีวิสัยทัศน์ เป้าหมายที่ชัดเจน และมองการณ์ไกล ๒) กำกับดูแลกิจการที่ดี ๓) การสร้างวัฒนธรรมและปัจจัยด้านองค์กร ๔) มีข้อมูลและองค์ความรู้ที่ดี ๕) การบูรณาการดำเนินงานทุกกิจกรรมหลักที่สำคัญ ๖) การจัดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ๗) กระบวนการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนที่มีประสิทธิภาพ ๘) ความร่วมมือกันจากหลายๆ ภาคส่วน ๙) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการสร้างความไว้วางใจกัน ๑๐) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ผ่านการวิจัยและการพัฒนาในสินค้า บริการการตลาดอย่างต่อเนื่อง สรุปได้ว่าแนวทางการดำเนินการวิสาหกิจเพื่อสังคม จำเป็นต้องให้ความสำคัญที่เกี่ยวกับ การจัดการดำเนินงานและการจัดการโลจิสติกส์ และจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและวิจัยเพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและงานบริการของตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ แนวทางปฏิบัติที่ดีและการจัดการองค์ความรู้ที่ดี เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมเพื่อสังคม ที่จะแก้ปัญหาสังคมได้อย่างแท้จริง โดยต้องอาศัยการบูรณาการในการดำเนินงานจากหลายๆ ภาคส่วนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของวิสาหกิจเพื่อสังคม

---

^๓กิตติคุณ แสงนิล, “แนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษา สามพรานโมเดล โดยมูลนิธิสังคัมสุขใจ”, Veridian E-Journal, Silpakorn University, สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๑): หน้า ๑๖๘-๑๘๒.

เฉลิมพร ทองบุญชู^{๑๐} ได้ศึกษาเรื่อง “องค์กรแห่งความยั่งยืน จากฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการทั่วทั้งองค์กร” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ได้รับอิทธิพลทางตรงจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ องค์กรสู่ความยั่งยืนได้รับอิทธิพลจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการจัดการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กรตามลำดับ ทุกเส้นมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันยันของตัวแปรแฝงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์พบว่าเกิดจากความพอเพียง ความมีเหตุผล การมีความรู้ และการมีคุณธรรมตามลำดับ การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันยันของตัวแปรแฝงการจัดการจัดการคุณภาพทั่วทั้ง องค์กรที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ ของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์พบว่าเกิดจาก การแก้ไข ปรับปรุงคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินการ และการวางแผนคุณภาพตามลำดับ การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันยันของตัวแปรแฝงองค์กรสู่ความยั่งยืน ที่เกิดจาก ตัวแปรสังเกตได้ของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์พบว่าเกิดจาก ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และ เศรษฐกิจตามลำดับ

^{๑๐} เฉลิมพร ทองบุญชู, “องค์กรแห่งความยั่งยืน จากฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการทั่วทั้งองค์กร” วารสารวิชาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๑(๒), (๒๕๕๘): หน้า ๑๓ – ๒๘

๑.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
<p>ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์และตอบ แบบสอบถาม</p> <p>๑. สถานภาพทางกายภาพ/เพศ</p> <p> ๑.๑ บรรพชิต</p> <p> ๑.๒ คฤหัสถ์</p> <p> (๑) ชาย</p> <p> (๒) หญิง</p> <p>๒. สถานภาพตามบทบาทหน้าที่</p> <p> ๒.๑ ผู้บริหารระดับสูง</p> <p> ๒.๒ ผู้บริหารระดับต้น</p> <p>๓. ประสบการณ์การทำงาน</p> <p> ๓.๑ ระยะ ๕- ๑๐ ปี</p> <p> ๓.๒ ระยะ ๑๐-๑๕ ปี</p> <p> ๓.๓ ระยะ ๑๕ ปี ขึ้นไป</p> <p>๔. หน่วยงาน</p> <p> ๔.๑ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น</p> <p> ๔.๒ เทศบาลนครขอนแก่น</p> <p> ๔.๓ ส่วนราชการจังหวัดขอนแก่น</p> <p> ๔.๔ หอการค้าจังหวัดขอนแก่น</p> <p> ๔.๕ คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น</p> <p> ๔.๖ ประชาญ์ท้องถิ่น</p> <p> ๔.๗ ชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น</p>	<p>ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๔ ด้าน</p> <p>๑. ด้านบริบท : การประเมินหลักการและเหตุผลนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและความต้องการของสังคม</p> <p>๒. ด้านปัจจัย : การประเมินการใช้ทรัพยากรบุคคลงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก</p> <p>๓. ด้านกระบวนการ : การประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศ</p> <p>๔. ด้านผลิตผล : การประเมินประสิทธิผลด้านผลิตผล (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ) ประกอบด้วย</p> <p> ๑) ด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p> ๑.๑ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p> ๑.๒ การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน</p> <p> ๑.๓ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p> ๒) ด้านคุณภาพชีวิต</p> <p> ๒.๑ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p> ๒.๒ การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี</p> <p> ๒.๓ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด</p> <p> ๓) ด้านสังคมสันติสุข</p> <p> ๓.๑ การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง</p> <p> ๓.๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก</p> <p> ๓.๓ การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ</p>

ภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, “การประเมินโดยใช้ CIPP Model”^{๑๑}^{๑๑}เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, ศ., ความเป็นครูมืออาชีพ, (สงขลา: บรรลือการพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๒๑.

๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๘.๑ ได้ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๘.๒ ได้แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๘.๓ ได้เสนอแนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๒ แนวคิดพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และเครือข่าย

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๕ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อบรรลุ ๑๗ เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals หรือ SDGs) โดยผู้วิจัยเลือกประเด็นที่ครอบคลุมมา ๓ ด้านหลักและ ๙ แนวทางย่อย

๒.๕.๑ ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

๒.๕.๑.๑ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๕.๑.๒ การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน

๒.๕.๑.๓ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒.ด้านคุณภาพชีวิตประกอบด้วย

๒.๕.๒ ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย

๒.๕.๒.๑ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทักษะและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒.๕.๒.๒ การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี

๒.๕.๒.๓ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด

๒.๕.๓ ยุทธศาสตร์ด้านสังคมสันติสุข ประกอบด้วย

๒.๕.๓.๑ การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง

๒.๕.๓.๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

๒.๕.๓.๓ การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

๒.๖ บริบทเครือข่ายเมืองขอนแก่น ได้แก่ ส่วนราชการของจังหวัดขอนแก่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เทศบาลนครขอนแก่น คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น หอการค้าจังหวัดขอนแก่น ปราชญ์ท้องถิ่นและจิตอาสาในชุมชนของเทศบาลนครขอนแก่น

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหาร

การบริหาร (Administration) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ การบริหารเป็นหนทางที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การบริหาร (Administration) หมายถึง การกำหนดแนวทาง หรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุน และการตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ^๑ นอกจากนี้แล้วยังมีนักวิชาการท่านอื่นๆ ที่กล่าวว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administration Resource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ^๒ หรือเป็นกระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่างๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร การตระหนักถึง ความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้^๓ อีกนัยหนึ่งการบริหารคือศิลปะ ในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์กรและนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ^๔ การบริหาร หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้นำของกลุ่ม ซึ่งจะต้องจัดการให้ทรัพยากรทั้งที่เป็นตัวคน และวัสดุสามารถประสานเข้าด้วยกัน เพื่อร่วมกันทำงานเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ และขณะเดียวกันจะต้องจัดการนำองค์กรให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างดีที่สุด

^๑มัลลิกา ต้นสอน, การจัดการยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร: เอกซเปอร์เน็ท จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

^๒ธีระรัตน์ กิจจารักษ์, เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา, (เพชรบูรณ์: คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑.

^๓พะยอม วงศ์สารศรี, องค์กรและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร: พรานนกการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๓๖.

^๔สมคิด บางโม, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๖๑.

นอกจากนั้นแล้วยังมีนักวิชาการต่างประเทศที่ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า กระบวนการที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การดำเนินงานและการควบคุม เพื่อใช้ให้ กิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยคนและทรัพยากร^๕ การบริหารหมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น^๖ การขับเคลื่อนงานภายในองค์กรให้เดินไปข้างหน้า โดยอาศัยผู้อื่นด้วยการเป็นผู้นำ (Leadership) การแนะแนว (Guiding) และการกระตุ้น (Motivate) ความเพียรของผู้อื่นเพื่อสู่เป้าหมายขององค์กร และยังรวมไปถึงการให้กำลังใจ (Inspiring) การสื่อสาร (Communicating) การวางแผน (Planning) และการจัดการ (Management)^๗

กูลิก และเออร์วิค (Gulick L. and Urwick J) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารนั้นต้อง ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ หรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “POSDCoRB Model” ซึ่งอธิบายตาม ความหมายได้ดังนี้

๑) การวางแผน (P=Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่า จะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไร

๒) การจัดการองค์การ (O=Organizing) หมายถึง การจัดหน่วยงาน กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การจัดสายงานตำแหน่งต่าง ๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

๓) การจัดหาบุคคล (S=Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคล เป็นการบริหารงาน ด้านบุคคลอื่น ได้แก่การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศ การทำงานที่ดีการประเมินผลการทำงาน และการให้พ้นจากงาน

๔) การอำนวย (D=Directing) หมายถึง การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการหน่วยงานให้เกิดความ ร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๕) การประสานงาน (Co=Coordinating) หมายถึง การประสานงานกิจการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๖) การรายงาน (R=Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหาร และสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าเพียงใด

๗) การงบประมาณ (B=Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ บัญชีการใช้ จ่ายเงิน การควบคุมและการตรวจสอบด้านการเงิน^๘

---

^๕ยอร์ช อังโน ประดิษฐ์ บอดี้จิ้น, กระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด กลุ่มภาคเหนือ, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๓๘), หน้า ๑๓.

^๖Don Hellriegel, **Management**, 3ed, (Addison-Wesley Publishing Company, lmc., 1982), p. 6.

^๗E.N. Chapman, **Supervisor Survival Kit**, 2ed, (California: Science Research Associates Inc., 1995), p. 3.

^๘Luther Gulick and Lyndall Urwick, **Papers on the Science of Administration**, (New York: Institute of Public Administration, 1937), pp. 37 - 38.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น (Getting things done through other people) เมื่อว่าตามคํานียามนี้ การบริหารพระพุทธศาสนาเริ่มมีอันเป็นรูปธรรมสองเดือนนับจากวันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ นั่นคือในวันอาสาฬหบูชา เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนาเป็นครั้งแรกแก่พระปัญจวัคคีย์ซึ่งทำให้เกิดพระสังฆรัตนะขึ้น เมื่อมีพระสังฆรัตนะเป็นสมาชิกใหม่เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างนี้พระพุทธเจ้าก็ต้องบริหารคณะสงฆ์และวิธีการที่พระพุทธเจ้าทรงใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ซึ่งดำรงสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า ๒,๕๐๐ ปี เป็นข้อมูลให้เราได้ศึกษาเรื่องพุทธวิธีบริหารนอกจากนี้ยังมีพุทธพจน์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกระจายอยู่ในพระไตรปิฎก การศึกษาพุทธพจน์เหล่านั้นก็จะทำให้ทราบถึงพุทธวิธีบริหาร^๙

พระมหาอุทัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารงานที่ดีจะต้องมีวิธีการบริหารงานที่จะทำให้ชนะใจลูกน้อง ธรรมะสำหรับผู้บริหารงาน คือ จะต้องมีความหนักแน่นมั่นคง และสามารถเป็นเสาหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกน้องได้ มีความสามารถในการแบ่งงานให้ลูกน้องทำตามความชำนาญของแต่ละบุคคลและรู้จักกระจายอำนาจให้แก่ลูกน้องได้ช่วยแบ่งเบาภาระของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารงานที่ดีจึงเป็นผู้ที่คอยดูแลภาพรวมในการทำงานของบุคคลในองค์กร^{๑๐}

วิรัช วิรัชวิภาวรรณ กล่าวไว้ว่า การบริหารนั้น หมายถึง การแก้ปัญหาให้บรรลุผลตามเป้าหมายลักษณะของการแก้ปัญหาซึ่งอาจดำเนินไปในรูปของการตัดสินใจ และการปฏิบัติงานก็ได้ การบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrae” หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยความสะดวก (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึงการรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรีสำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึงการติดตามดูแลสิ่งต่างๆ^{๑๑}

ไพบูลย์ ช่างเรียน ให้ความหมายว่า การบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๑๒}

วากเนอร์และโฮลเลนเบค (Wagner & Hollenbeck) ให้ความหมายของการบริหารจัดการว่าเป็นกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การเป็นผู้นำและการควบคุม^{๑๓}

^๙พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔.

^{๑๐}พระมหาอุทัย วชิรเมธี (ว. วชิรเมธี), **คนสำราญงานสำเร็จ**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐), หน้า ๒๕-๓๒.

^{๑๑}วิรัช วิรัชวิภาวรรณ, **การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๕.

^{๑๒}ไพบูลย์ ช่างเรียน, **วัฒนธรรมการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๒), หน้า ๑๗.

^{๑๓}Wagner, J.A., & Hollenbeck, J.R. **Management of organization behavior**, (New Jersey: Prentice-Hall, 1995), p. 74.

สิริภพ เหล่าลาภะ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารไว้ ๒ นัย คือ ๑) คำว่า บริหารมาจากภาษาบาลีว่า ปริหาร มาจากศัพท์ว่า ปริ แปลว่า รอบ และ หร ธาตุในความนำไป ดังนั้น คำว่า บริหาร จึงแปลว่า นำไปโดยรอบ อีกสำนวนหนึ่ง คำว่า บริหาร แปลว่า อ้อมหนี, หลีกหนี, หลบหนีตั้งในประโยคภาษาบาลีว่า “ปญฺหํ ปริหริตํ สมตฺถโ” แปลว่า ผู้สามารถเพื่อการอ้อมหนี หลีกหนี หลบซึ่งปัญหา หรือแปลว่า ผู้สามารถบริหารปัญหา และนำปัญหาไปโดยรอบ หรือกำจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป ๒) คำ ว่า บริหาร แปลมาจากภาษาอังกฤษ ว่า Administer และ Administration แปลความหมาย คือ การปกครอง ดำเนินการ อำนวยการ จัดการ จัดให้ วาง ส่งเสริม และบำรุง^{๑๔}

อดิศร เพียงเกษ กล่าวไว้ว่า การบริหารงานเป็นการบริหารให้ทุกคนได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีงานทำตามความถนัด ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Put the right man on the right job.” หลักการจัดงานให้เหมาะสมกับคนเป็นเรื่องที่ยาก เพราะงานบางที่มีแผนกจำกัดคนมีจำนวนมากกว่างาน จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการให้เหมาะสมและลงตัว^{๑๕}

วิโรจน์ สารรัตน์ ได้กล่าวถึง การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (efficient) และประสิทธิผล (effective) โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร (Administrative Functions) อย่างน้อย ๔ ประการ คือ การวางแผน การจัดการ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๑๖}

เฮอ์เบิร์ต ไชมอน (Herbert A. Simon) ให้ทัศนะของการบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ความหมายของการบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่มีลักษณะคือ

- ๑) เป็นกิจกรรมกลุ่มไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่ง
- ๒) โดยที่สมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันทำอย่างประสานสัมพันธ์กันไม่ใช่ต่างคนต่างทำ
- ๓) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างทั้งที่เป็นเป้าหมายร่วมกันของกลุ่มเป้าหมายองค์การและเป้าหมายของสมาชิกแต่ละคนซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน^{๑๗}

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) กล่าวถึง การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ^{๑๘}

^{๑๔}สิริภพ เหล่าลาภะ, **พุทธศาสตร์การเมือง**, (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๐.

^{๑๕}อดิศร เพียงเกษ, **วิธีเอาชนะใจคน**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๑๑-๑๑๒.

^{๑๖}วิโรจน์ สารรัตน์, **แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: หจก.ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๐.

^{๑๗}Herbert A. Simon, **Administrative Behavior**, (New York: Macmillan, 1947), p. 3.

^{๑๘}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร**, หน้า ๓ - ๕.

๑) P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒) O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

๓) S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔) D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕) C คือ controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

วิโรจน์ สารรัตนะ กล่าวถึงกระบวนการบริหาร ควรประกอบด้วย ๔ ประการ คือ^{๑๙}

๑) การวางแผน หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดหมายและการตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุจุดหมายนั้น

๒) การจัดองค์กร หมายถึง กำหนดอำนาจหน้าที่และตำแหน่งต่าง ๆ อย่างชัดเจน

๓) การนำ หมายถึง ความพยายามทำให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๔) การควบคุม หมายถึง การมุ่งเน้นที่จะก่อให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์กรได้ประพฤติปฏิบัติในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานหรือจุดหมาย มุ่งเน้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลง

เฟรดเดอริค ดับบลิว. เทเลอร์, อังในธงชัย สันติวงษ์ กล่าวว่า การบริหารที่มีหลักเกณฑ์การบริหารพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ^{๒๐}

๑) ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่างคือ ต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดวางเอาไว้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒) ต้องมีการคัดเลือกและพัฒนาคนงาน โดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ยังต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูก

^{๑๙}วิโรจน์ สารรัตนะ, การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๑.

^{๒๐}เฟรดเดอริค ดับบลิว. เทเลอร์, อังในธงชัย สันติวงษ์, องค์กรและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๗ - ๔๘.

วิธีด้วย และในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓) ใช้วิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ควบคู่กับการพิจารณาคณานนี้ คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีการใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น

๔) การประสานความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงานฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ เชื่อว่า เป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative Sciences) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญ (Management Functions) เกี่ยวกับการบริหารประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ คือ

- ๑) การวางแผน (Planning)
- ๒) การจัดองค์การ (Organizing)
- ๓) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding)
- ๔) การประสานงาน (Coordinating)
- ๕) การควบคุม (Controlling)

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เฮนรี ฟาโยล ยังได้จำแนกกระบวนการบริหารออกเป็น ๑๔ ประการ ที่สำคัญ คือ^{๒๑}

(๑) การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ฟาโยล ได้เสนอว่า คนงานควรจะได้รับกรมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้นซึ่งหลักการนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์การยุคปัจจุบันได้

(๒) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการจะได้รับมาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับจากความชำนาญงานของบุคคล (Expertise) ความรู้ด้านเทคนิค (Technical Knowledge) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral Worth) และความสามารถในการนำ (Leading) และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควรอยู่คู่กัน

(๓) มีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) คำสั่งสองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงานเมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและทำให้เกิดการสับสนในลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal Hierarchy of Authority)

^{๒๑}เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol), อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๗๘-๘๐.

ประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนทำได้ยากและผู้บริหารจะไม่สนใจในความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชา มักจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคตถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

(๔) สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การความสัมพันธ์ของการจำกัดความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับในลำดับขั้นของการบริหารจัดการจำนวน ที่ดีที่สุดในลำดับขั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือ ความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดการ (Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับขั้นการบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้ปัญหาการติดต่อสื่อสารลดลงและองค์การจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น

(๕) การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รวมไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสายการบังคับบัญชาแต่เป็นการกำหนดว่า ควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไร อย่างไร และมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไรสิ่งนี้ถือว่ามีความสำคัญเนื่องจากว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกระดับขององค์การ

(๖) การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of Direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์การ องค์การใดที่ไม่มีแผนวางแผนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ซึ่งจะไม่มีการมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคล แต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงที่ทำงานเป็นทีมร่วมกับกลยุทธ์ขององค์การซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ หลักการในข้อนี้ยึดหลักว่า กิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดหมายและแผนเดียวกัน

(๗) หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาคคือ ความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์การ ซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้นเป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียมกัน

(๘) การออกคำสั่ง (Order) หมายถึง วิธีการจัดการเกี่ยวกับองค์การเพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์มากที่สุด และเป็นการจัดหาความพึงพอใจในโอกาสงานให้แก่พนักงานโดยใช้ผังองค์การ (Organization chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคน และเป็นการชี้ชัดว่าตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขั้นได้ในอนาคต การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความสนใจมากขึ้นในองค์การยุคปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์การจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคน และทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง

(๙) ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่มซึ่งความคิดริเริ่มนี้ถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์การและความ

ต้องการของพนักงาน และความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุลซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้วัดผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหารงาน

(๑๐) ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Energy) คำของร้อง (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือออกมา สำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา ความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารหลายๆ คนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปฏิบัติงานและทำงานอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ความมีระเบียบวินัยจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์กรกับคุณสมบัติผู้นำและเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติอย่างยุติธรรม

(๑๑) ค่าตอบแทน (Remuneration of Personnel) ระบบการให้รางวัลประกอบด้วยโบนัสและแผนการแบ่งกำไร เป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้ การจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กร ระบบรางวัลที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์กร รวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตเพิ่ม โดยการให้รางวัลเพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควรยุติธรรม และตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

(๑๒) ความมั่นคงในงาน (Stability of tenure of Personnel) ความมั่นคงในงานมีความสำคัญต่อการจ้างงานระยะยาว เพื่อพนักงานอยู่ในองค์กรซึ่งมีแนวโน้มว่าจะทำงานเป็นทีมเป็นระยะเวลานาน โดยพยายามพัฒนาทักษะ และปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรขององค์กร การจ้างงานระยะยาวเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้อธิบายการประสบความสำเร็จของบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น

(๑๓) ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์กรที่จะได้รับ (Subordination of Individual Interests to the Common Interest) ผลประโยชน์ขององค์กรถือว่าเป็นผลประโยชน์ของทุกๆ คนหรือของทุกกลุ่มในองค์กรในขณะที่องค์กรยังดำเนินกิจการอยู่จะต้องมีการกำหนดผลประโยชน์เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์กรและสมาชิกภายในองค์กร

(๑๔) ความสามัคคี (Sprit de Corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์กร ที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่มงาน ในการออกแบบประยุกต์ของอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้นภายในองค์กร และสิทธิในการสั่งการ หรือการบริโศค และความร่วมมือกัน ถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่ทำให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนา ความสามัคคี จะสามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงาน โดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์ที่สำคัญที่สุด เพราะความสามัคคีคือพลังเมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์กรมีความแข็งแกร่ง

มาสโลว์ (Maslow) อังโน ภารตี อนันต์นาวิ ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการจูงใจ ๔ ประการคือ

- ๑) ความต้องการของมนุษย์ลำดับขั้น จะเริ่มจากความต้องการขั้นต่ำสุดไปหาสูงสุด
- ๒) ความต้องการของมนุษย์มีความต่อเนื่อง มีความต้องการไม่สิ้นสุด และต้องการชนิดใหม่ขึ้นไปอีก

๓) เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองระดับต่ำแล้ว ก็จะมีความต้องการระดับสูงขึ้น หรือเมื่อความต้องการระดับสูงได้รับการตอบสนองแล้วก็อาจเกิดความต้องการระดับต่ำอีกก็ได้

๔) ความต้องการของมนุษย์มีความเกี่ยวเนื่องกันและซ้ำซ้อนกันอยู่ แม้ว่าความต้องการระดับหนึ่งได้หายไปแล้วก็เกิดความต้องการระดับอื่นเข้ามาแทนที่ แต่ความจริงแล้วความต้องการเหล่านั้นได้รับการตอบสนองเพียงบางส่วนเท่านั้น^{๒๒}

สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ ๕ ประการ คือ^{๒๓}

๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือโครงการสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคตให้ตรงเป้าหมายที่ต้องการ โดยกำหนดงานที่จะทำวิธีการ และวัตถุประสงค์ ของงานนั้นๆ ไว้ล่วงหน้า

๒) การแสวงหา การกำหนดตัวบุคคลและอุปกรณ์ (Allocation) หมายถึง การแสวงหา กำหนดตัวบุคคล และวัสดุทุกชนิดที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓) การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation) หมายถึง การบำรุงขวัญ กระตุ้น และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลงานดีทั้งปริมาณและคุณภาพ

๔) การประสานงาน (Co - Ordination) หมายถึง การจัดให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยงานพบปะปรึกษาหารือกัน เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือทราบเรื่องการปฏิบัติงานของผู้อื่น และเพื่อให้งานสัมพันธ์ไม่ขัดแย้งกัน โดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก

๕) การประเมินผลงาน (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะให้ทราบผลการปฏิบัติงานและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผลขั้นสุดท้ายเพื่อทราบผลการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผลขั้นสุดท้าย เพื่อเปรียบเทียบผลงานกับผลงานที่ควรจะได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้นเพื่อวางแผนใหม่สำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร โดยทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีหลักการและขั้นตอนในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การสั่งการ การประสานงานการรายงานผล และการงบประมาณ ที่ผู้บริหารในทุก ๆ องค์การจะต้องมีและนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดในการทำงานและบริหารองค์การและหน่วยงานต่างๆ

^{๒๒}มาสโลว์ (Maslow) อังโน ภารตี อนันต์นาวิ, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์นวัตกรรมบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, รายงานการวิจัย, (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔), หน้า ๑๑๙.

^{๒๓}ธีระรัตน์ กิจจารักษ์, เอกสารคำสอนวิชา การบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๒), หน้า ๖๗.

๒.๑.๒ ปัจจัยทางการบริหาร

การบริหารงานในทุกองค์กร ไม่ว่าจะขนาดเล็กปานกลางหรือขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีปัจจัยขั้นพื้นฐาน หรือองค์ประกอบหรือทรัพยากรทางการบริหารโดยทั่วไปถือว่าปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ ๔ ประการซึ่งรู้จักกันในนามของ ๔ M 's ได้แก่

- ๑) คน (Man) ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มในองค์กรที่ร่วมกันทำงาน
- ๒) เงิน (Money) ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารทุกๆ ส่วนขององค์กร
- ๓) วัสดุสิ่งของ (Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ
- ๔) การจัดการ (Management) ได้แก่ การบริหารงานองค์กรของผู้บริหาร

ปัจจัยขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องนำมาเข้าสู่กระบวนการของการบริหารในแต่ละองค์การเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้คือ ทั้ง ๔ ประการจะต้องเกื้อหนุนหรือสนับสนุนซึ่งกันและกันแต่ถ้าจะพิจารณาในแต่ละประการแล้วคน (Man) นับได้ว่าเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดเพราะคนเป็นผู้ใช้หรือบริหารเงินวัสดุสิ่งของและการดำเนินงานทุกอย่างในองค์กร^{๒๔}

สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารงานทุกองค์กรทุกขนาดไม่ว่าจะเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ต้องอาศัย คน, เงิน, วัสดุสิ่งของ, และการจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่สำคัญมากนั่นก็คือคน เพราะจะเป็นส่วนอำนวยการในการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสมและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒.๑.๓ เทคนิคการบริหาร

๒.๑.๓.๑ การบริหารการมีส่วนร่วม (Participative Management) : PMการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการดำเนินการของฝ่ายบริหารที่จะจูงใจให้โอกาสแก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรได้มีประโยชน์ในการเสนอแนะร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมพัฒนางานด้วยความเต็มใจอุทิศแรงกายแรงใจมุ่งมั่นต่องานเสมือนว่าตนเป็นเจ้าขององค์กรนั้นประโยชน์ของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

- ๑) ช่วยสร้างความสามัคคีและรวมพลังบุคลากรในองค์กร
- ๒) ทราบถึงความต้องการในการพัฒนาขององค์กร
- ๓) เพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นลดความเฉื่อยชาในการปฏิบัติงาน
- ๔) ช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากบุคลากรระดับปฏิบัติการ
- ๕) สร้างบรรยากาศในการทำงาน
- ๖) ช่วยเพิ่มผลผลิตในองค์กร
- ๗) สร้างสรรค์หลักประชาธิปไตย

^{๒๔}จันทรานี สงวนนาม, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: บิ๊ค พอยท์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๘.

๘) ทำให้บุคลากรขององค์กรเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร^{๒๕}

๒.๑.๓.๒ เทคนิค (KPI : KEY PERFORMANCE INDICATORS) หมายถึง ตัวชี้วัดผลของการปฏิบัติงานได้แก่สิ่งที่ทำเป็นหลักฐานเชิงรูปธรรมสิ่งที่พบได้จากการสังเกตและสิ่งที่วัดเชิงปริมาณได้วิธีการใช้เทคนิค KPI

๑) วิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานหรือผลลัพธ์ที่เป็นคุณลักษณะสำคัญของผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) สิ่งที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานขององค์กร

๒) จากผลลัพธ์ที่ได้นำมาวิเคราะห์ระบุหลักฐานเชิงรูปธรรมที่แสดงถึงผลลัพธ์ที่ต้องการ

๓) เขียนตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานในเชิงปริมาณเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินผลการปฏิบัติงานจริง^{๒๖}

๒.๑.๓.๓ การบริหารเวลา (Time Management) การบริหารเวลา หมายถึงการดำเนินงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลายได้แก่คนเงินวัสดุอุปกรณ์ในการบริหารงานนั้นซึ่งเป็นการทำงานอย่างเป็นระบบโดยใช้เวลาน้อยแต่ให้ผลคุ้มค่ามากที่สุดหลักการบริหารเวลามีอยู่ ๔ ประการ

๑) ทำทันเวลา

๒) ทำถูกเวลา

๓) ทำตามเวลา

๔) ทำตรงเวลา

การบริหารเวลาให้เกิดประสิทธิภาพควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) การวางแผน

๒) การจัดเวลาให้เหมาะกับคน

๓) การสั่งการ

๔) การควบคุมในการทำงาน

ซึ่งการบริหารเวลาที่เป็นที่นิยมกันในปัจจุบันคือเทคนิคการบริหารเวลาแบบ Gantt Chart และแบบ PERT. และ CMP. มาใช้^{๒๗}

๒.๑.๓.๔ การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management By Objective) : MBO การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นเทคนิคการบริหารงานที่จัดอยู่ในรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารงานในปัจจุบันซึ่งจะให้ความสำคัญกับบุคลากรในองค์กรโดยมีแนวความคิดว่าการบริหารงานหรือการทำงานนั้นควรตอบสนองความต้องการของคนเห็นความสำคัญ

^{๒๕}เมย์ อำนวยพันธ์วิไล, วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท ๔ ของกลุ่มโรงเรียน **ขานูวรลักษณ์**”, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔.

^{๒๖}อ้างแล้ว, เมย์ อำนวยพันธ์วิไล, วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท ๔ ของกลุ่ม **โรงเรียนขานูวรลักษณ์**”, รายงานการวิจัย, หน้า ๑๕.

^{๒๗}อ้างแล้ว.

ของการทำงานในลักษณะร่วมแรงร่วมใจกันซึ่งให้ได้ผลงานที่ดีกว่าการบังคับหรือลงโทษเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นและรับผิดชอบร่วมกันองค์ประกอบที่สำคัญของ MBO ที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพประกอบด้วย

- ๑) การกำหนดวัตถุประสงค์ในระดับสูง
- ๒) การกำหนดวัตถุประสงค์ในระดับปฏิบัติ
- ๓) การมีส่วนร่วมและมีสามัญสำนึกในความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติ
- ๔) ความมีอิสระในการทำงาน
- ๕) การทบทวนผลการปฏิบัติงาน

MBO เป็นเทคนิคการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานให้สำเร็จมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลแต่ปัจจัยหลักของการทำงานชนิดนี้ยังอยู่ที่ตัวบุคคลโดยเฉพาะหัวหน้างานต้องใช้ศาสตร์ความเป็นผู้นำใช้ศิลปะการทำงานร่วมกับคนใช้คนให้เหมาะกับงานสร้างขวัญกำลังใจให้ทุกคนเห็นความจำเป็นของความสำเร็จของงานตามที่ได้รับมอบหมายไว้ร่วมกัน^{๒๘}

๒.๑.๓.๕ การบริหารงานแบบ (MBWA) การบริหารงานแบบ MBWA เป็นการบริหารงานที่สร้างความเป็นกันเองให้กับผู้ร่วมงานโดยผู้บริหารเดินไปเยี่ยมเยียนพูดคุยกับบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ทุกหน่วยให้มากขึ้นเพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานหลายประการเช่น

- ๑) จะได้เห็นและรู้จักหน่วยงานต่างๆ ทุกหน่วยงานด้วยตัวท่านเอง
- ๒) เป็นการให้ความสำคัญแก่บุคลากรซึ่งจะทำให้บุคลากรมีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น
- ๓) เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสนใจในการทำงานของบุคลากรนั้นๆ
- ๔) ช่วยในการติดตามและประเมินผลการทำงานของบุคลากรได้อย่างใกล้ชิด
- ๕) ช่วยในการประสานงานอำนวยความสะดวกนิเทศงาน^{๒๙}

๒.๑.๓.๖ การพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (Situation Objective Strategy) : SOS เทคนิคที่สำคัญของการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานให้สำเร็จ

๑) S = Situation คือ สถานการณ์ความรู้ที่เกี่ยวกับตัวเรา เราอยู่ที่ไหนกับใครเกิดอะไรขึ้นซึ่งก็หมายถึงสิ่งแวดล้อมตัวเรานั้นเอง

๒) O = Objective คือ เป้าหมายว่าต้องการอะไรจะไปที่ไหนต้องการความสำเร็จมากน้อยแค่ไหนอย่างไร

๓) S = Strategy คือ กลวิธีรู้ว่าจะไปถึงเป้าหมายจะไปที่นั้นได้อย่างไรกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบ SOS ได้แก่ กิจกรรม ๕ ส. กิจกรรม QC กิจกรรม SS กิจกรรม TPD จึงจะทำให้การบริหารงานแบบ SOS ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์^{๓๐}

^{๒๘} อ่างแล้ว, เมย์ อำนวยพันธ์วิไล, *วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท ๔ ของกลุ่มโรงเรียนชาวนวลักษณ์*, หน้า ๑๕.

^{๒๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

๒.๑.๓.๗ การรี้อระบบ (Reengineering) การรี้อระบบเป็นเรื่องของการปรับเปลี่ยนกระบวนการเดิมไปโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้การออกแบบกระบวนการใหม่ๆ จะไม่ยึดติดกับหลักการกฎระเบียบความเชื่อ และค่านิยมแบบเก่าแต่จะเริ่มต้นกันใหม่หมดและพยายามมองไปข้างหน้าเพื่อหาคำตอบแล้วค่อยย้อนกลับมาหากรรมวิธีโดยมุ่งเน้นถึงความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นหลักซึ่งเครื่องมือที่ดีที่สุดของการรี้อระบบจึงไม่ใช่เพียงแค่สภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันแล้วทำการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาอย่างลึกซึ้งเพื่อหาหนทางแก้ไขอย่างค่อยเป็นค่อยไป และการรี้อระบบนี้บุคลากรจะต้องเอาจริงเอาจังทุกคน^{๓๑}

๒.๑.๓.๘ การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management) : RBM การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงผลการปฏิบัติงานขององค์กร ไม่ใช่เพื่อให้รางวัลหรือลงโทษผู้ปฏิบัติหน้าที่ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรจะดีหรือไม่เพียงใด ย่อมเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารใช้วัดความก้าวหน้าของการดำเนินงานได้อย่างสม่ำเสมอ Balanced Scorecard เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เนื่องจาก Balanced Scorecard เป็นกรอบแนวทางในการวิเคราะห์หาปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ และชี้วัดผลการดำเนินงานหลักขององค์กรเพื่อให้แน่ใจว่าได้พิจารณาองค์กรจากมุมต่างๆอย่างครบถ้วนลักษณะของ Balanced Scorecard แบ่งมุมมองขององค์กรออกเป็น ๔ ระดับ

๑) มุมมองด้านองค์ประกอบภายในองค์กรได้แก่บุคลากรกระบวนการทำงาน โครงสร้างองค์การบริหารทรัพยากรบุคคลพฤติกรรมในองค์กรวัฒนธรรมองค์กร ฯลฯ

๒) มุมมองด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การได้แก่รัฐบาลประชาชนผู้รับบริการ สาธารณชนและสิ่งแวดล้อมภายนอกอื่นๆ ฯลฯ

๓) มุมมองด้านนวัตกรรมเป็นการมองไปข้างหน้าถึงความสามารถขององค์กรที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาความคิดค้นเรียนรู้ปฏิบัติอย่างมีกลยุทธ์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในอนาคต

๔) มุมมองด้านการเงินเป็นมุมมองที่เกี่ยวกับพันธะรับผิดชอบขององค์การความประหยัดความมีประสิทธิภาพความคุ้มค่าของเงินผลผลิตภาพการทุจริตและพฤติกรรมมิชอบ ฯลฯ ประโยชน์ของการบริหารงานแบบ RBM

(๑) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ตระหนักถึงความสำคัญของงานที่ทำอยู่ว่าส่งผลต่อปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ

(๒) การสร้างพันธะรับผิดชอบของผู้บริหารการบริิหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นกลไกที่ยอดเยี่ยมสำหรับการสร้างพันธะรับผิดชอบเพราะมีการวัดผลการปฏิบัติงานจากตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักเปรียบเทียบกับเป้าหมายแล้วรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ

^{๓๑} อ่างแล้ว, เมย์ อำนวยพันธ์วิไล, วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท ๔ ของกลุ่มโรงเรียนชาวนวลักษณ์”, หน้า ๑๗.

(๓) การจัดสรรงบประมาณการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ

(๔) การกำหนดนโยบายข้อมูลจากการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์สามารถช่วยผู้บริหารให้กำหนดนโยบายว่าองค์การควรเลือกทางเลือกใดในการบริหารองค์การ

(๕) การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียผลประโยชน์ซึ่งจะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียประโยชน์ทราบวัตถุประสงค์ของหน่วยงานอย่างชัดเจนทราบว่าปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จมีอะไรและองค์การจะวัดความสำเร็จตามที่ปัจจัยเหล่านั้นกำหนดได้อย่างไร

(๖) การบริหารการศึกษาไทยในยุคปฏิรูปการศึกษา^{๓๒}

๒.๑.๓.๙ การกระจายอำนาจ งานในองค์การทั่วไปจะประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารไม่สามารถทำงานคนเดียวได้ การแบ่งงานการมอบหมายงาน การกระจายงาน กระจายหน้าที่ซึ่งถือว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งการกระจายอำนาจ เป็นการมอบหมายงาน เป็นการกำหนดความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและเป็นการสร้างภาระหน้าที่ด้านการปฏิบัติงานซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ

๑) การกำหนดหน้าที่หรือความรับผิดชอบแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๒) การให้อำนาจหน้าที่ในการใช้ทรัพยากรและดำเนินกิจกรรมตามความจำเป็น

๓) การสร้างสิ่งที่จะต้องทำ หรือภาระผูกพันให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะต้องปฏิบัติตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้สำเร็จ

ประโยชน์ของการกระจายอำนาจ

(๑) เป็นการลดงานของผู้บริหารให้ลดน้อยลง

(๒) การตัดสินใจเป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้การปฏิบัติงานมีความสะดวกขึ้น

(๓) มีการกระจายงานกันทำโดยมีฝ่ายบริหารเป็นผู้ควบคุมประสานงาน

(๔) เป็นการพัฒนาบุคลากรทางการบริหารซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีการพัฒนาความคิดริเริ่มความสามารถในตำแหน่งทางการบริหารให้มีคุณภาพ

(๕) ทำให้การควบคุมและการดูแลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพราะผู้บริหารระดับต้นมีอำนาจอย่างเต็มที่ที่จะกำหนดงานเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเหมาะสม

(๖) เป็นการพัฒนาขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงานเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารใหม่ได้ใช้ความคิดใหม่ๆ ในการบริหารงาน

การกระจายอำนาจเป็นการแบ่งอำนาจที่มีอยู่ให้ผู้อื่นสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองโดยการดำเนินงานที่แบ่งออกไปก็จะมีแนวปฏิบัติที่เหมือนจุดเสริมโดยทั่วไปจะมีการกระจายอำนาจกระจายหน้าที่กระจายความรับผิดชอบกระจายคนกระจายงบประมาณไปยังแหล่งใหม่ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนแหล่งเดิม^{๓๓}

^{๓๒} อ่างแล้ว, เมย์ อำนวยพันธ์วิไล, วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท ๔ ของกลุ่มโรงเรียนชาวนูรลักษณ์”, หน้า ๑๗.

^{๓๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

๒.๒ แนวคิดพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

การนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยเพราะหลักธรรมาภิบาลก็คือการบริหารที่สามารถตรวจสอบได้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม หลักธรรมาภิบาลจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ ๓ ส่วน

- ๑) ภาครัฐซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างและปฏิรูปการเมืองกฎหมายและการบริหารราชการ
- ๒) ภาคเอกชนซึ่งจะมีส่วนในการประกอบธุรกิจที่ดีและดำเนินธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมซึ่งจะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง
- ๓) ภาคประชาชนหรือองค์กรต่างๆ ซึ่งจะมีส่วนในการเกื้อหนุนในการดำเนินการทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองโดยการระดมกลุ่มต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และสามารถตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้หลักธรรมาภิบาลเป็นนโยบายของรัฐบาลที่มอบหมายให้ทุกหน่วยงานนำไปบริหารหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ ๖ ประการคือ

- (๑) หลักนิติธรรมได้แก่การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ซึ่งให้ทุกคนปฏิบัติตาม
- (๒) หลักคุณธรรมได้แก่การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม
- (๓) หลักความโปร่งใสได้แก่การสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ
- (๔) หลักการมีส่วนร่วมได้แก่การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหา
- (๕) หลักความรับผิดชอบต่อสังคมได้แก่การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม
- (๖) หลักความคุ้มค่าได้แก่การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม^{๓๔}

สรุปได้ว่า เทคนิคการบริหารที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือเทคนิคการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี นั่นคือมีการจัดตั้งองค์กร หน่วยงาน แยกหน้าที่และการกระจายอำนาจ ซึ่งเทคนิคการบริหารจะต้องเป็นไปตามรูปแบบของหน่วยงานไม่สามารถยึดหลักใดหลักหนึ่งได้ นั่นคือไม่สามารถปฏิบัติได้ทุกเทคนิค โดยส่วนใหญ่มักจะใช้เทคนิคคล้ายๆ กันอย่างการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ ต้องมีการจัดแบ่งเวลา ตรวจสอบระบบอย่างสม่ำเสมอ และการกระจายอำนาจเพื่อไม่ให้เสียสมดุลในการทำงานของแต่ละฝ่าย อีกทั้งทางผู้บริหารจะต้องคอยดูแลและตรวจสอบอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการเสียหายที่เกิดจากช่องโหว่ โดยหลักสำคัญของเทคนิคการบริหารคือการบริหารเพื่อให้ประสบผลสำเร็จควรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม หรือจรรยาบรรณในการทำงานของแต่ละองค์กร

^{๓๔}อ้างแล้ว, เมย์ อำนวยพันธ์วิไล, วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท ๔ ของกลุ่มโรงเรียนชาวนุรักษ์”, รายงานการวิจัย, หน้า ๒๖.

๒.๒.๑ คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้บริหาร

๒.๒.๑.๑ คุณลักษณะของผู้บริหาร มีนักปราชญ์นักการศึกษาและนักวิชาการได้แสดงทรรศนะ หรือความเห็นไว้ ดังต่อไปนี้

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวว่า นักบริหารจะทำหน้าที่สำเร็จ ลุล่วงได้ด้วยดีถ้ามีคุณลักษณะ ๓ ประการ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทุติยปาปณิกสูตร ดังนี้^{๓๕}

(๑) จักขุมา หมายถึง มีปัญญามองการณ์ไกล เช่น ถ้าเป็นพ่อค้าหรือนักบริหารธุรกิจ ต้องรู้ว่าสินค้าไหนราคาถูก แล้วนำไปขายที่ไหนได้ราคาแพง ในสมัยนี้ต้องรู้ว่าหุ้นจะขึ้นหรือ จะตก ถ้าเป็นนักบริหารทั่วไปต้องสามารถวางแผนและฉลาดในการใช้คนคุณลักษณะข้อแรกนี้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Conceptual Skill หรือ ความชำนาญในการใช้ความคิด

(๒) วิธูโร หมายถึง การจัดธุระได้ดี มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่นพ่อค้าเพชรต้องดูออกว่าเป็นเพชรแท้หรือเพชรเทียม แพทย์หัวหน้าคณะผ่าตัดต้องเชี่ยวชาญการผ่าตัดคุณลักษณะ ที่สองตรงนี้ตรงกับคำว่า Technical Skill หรือความชำนาญด้านเทคนิค

(๓) นิสสยสัมปันโน หมายถึง พึ่งพาอาศัยคนอื่น เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดีเช่น พ่อค้าเดินทางไปค้าเดินทางไปค้าขายต่างเมืองก็มีเพื่อนพ่อค้าในเมืองนั้นๆ ให้ที่พักอาศัยหรือให้กู้ยืมเงินเพราะมีเครดิตดี นักบริหารที่ดีต้องผูกใจคนไว้ได้ คุณลักษณะที่สามนี้สำคัญที่มาก “นกไม่มีขนเหมือนคนไม่มีเพื่อน ขึ้นสู่ที่สูงไม่ได้” ข้อนี้ตรงกับคำว่า Human Relation skill คือ ความชำนาญด้านมนุษยสัมพันธ์

สมบัติ บุญประเคน ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ในยุคปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า ต้องมีทั้ง ๖ ประการ สรุปได้ ดังนี้^{๓๖}

(๑) ปฏิรูป การทำงานของผู้บริหารแบบนี้จะเป็นนักคิด นักพัฒนา ปรับเปลี่ยนหน่วยงานและพัฒนางานตลอดเวลา การดำเนินงานต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

(๒) ประชาธิปไตย เป็นการบริหารงานที่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชาจะต้องพบกันครึ่งทาง หาแนวทางที่พึงประสงค์ให้ได้ ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจหาทางที่ไม่มีทางออกให้ได้ ผู้บริหารจะต้องมีบุคลิกภาพ และการทำงานเป็นประชาธิปไตย

(๓) ประสาน เป็นลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพมาก ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีการทำงานจะคำนึงถึงความสำเร็จของงานเป็นสำคัญ รู้จักใช้ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ให้เกียรติและยกย่องอย่างสมศักดิ์ศรี

(๔) ประนีประนอม บุคลิกลักษณะของผู้บริหารแบบนี้ จะพยายามไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความขัดแย้ง สิ่งใดที่พอยอมก็ยอมได้

^{๓๕}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต ป.ธ.๙, Ph.D.), **พุทธวิธีบริหาร**, หน้า ๓๓๘-๓๓๙.

^{๓๖}สมบัติ บุญประเคน, “ผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาตามลักษณะ ๖ ป” , **วารสารครูขอนแก่น**, ปีที่ ๔๔ ฉบับที่ ๒ (สิงหาคม ๒๕๔๔): หน้า ๒๐-๒๑.

(๕) ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารลักษณะนี้จะมีบุคลิกที่ไม่ว่าจะทำอะไร จะพูดที่ไหนจะเป็นเรื่องสำคัญทุกเรื่องมีความสามารถโน้มน้าวใจสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

(๖) ประชาสงเคราะห์ ผู้บริหารลักษณะนี้จะให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่องเป็นห่วงเป็นใยตลอดเวลา จะประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อขอความช่วยเหลือ เป็นกัลยาณมิตรกันทุกคน

สุพล วังสินธ์ ได้สรุป ลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารอย่างมืออาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษาได้ว่า^{๓๗}

- (๑) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- (๒) มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ใช้หลักเหตุผลในการบริหาร
- (๓) มีจิตสำนึกในความมุ่งมั่น
- (๔) ใจกว้างเปิดโอกาสให้ครูมีเสรีภาพในการคิด
- (๕) ปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงจัดการเรียนรู้ให้เกิดตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา
- (๖) มีศักยภาพในการจัดการระบบบริหารโรงเรียน โดยการนำระบบคุณธรรมมาใช้ในโรงเรียน
- (๗) สร้างขวัญกำลังใจให้ครู มีกำลังใจที่จะเป็นครูดี ครูเก่ง ครูที่ปรึกษา (Mentor)

๒.๒.๑.๒ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

- (๑) เป็นผู้นำในพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน
- (๒) เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- (๓) เป็นผู้นำด้านการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยี มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้
- (๔) เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ
- (๕) เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชน
- (๖) เป็นผู้นำในด้านการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน
- (๗) เป็นผู้นำในการจัดการศึกษา และเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในทางสร้างสรรค์
- (๘) เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือทำและรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- (๙) เป็นผู้สร้างขวัญ และกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

^{๓๗}สุพล วังสินธ์, “การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา”, วารสารวิชาการ, ปีที่ ๔๓ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน ๒๕๔๓): หน้า ๒๙-๓๐.

๒.๒.๑.๓ เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา ๓๙ ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ไปยัง คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงใน ๔ ด้านคือ ด้านวิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป สรุปพอสังเขปได้ดังนี้^{๓๘}

(๑) การบริหารงานวิชาการ

- ๑) มีความรู้ และเป็นผู้รู้ด้านวิชาการ
- ๒) มีความรู้ มีทักษะ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน
- ๓) สามารถใช้ความรู้ และประสบการณ์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงที
- ๔) มีวิสัยทัศน์
- ๕) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ๖) ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- ๗) รอบรู้ด้านการศึกษา
- ๘) ความรับผิดชอบ
- ๙) แสวงหาข้อมูลข่าวสาร
- ๑๐) รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
- ๑๑) ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร
- ๑๒) คำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ

(๒) การบริหารงานงบประมาณ

- ๑) เข้าใจนโยบาย อำนาจหน้าที่ และกิจกรรมในหน่วยงาน
- ๒) มีความรู้ระบบงบประมาณ
- ๓) เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน
- ๔) มีความซื่อสัตย์ สุจริต
- ๕) มีความละเอียดรอบคอบ
- ๖) มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- ๗) หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
- ๘) รายงานการเงินอย่างเป็นระบบ

(๓) การบริหารงานบุคคล

- ๑) มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล
- ๒) เป็นแบบอย่างที่ดี
- ๓) มีมนุษยสัมพันธ์

^{๓๘}สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, “การบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา” วารสารวิชาการ, ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม ๒๕๔๕): หน้า ๒๙.

- ๔) มีอารมณ์ขัน
- ๕) เป็นนักประชาธิปไตย
- ๖) ประนีประนอม
- ๗) อุดหนุน อดกลั้น
- ๘) เป็นนักพูดที่ดี
- ๙) มีความสามารถในการประสานงาน
- ๑๐) มีความสามารถจูงใจให้คนร่วมกันทำงาน
- ๑๑) กล้าตัดสินใจ
- ๑๒) มุ่งมั่นพัฒนาองค์กร

(๔) การบริหารงานทั่วไป

- ๑) เป็นนักวางแผน และกำหนดนโยบายที่ดี
- ๒) เป็นผู้ที่ตัดสินใจ และวินิจฉัยสั่งการที่ดี
- ๓) มีความรู้ และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
- ๔) เป็นผู้ที่สามารถในการติดต่อสื่อสาร
- ๕) รู้จักมอบอำนาจ และความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม
- ๖) มีความรับผิดชอบงานสูง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
- ๗) กำกับติดตาม และประเมินผล

เฉลิมชัย สมท่า ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาไว้

ดังนี้^{๓๙}

(๑) ความเป็นผู้นำ (Leadership) คือ มีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่นๆ ของบุคคลในกลุ่ม และสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ คุณสมบัตินี้ประกอบด้วยลักษณะต่างๆ คือ มีความร่าเริงแจ่มใสและอดทน สามารถตัดสินใจและชักจูงใจคน มีความรับผิดชอบฉลาดและไหวพริบดี มีความอุตสาหะ วิริยะ มีความเสียสละ มีบุคลิกภาพและมีความเป็นประชาธิปไตย

(๒) มีความรู้และประสบการณ์ (Knowledge and experience) เป็นคุณสมบัตินี้เกี่ยวกับงานในอาชีพของผู้บริหารโดยเฉพาะเช่นมีความรู้ และประสบการณ์ มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน และรู้เท่าทันเหตุการณ์

(๓) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (Human relationship) ผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลทั้งนอกและในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญๆ คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอต้นเสมอปลาย ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยืดหยุ่น เปิดเผยและเป็นกันเอง

---

^{๓๙}เฉลิมชัย สมท่า, การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๑, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

(๔) มีคุณธรรมสูง (Virtue) คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดี และมีศีลธรรมมีสุขภาพดี (Healthy) คือมีสุขภาพกาย (Physical health) และมีสุขภาพจิตดี (Mental health) สุขภาพจะเป็นเครื่องเสริมการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและสม่ำเสมอคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี เป็นที่ยอมรับ มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้นำที่ดี และมั่นใจในการเป็นผู้นำแล้ว ย่อมเป็นแรงผลักดันให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งงาม และจะนำพาองค์การคือสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สรุปได้ว่า คุณลักษณะและหน้าที่ของการบริหารนั้น จะเป็นผู้หน้าที่จกต้องมืองค์ประกอบหลายอย่าง แต่โดยหลักสำคัญแล้วไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารองค์กรไหนจะต้องรู้จักความเป็นผู้นำที่ดี ซื่อตรง และ เที่ยงธรรม ตามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องด้วยสถานศึกษานั้นเป็นองค์กร ผู้บริหารที่ดีต้องเป็นที่ยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน มีคุณธรรมไม่มีการแบ่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีจริยธรรม ไม่คิดเอารอดเอาเปรียบผู้อื่น และไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ของตนจนทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน การเป็นผู้นำที่ดี นอกจากเป็นคนดีแล้วต้องมีความคิดกว้างไกลสามารถวางแผนคาดการณ์อนาคตได้ เมื่อมีทั้งหมดนี้จึงจะเป็นผู้บริหารที่ดีได้

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และเครือข่าย

๒.๓.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยมุ่งเน้นเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ของประเทศไทย ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ โดยร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) สรุปย่อได้ดังนี้

๒.๓.๑.๑ วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและปราศจากจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหารความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกัน ด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีไม่เป็นภาระของโลก และสามารถเกื้อกูลประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า

๒.๓.๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ

ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว และกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องและมีการบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน และเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ และบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีสาระสำคัญของแต่ละยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายทั้งในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ และช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง ขจัดคอร์รัปชัน สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

(๓) การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน ตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล

(๔) การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ และรักษาดุลยภาพความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่

(๕) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการฉีกกำลังป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

(๖) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

(๗) การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวระนาบมากขึ้น

๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตรและบริการ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้า และการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต ทั้งนี้ภายใต้กรอบการปฏิรูป และพัฒนาปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ทุกด้าน อันได้แก่โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาทุนมนุษย์ และการบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจ เอกชน กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ได้แก่การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ และสร้างความเชื่อมั่น การส่งเสริมการค้าและการลงทุนที่อยู่บนการแข่งขันที่เป็นธรรมและรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้าเพื่อให้ได้ประโยชน์จากห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค และเป็นการยกระดับไปสู่ส่วนบนของห่วงโซ่มูลค่ามากขึ้น

(๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ บนฐานของการพัฒนานวัตกรรมและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้ดิจิทัลและการค้าที่เข้มข้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายกิจกรรมการผลิตและบริการ โดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับโลกและในระดับภูมิภาคในอุตสาหกรรม หลากสาขา และในภาคบริการที่หลากหลายตามรูปแบบการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารคุณภาพ สะอาด และปลอดภัยของโลก

- ภาคเกษตร โดยเสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตร ยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง และการพัฒนา สินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและอาหารคุณภาพ สะอาด และปลอดภัย

- ภาคอุตสาหกรรม โดยพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ ยกกระดานการพัฒนา อุตสาหกรรมปัจจุบันที่มีศักยภาพสูง และพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคตที่มีศักยภาพ โดยการใช้ดิจิทัล และการค้ามาเพิ่มมูลค่าและยกระดับห่วงโซ่มูลค่าในระดับสูงขึ้น

- ภาคบริการ โดยขยายฐานการบริการให้มีความหลากหลาย มีความเป็นเลิศ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการยกระดับบริการที่เป็นฐานรายได้เดิม เช่น การท่องเที่ยว และ พัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพ ธุรกิจบริการด้านการเงินและธุรกิจบริการที่มีศักยภาพอื่นๆ เป็นต้น

(๓) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่สากล และพัฒนา วิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร

(๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ จัดระบบผังเมืองที่มีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วม มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง และโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับ ศักยภาพ

(๕) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในด้านการขนส่ง ด้านพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนา

(๖) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกสร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับนานาชาติ ส่งเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านต่างๆ เพิ่มบทบาทของไทยในองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศมีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา ความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ

(๒) การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง

(๓) การปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์

(๔) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี

(๕) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะจิตใจให้เข้มแข็ง

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

(๒) การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ

(๓) การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย

(๔) การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน

(๕) การพัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และมีความมั่นคงด้านน้ำ รวมทั้งมีความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ และพัฒนาไปสู่การเป็นสังคมสีเขียว กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การจัดระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

(๒) การวางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ

(๓) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๔) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 (๕) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๖) การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีธรรมาภิบาลกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม

(๒) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ

(๓) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

(๔) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๕) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆให้ทันสมัย เป็นธรรมและเป็นสากล

(๖) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ

(๗) การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

๒.๓.๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

๖) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย

๗) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

๘) ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

๙) ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

๑๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

๒.๑.๓.๔ กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมาย

กรอบวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ จากสถานะของประเทศและบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ประเทศกำลังประสบอยู่ ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยังคงมีความต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๑๑ และกรอบหลักการของการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล ยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ การกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (Country Strategic Positioning) เป็นการกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ สศช. ได้จัดทำขึ้น ประเทศไทยเป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ของภูมิภาคสู่ความเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading and Service Nation) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย แหล่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรมสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๒.๕ เป้าหมาย

- ๑) การหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง
  - (๑) เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕.๐
  - (๒) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว (GDP Per Capita) และรายได้ประชาชาติต่อหัว (GNP Per Capita) ณ สิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ในปี ๒๕๕๖ เพิ่มขึ้นเป็น ๓๑๗,๐๕๑ บาท (๙,๓๒๕ ดอลลาร์ สรอ.) และ ๓๐๑,๑๙๙ บาท (๘,๘๕๙ ดอลลาร์ สรอ.) ต่อคนต่อปี
  - (๓) ผลผลิตการผลิตเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๒.๕ ต่อปี
  - (๔) การลงทุนรวมขยายตัวไม่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๘.๐ (การลงทุนขยายตัวของการลงทุนภาครัฐไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐.๐ และการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวไม่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๗.๕ ในขณะที่ปริมาณการส่งออกขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔.๐ ต่อปี)
- ๒) การพัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและการสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ
  - (๑) ประชาชนทุกช่วงวัยมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Security) และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
  - (๒) การศึกษาและการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาคุณภาพ
  - (๓) สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งเป็นฐานรากที่เอื้อต่อการพัฒนาคน
- ๓) การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
  - (๑) การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น
  - (๒) บริการทางสังคมมีคุณภาพและมีการกระจายอย่างทั่วถึง
- ๔) การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
  - (๑) รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม
  - (๒) ขับเคลื่อนประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๓) เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๔) เพิ่มประสิทธิภาพและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) มีการบริหารจัดการน้ำให้สมดุลระหว่างการอุปสงค์และอุปทานของน้ำ

๕) การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

(๑) การบริหารงานภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วม

(๒) ขจัดการทุจริตคอร์รัปชัน

(๓) มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม

๒.๓.๒.๖ แนวทางการพัฒนา

การยกระดับศักยภาพการแข่งขันและการหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง

๑. การส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนา พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ทั้งด้านการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา ด้านบุคลากรวิจัย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งสนับสนุนและผลักดันให้ผู้ประกอบการมีบทบาทหลักด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนผลักดันงานวิจัยและพัฒนาให้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงทั้งเชิงพาณิชย์และสาธารณะโดยให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

๒. การพัฒนาผลิตภาพแรงงาน สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนและแรงงานให้มีทักษะความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและรองรับการเปิดเสรีของประชาคมอาเซียน โดยยกระดับและพัฒนาสมรรถนะแรงงานไทยด้วยเทคโนโลยี เร่งรัดให้แรงงานทั้งระบบมีการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้ สนับสนุนให้แรงงานและปัจจัยการผลิตมีความยืดหยุ่นในการเคลื่อนย้ายระหว่างสาขาการผลิตและระหว่างพื้นที่การผลิต เพื่อให้แรงงานสามารถเคลื่อนย้ายไปสู่สาขาการผลิตที่มีผลิตภาพการผลิตสูงสุด และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมและบริการจัดทำกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เป็นมาตรฐานที่เชื่อมโยงกันเพื่อยกระดับทักษะของแรงงานไทย

๓. การส่งเสริมผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและพาณิชย์ดิจิทัลพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวและดำเนินธุรกิจท่ามกลางการดำเนินนโยบายและมาตรการการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ เพิ่มสัดส่วนความเป็นเจ้าของของคนไทยและสนับสนุนให้มีการขยายตลาดที่มีแบรนด์สินค้าและช่องทางการตลาดที่เป็นของตนเองมากขึ้น ตลอดจนพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเพื่อเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิต บริการและอุตสาหกรรมดิจิทัล

๔. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเร่งลงทุนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ ทั้งการพัฒนาและปรับปรุงโครงข่ายรถไฟให้เป็นโครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งของประเทศ พัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งสาธารณะและโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง ขยายขีดความสามารถของท่าอากาศยานหลัก

ของประเทศ พัฒนาท่าเรือที่มีศักยภาพให้เป็นท่าเรืออิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงระบบโทรคมนาคมของประเทศ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่เกิดจากลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อุตสาหกรรมซ่อมบำรุงและผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน และอุตสาหกรรมระบบราง เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศในการเป็นฐานการผลิตในภูมิภาคอาเซียน

๕. การปรับโครงสร้างการผลิตปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร โดยการปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐมเป็นสินค้าเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงมีคุณภาพและมาตรฐานสากล สามารถสร้างความเชื่อมโยงทางด้านวัตถุดิบกับประเทศเพื่อนบ้านและลดระดับการผลิตสินค้าขั้นปฐมที่สูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขัน ลงสู่ระดับที่จำเป็นสำหรับการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน จัดระบบการผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียวเป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดจากขนาด พิจารณาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และแหล่งน้ำ ใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม ใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง ตลอดจนส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และระบบเกษตรกรรมยั่งยืนปรับโครงสร้างการผลิตภาคบริการโดยเร่งพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งให้เกิดความเชื่อมโยงกันเป็นโครงข่ายทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เร่งพัฒนาท่าเทียบเรือขนาดใหญ่เพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยวทางทะเล ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมและทันสมัยทั้งการควบคุมกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยว และกำหนดและจัดทำกฎหมายเพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวของไทยสู่สากลและรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ในลักษณะกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว โดยสนับสนุนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงทั้งทางกายภาพ วิถีชีวิต/วัฒนธรรมท้องถิ่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมการสร้างเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน ทั้งประเทศที่มีพรมแดนติดกันและประเทศที่มีโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวมทั้งระบบพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคตเพื่อเป็นแหล่งการถ่ายทอดเทคโนโลยี เชื่อมโยงการผลิตกับอุตสาหกรรมที่เป็นฐานรายได้ประเทศ และเป็นกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตและบริการทั้งในระดับอนุภูมิภาคและในภูมิภาคอาเซียนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการขยายตัวด้านการค้าการลงทุน เช่น โลจิสติกส์ และพลังงาน รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนการลงทุนอื่นๆ เช่น ลดอุปสรรคการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ เป็นต้น ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ทั้งภาคการผลิต การตลาด การบริหารจัดการการเงิน และโลจิสติกส์ เชื่อมโยงเศรษฐกิจดิจิทัล ในการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และสนับสนุนการลงทุนเพื่อสร้างเศรษฐกิจและสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ การลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานทดแทน การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเชิงพาณิชย์ การจัดตั้งสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ บริษัท

การค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งการให้ความสำคัญเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและการตอบแทนสู่สังคมขององค์กร และกิจการเพื่อสังคม

๒.๓.๒.๗ การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

๑. การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศโดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่นให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม วัยแรงงานให้มีการพัฒนาระดับสมรรถนะฝีมือแรงงานเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ วัยผู้สูงอายุให้มีการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพและประสบการณ์ มีรายได้ในการดำรงชีวิต มีการสร้างเสริมและฟื้นฟูสุขภาพเพื่อป้องกันหรือชะลอความทุพพลภาพและโรคเรื้อรังต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดภาวะแก่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว และระบบบริการสุขภาพ

๒. การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึงโดย

(๑) ปฏิรูประบบบริหารจัดการทางการศึกษา โดยปรับระบบบริหารจัดการการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability)

(๒) ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา

(๓) พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ ตั้งแต่กระบวนการผลิต สรรหา และการคัดเลือกให้ได้คนดีคนเก่ง รวมทั้งระบบการประเมินและรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์จากตัวผู้เรียนและ

(๔) ปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมศึกษาจนถึงการเรีญรู้ตลอดชีวิต พัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ ปรับหลักสูตรและผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาด การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้

๓. การพัฒนาด้านสุขภาพ โดยส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์เพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุทั้งในด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุยกระดับการบริหารจัดการระบบสุขภาพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว โดยพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรด้านสาธารณสุข บูรณาการระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐให้เกิดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากร และส่งเสริมการอภิบาลระบบสุขภาพในรูปแบบเครือข่ายที่มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน พัฒนาศักยภาพของประเทศไทยสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติทั้งในด้านศูนย์กลางบริการสุขภาพ (Medical Service Hub) ศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Hub) ศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ (Product Hub) และศูนย์กลางบริการวิชาการและงานวิจัย (Academic Hub) เพื่อนำรายได้กลับมาใช้ยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขภายในประเทศรวมทั้งส่งเสริมการให้ความสำคัญกับมิติสุขภาพ

ในทุกนโยบายสาธารณะ (Health in All Policies) เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของทุกภาคส่วน
ตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายสาธารณะที่มีต่อสุขภาพของประชาชน

๔. การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพในสังคมสูงวัย โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะกับวัย และการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลายทั้งในด้านการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่างบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมให้เป็นต้นแบบของการดูแลผู้สูงอายุเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น ตลอดจนการพัฒนาวัตกรรมการใช้ชีวิตประจำวันสำหรับผู้สูงอายุ

๒.๓.๒.๘ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๑. การยกระดับรายได้และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดยสนับสนุนให้แรงงานมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานอย่างมีมาตรฐาน ปรับโครงสร้างค่าจ้างแรงงานให้ชัดเจนและสะท้อนทักษะฝีมือแรงงานอย่างแท้จริง เร่งผลักดันให้การใช้ระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ เพิ่มผลิตภาพทางการผลิตของเกษตรกรรายย่อย โดยสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาและการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับพื้นที่ สร้างหลักประกันรายได้แทนการอุดหนุนด้านราคาสินค้าเกษตร ลดต้นทุนทางการเกษตรโดยสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๒. การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก โดย

(๑) พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะระบบบริการสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน สวัสดิการสังคม และกระบวนการยุติธรรม

(๒) สนับสนุนการจัดการที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและการเข้าถึงระบบสาธารณสุขภาค กำหนดเป็นนโยบายที่อยู่อาศัยแห่งชาติและเมืองน่าอยู่ พัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยแก้ปัญหาชุมชนแออัดในเมืองโดยดำเนินการร่วมกับภาคธุรกิจเอกชน และ (๓) การจัดรูปแบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย (Customized Welfare) ที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน โดยมีแนวทางการรับภาระค่าใช้จ่ายร่วมกัน (Cost Sharing)

๓. การสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงทรัพยากร โดยปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร สนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยที่ไร้ที่ดินทำกินและยากจนได้มีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีสิทธิทำกินในที่ดินปฏิรูประบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้อย่างแท้จริงด้วยการผลักดัน พรบ.ทรัพยากรน้ำและบูรณาการแผนงานและงบประมาณร่วมกันของหน่วยงาน และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม รวมทั้งปรับโครงสร้างภาษีที่เป็นธรรม เช่น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีมรดก และภาษีสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๔. การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมโดยการเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งด้าน

กฎหมายให้แก่ประชาชน รวมทั้งการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เช่น กฎหมายป่าชุมชนกฎหมายภาษีมรดก กฎหมายที่ดิน เป็นต้น

๒.๓.๒.๙ การรองรับการเชื่อมโยงภูมิภาคและความเป็นเมือง

๑. การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเมือง เตรียมความพร้อมรองรับความเป็นเมือง ทั้งด้านการบริหารจัดการด้านผังเมืองด้านสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบการศึกษาและระบบ สาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของคนในเมือง รวมทั้งเสริมสร้าง ความสามารถในการบริหารจัดการเมืองตามระดับการพัฒนา

๒. การพัฒนาด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับเพื่อนบ้าน ส่งเสริมและเร่งรัด การพัฒนาระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศทั้งด้านการค้า การลงทุน และการบริการ โดยคำนึงถึงการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Logistics) สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในห่วงโซ่อุปทาน และปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ รวมทั้ง ปรับลดกระบวนการด้านอำนวยความสะดวกทางการค้า ขนส่ง และโลจิสติกส์ให้มีความสะดวกและมี ประสิทธิภาพต่อภาคธุรกิจอย่างแท้จริง

๓. การส่งเสริมการลงทุน การค้าชายแดน และการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้มีความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนและการค้าชายแดนเพื่อดึงดูดให้นักลงทุนในภูมิภาคเข้า มาลงทุนในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งส่งเสริมการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ ชายแดนโดยให้ความสำคัญกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว และการให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก ด้านการค้าชายแดนและการผ่านแดนระหว่างไทยกับประเทศในภูมิภาคมากขึ้น

๒.๓.๒.๑๐ การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม

๑. การรักษาทุนทางธรรมชาติเพื่อการเติบโตสีเขียว ใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติ โดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว ปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ โดยสนธิกำลังของทุก ภาคส่วนนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพิ่มพื้นที่ป่าไม้โดยส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจระยะยาว อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมทั้งผลักดันแนว ทางการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศและการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ จัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ กระจายการถือครองที่ดิน จัดทำฐานข้อมูลที่ดินเพื่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การจัดเก็บภาษี ที่ดินในอัตราก้าวหน้า กำหนดเขตการถือครองที่ดินที่เหมาะสม และกำหนดมาตรการป้องกันการ ถือครองที่ดินของคนต่างชาติ บริหารจัดการน้ำเพื่อให้เกิดความยั่งยืน บูรณาการระหว่างหน่วยงาน อย่างเป็นระบบ สร้างศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำ จัดตั้งองค์กรบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ เช่น คณะกรรมการลุ่มน้ำ และองค์กรผู้นำ คุ่มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ลดความขัดแย้งเชิง นโยบายระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว การประมง และวิถีชีวิตของชุมชนบริหาร จัดการแร่โดยกำหนดปริมาณที่เหมาะสมในการน้ำแร่มาใช้ประโยชน์ คำนึงถึงความจำเป็นและมูลค่า

ในอนาคต บังคับใช้มาตรการควบคุมผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ที่ก่อมลพิษต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน

๒. การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างระบบหมุนเวียนวัสดุที่ใช้แล้วที่มีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อนสู่ Zero Waste Society ผ่านมาตรการต่างๆ เช่น การปฏิรูประบบภาษีและค่าธรรมเนียมเพื่อสิ่งแวดล้อม การศึกษาเพื่อสิ่งแวดล้อม มาตรฐานและฉลากสินค้า เป็นต้น

๓. การส่งเสริมการผลิต การลงทุน และการสร้างงานสีเขียว เพื่อยกระดับประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนากลยุทธ์อุตสาหกรรมสีเขียว ส่งเสริมผู้ประกอบการให้สามารถปรับระบบห่วงโซ่อุปทานหรือห่วงโซ่คุณค่าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Supply Chain/Green Value Chain) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมภาคบริการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพให้มีบทบาทมากขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

๔. การจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้วยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ชยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย ที่เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน เร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษที่เป็นลำดับแรก โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุดเร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤต สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม เน้นการแปรรูปเป็นพลังงาน สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน โดยให้ความรู้แก่ประชาชน และการบังคับใช้กฎหมาย

๕. การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ผลักดันการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอาเซียน หาแนวทางการร่วมมือกับอาเซียนและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในประเด็นการขนส่งข้ามพรมแดน การเคลื่อนย้ายแรงงาน การบริหารจัดการพลังงานและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๖. การเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพิ่มศักยภาพในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้กับทุกภาคส่วน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบการเตือนภัย ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ให้ความสำคัญกับการป้องกันน้ำท่วม วางแผนป้องกันเมืองและพื้นที่ชายฝั่ง พัฒนาเมืองที่สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Resilience City) การให้บริการของระบบนิเวศ ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนในการรับมือภัยพิบัติโดยสร้างแนวป้องกันตามธรรมชาติ และการจัดทำแผนธุรกิจต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพพร้อมรองรับแนวโน้มการเกิดภัยพิบัติที่รุนแรงในอนาคต

๒.๓.๒.๑๑ การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

๑. การสร้างความโปร่งใสในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติราชการ โดยให้มีช่องทางให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึง เข้าตรวจสอบข้อมูลของภาคราชการและร้องเรียนได้ เช่น ข้อมูลการประกวดราคาจัดซื้อ จัดจ้างโครงการของทางราชการ ข้อมูลการประมูลโครงการ ผู้ชนะการประมูล และราคาปิดประมูลข้อมูลความก้าวหน้าตามกระบวนการยุติธรรม เช่น คดีที่ไม่ดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล คดีทุจริตคอร์รัปชันและคดีที่ประชาชนให้ความสนใจในแต่ละยุคสมัย ฯลฯ

๒. การพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีความเป็นมืออาชีพและเพียงพอต่อการขับเคลื่อนภารกิจภาครัฐร่วมกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ระบบราชการเล็กกะทัดรัดแต่มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูง

๓. การสร้างรูปแบบการพัฒนา อปท. ให้เหมาะสม สามารถรับมือการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นแกนหลักในการประสานเครือข่ายและเชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ ในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. การสร้างระบบตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ สร้างผลงานที่มีคุณภาพ รวดเร็วและน่าเชื่อถือ สามารถเป็นเครื่องมือให้กับคณะรัฐมนตรีประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตาม ประเมินผลโครงการใหญ่ๆ ที่มีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นจำนวนมาก และเป็นโครงการที่มีผลกระทบในวงกว้าง

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาการของโลกมาเมื่อในอดีตตั้งแต่สมัยยุคเกษตรกรรม ซึ่งใช้เวลาหลายร้อยปี ขณะนั้นเป้าหมายมีเพียง การผลิตผลเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการในการบริโภค ของประชากรโลก ในช่วง ๓๐๐-๕๐๐ ปีและประมาณหนึ่งร้อย ปีที่ผ่านมาโลกเราได้เข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อการ ผลิตสินค้าและบริการให้เพียงพอความต้องการของ ประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ยุคอุตสาหกรรมสามารถอยู่ได้ เพียง ๖๐ ปีก็เปลี่ยนมาเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการพัฒนา ของระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตทำให้ข้อมูลข่าวสาร ในโลกนี้มีมากมายและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ยุคข้อมูลข่าวสาร นี้สามารถอยู่ได้เพียง ๑๕-๒๐ ปีโลกเราก็เปลี่ยนยุคเป็นยุคแห่ง การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลง ของโลกเราใช้ระยะเวลาสั้นลงอย่างมาก อนาคต การเปลี่ยนยุค อาจใช้เวลาไม่ถึง ๕ ปีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาตามมา มากมาย จึงเกิดแนวคิดของการพัฒนา ซึ่งแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมาตามสหัสวรรษตั้งแต่ ปี ค.ศ. ๒๐๐๐ (The Millennium Development Goals หรือ MDGs) เป้าหมายในการพัฒนาในขณะนั้นมี แนวคิดเพียง ๘ ด้าน เช่น การขจัดความยากจน ความหิวโหย โรคภัยไข้เจ็บ ความเท่าเทียมกัน ทางด้านเพศ การเข้าถึงน้ำที่สะอาดและ สุขาภิบาลที่ดีการลดการตายแรกเกิด การส่งเสริมสุขภาพ ของแม่ การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น และแนวทางดังกล่าวได้สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. ๒๐๑๕

๒.๔.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์การสหประชาชาติ ได้เสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาโลกหลังปี ค.ศ.๒๐๑๕ โดยมีข้อกำหนด เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗ ประการซึ่งจะนำไปใช้ในการพัฒนาโลกใบนี้ตั้งแต่ปี ค.ศ.๒๐๑๕ และให้เรียกว่า Sustainable Development Goals หรือ SDGs) จำนวน ๑๗ ประเด็น ดังนี้ คือ

- ๑) การขจัด ความยากจนทุกรูปแบบ
- ๒) การขจัดความหิวโหย การบรรลุถึงความมั่นคงทางอาหารและเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
- ๓) การมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี
- ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๕) การบรรลุความเท่าเทียมกัน ระหว่างเพศ การเพิ่มพลังสตรีและเด็กหญิง
- ๖) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี
- ๗) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด
- ๘) การมีงานที่มีคุณค่าเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- ๙) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๑๐) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ
- ๑๑) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน
- ๑๒) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๑๓) การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ
- ๑๔) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน
- ๑๕) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบนบกและ รักษาระบบนิเวศ
- ๑๖) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง
- ๑๗) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

๒.๔.๑.๑ การขจัดความยากจน (No poverty: End poverty in all its forms everywhere)

จากประชากร โลกมากกว่า ๗๐๐๐ ล้านคนพบว่ามากกว่า ๘๐๐ ล้านคนยังคง มีชีวิตอยู่ด้วยความยากแค้น โดยมีรายได้น้อยกว่า ๑.๒๕ เหรียญสหรัฐต่อวันหรือน้อยกว่า ๔๐ บาทต่อวัน หลายคนยัง ขาดอาหารที่พอเพียง น้ำดื่มที่สะอาด สุขอนามัยที่ดีแม้ว่า ประเทศต่าง ๆ จะมีการพัฒนาเศรษฐกิจและเจริญเติบโตไป ได้อย่างรวดเร็ว เช่น จีนและอินเดีย ได้ช่วยให้หลายล้านคน พ้นจากความยากจนแต่เป็นการเจริญเติบโตที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยผู้หญิงมีแนวโน้มจะมีความยากจนมากกว่าผู้ชาย อันเนื่องจากผู้หญิงไม่ได้รับค่าจ้าง ไม่ได้รับการศึกษา และมี ทรัพย์สินไม่เท่าเทียมกับผู้ชาย เป้าหมายในข้อที่หนึ่งจึงเน้นการขจัดความยากจนในทุกรูปแบบให้หมดสิ้นไปภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ หรือ พ.ศ.๒๕๗๓

๒.๔.๑.๒ การขจัดความหิวโหย (Zero hunger: End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture)

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาการเพิ่มผลผลิต ทางเกษตรในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ได้ทำให้ ประชากรที่ขาดแคลนอาหารลดลงเกือบครึ่งหนึ่งที่เคยเป็นอยู่ในอดีต ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศที่เคยเผชิญปัญหา ความอดอยากและความหิวโหย ปัจจุบันสามารถจัดอาหาร และโภชนาการให้แก่ผู้ด้อยโอกาส โดยประเทศในเอเชียกลาง เอเชียตะวันออก ลาตินอเมริกาและประเทศในกลุ่มแคริบเบียน มีความก้าวหน้าอย่างมากในการจัดสรรอาหารและโภชนาการ ให้เพียงพอกับประชากรโดยมีความมุ่งมั่นในการขจัดความหิวโหย และความอดอยากทุกรูปแบบให้หมดไปภายในปีค.ศ.๒๐๓๐ หรือ พ.ศ.๒๕๗๓ เพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงอาหารที่มีโภชนาการที่ เหมาะสมและเพียงพอตลอดทั้งปีเป้าหมายยังเกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืนและปลอดภัย การปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และกำลังการผลิตของ เกษตรกรรมขนาดเล็ก

๒.๔.๑.๓ การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good health and well-being: Ensure healthy lives and promote well-being for all)

จากการพัฒนาที่ผ่านมา ๑๕ ปีได้มีความพยายามในการลดการเสียชีวิตของ เด็กแรกเกิด การพัฒนาการบริการทางการแพทย์แก่สุขภาพ ของมารดา และลดการติดเชื้อเอชไอวีและโรคอื่น ๆ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพโดยปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นต้นมาอัตราการเสียชีวิต ของเด็กทั่วโลกลดลงกว่าร้อยละ ๕๐ และการเสียชีวิตของ มารดาลดลงร้อยละ ๔๕ ในระหว่างปีพ.ศ.๒๕๔๓ ถึง พ.ศ.๒๕๕๖ ภาวะการติดเชื้อเอชไอวีลดลงร้อยละ ๓๐ และมากกว่า ๖.๒ ล้านคนปลอดภัยจากโรคมะเร็ง การเสียชีวิตที่ผ่านมา สามารถหลีกเลี่ยงโดยการป้องกันและการรักษา การศึกษา การรณรงค์การฉีดวัคซีน ป้องกัน การดูแลสุขภาพทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์ เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความ มุ่งมั่นที่จะหยุดการติดเชื้อเอชไอวี โรค มาเลเรีย และ โรคติดต่อชนิดอื่น ๆ ภายในปีพ.ศ.๒๕๗๓ และ กำหนด จุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และจัด Journal of Thai Interdisciplinary Research ๓ ให้มีการเข้าถึงวัคซีนและยาที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย สำหรับทุกคน การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาวัคซีนก็เป็น ส่วนสำคัญของกระบวนการนี้เช่นเดียวกับการ เข้าถึงยารักษาโรค ในราคาที่สามารถซื้อหาได้

๒.๔.๑.๔ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality education: Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นมามีความก้าวหน้าใน การจัดบริการการศึกษาในระดับ ประถมศึกษาถ้วนหน้าเป็น อย่างมาก อัตราการได้รับการศึกษารวมของประเทศกำลัง พัฒนาเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๑ ในปีพ.ศ.๒๕๕๘ และจำนวนเด็กทั่วโลก ที่ไม่ได้รับการศึกษาลดลงเกือบครึ่งหนึ่ง นอกจากนี้อัตราผู้ที่มี ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ยังเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก เด็กหญิงได้เข้า เรียนหนังสือมากขึ้นกว่าเดิม การจะให้มีการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึงสำหรับทุกคนนั้นได้ต่อกย้ำ

ความเชื่อที่ว่า การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในโลกที่สำคัญที่สุด และอยู่เหนือบทพิสูจน์ใด ๆ การศึกษาจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายนี้สร้างความมั่นใจว่าเด็กหญิงและเด็กชาย ทุกคนจะสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายภายในปี พ.ศ.๒๕๗๓ นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายในการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพใน ราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน

๒.๔.๑.๕. ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender equality: Achieve gender equality and empower all women and girls)

ตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๗๓ สหประชาชาติ และประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกัน ระหว่างเพศเป็นหลักในการทำงาน และการดำเนินการ ดังกล่าวได้บรรลุความเท่าเทียมกันทางเพศในการให้ การศึกษาระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง และปัจจุบันผู้หญิง สามารถทำงานนอกบ้านและได้รับค่าแรงที่ไม่ใช่จากการทำการเกษตรถึงร้อยละ ๔๑ เมื่อเทียบกับปีพ.ศ.๒๕๓๓ ซึ่งมีเพียงร้อยละ ๓๕ เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน มีจุดมุ่งหมายใน การต่อยอดความสำเร็จนี้เพื่อให้แน่ใจว่า การยุติการเลือก ปฏิบัติต่อเด็กหญิงและผู้หญิงในทุกที่อย่างถาวร ถึงแม้ในบาง ภูมิภาคยังมีความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการจ้างงานที่ ให้ค่าตอบแทน และยังมีช่องว่างของค่าแรงระหว่างชายและหญิงในตลาดแรงงาน และประเด็นที่ยังเป็นอุปสรรคสำคัญใน การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศคือความรุนแรง ทางเพศ การฉวยประโยชน์ทางเพศ งานบ้าน งานดูแลสมาชิก ในครอบครัวที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนแต่อย่างใดหรือไม่ได้รับ การปกป้องดูแลทางกฎหมายแรงงาน

๒.๔.๑.๖ การมีน้ำสะอาดและการมีสุขอนามัยที่ดี (Clean water and sanitation: Ensure access to water and sanitation for all)

ปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำอาจ ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วโลกมากกว่าร้อยละ ๔๐ แต่สิ่งที่ น่าตกใจคือ นักวิทยาศาสตร์คาดการณ์ว่าปัญหาการขาดแคลนน้ำจะมีความรุนแรงมากขึ้น พร้อมกันกับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศและอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น ถึงแม้ประชากรโลกจำนวน ๒,๑๐๐ ล้านคนจะสามารถเข้าถึงน้ำสะอาดและ การมีสุขอนามัยที่ดีตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๓๓ แต่แหล่งน้ำดื่มที่ ปลอดภัยนับวันจะมีน้อยลงยังคงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ ใน ทุกทวีป การที่มีน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัยในปีพ.ศ.๒๕๗๓ จำเป็นต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย การส่งเสริม สุขอนามัยในทุกระดับประชาชน สิ่งจำเป็นในการป้องกันและ พื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น ความสมบูรณ์ของป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำและแม่น้ำเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการ

๒.๔.๑.๗ การมีพลังงานที่สะอาดและราคาถูกลง (Affordable and clean energy: Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all)

ในระหว่างปีพ.ศ.๒๕๓๓ ถึง พ.ศ.๒๕๕๓ มีจำนวน ประชากรที่มีไฟฟ้าใช้เพิ่มขึ้นอีก ๑,๗๐๐ ล้านคน แต่ด้วย จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความต้องการ พลังงานที่ราคาถูกลงก็เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน เศรษฐกิจโลกที่ พังพาเชื่อเพลิงฟอสซิล และการเพิ่มขึ้นของการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงต่อ สภาพภูมิอากาศ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลถึงทุกประเทศใน ทุกทวีปทั่วโลกเป้าหมายที่จะเข้าถึงไฟฟ้าในราคาที่เหมาะสม ในทุกที่ภายในปี พ.ศ.

๒๕๗๓ หมายถึงการลงทุนในแหล่งพลังงาน ที่สะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน การนำมาตราฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ใน อาคารและอุตสาหกรรมสามารถลดการใช้ไฟฟ้าทั่วโลกได้ถึง ร้อยละ ๑๔ ซึ่งหมายถึงการลดการสร้างโรงไฟฟ้าขนาดกลาง ถึง ๑๓๐๐ โรงงาน

๒.๔.๑.๘ ส่งเสริมงานที่มีคุณค่าและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work and economic growth: Promote inclusive and sustainable economic growth, employment and decent work for all)

ในช่วง ๒๕ ปีที่ผ่านมาจำนวนผู้ใช้แรงงานที่ยากจนมีจำนวน ลดลงอย่างมาก ถึงแม้โลกจะเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจในช่วง ปีพ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๒ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบระยะเวลายาวนานในประเทศที่กำลังพัฒนา ประชากรชนชั้นกลางได้มีการจ้างงาน เพิ่มขึ้นเกือบสามเท่าของทศวรรษที่ผ่านมา เป้าหมายของ การพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจที่มั่นคงยั่งยืนอันเป็นผลมาจากการผลิตที่ดีขึ้น ด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการสนับสนุนนโยบายที่ ส่งเสริมการประกอบการทางธุรกิจและการสร้างงานเป็น ๔ Vol. ๑๑ No. ๓ May – June ๒๐๑๖ ประเด็นสำคัญ เช่นเดียวกับการมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพ ในการหยุดการใช้แรงงานกดขี่ การใช้แรงงาน บังคับ การใช้ แรงงานทาส การค้ามนุษย์ภายในปีพ.ศ.๒๕๗๓ เป้าหมายคือ การจ้างงานที่เต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพโดยเป็นการ ทำงานที่มีคุณค่าสำหรับผู้หญิงและผู้ชายทุกคน

๒.๔.๑.๙ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน (Industry, innovation and infrastructure: Built resilient infrastructure, promote sustainable industrialization and foster innovation)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีถือเป็นกุญแจสำคัญใน การพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เช่น การจ้างงานใหม่ๆ การส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด การส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน และการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่ง สำคัญที่ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ให้แข็งแกร่งและส่งเสริม นวัตกรรมเป็นเป้าหมายที่สำคัญใน การพัฒนาซึ่งการบูรณาการการพัฒนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และ ยังส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าในเป้าหมายอื่น ๆ อีกด้วย

๒.๔.๑.๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduce inequalities: Reduce inequality within and among countries)

เป็นที่ทราบกันดีว่าความเหลื่อมล้ำของรายได้ ของประชากรที่กำลังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จำนวนร้อยละ ๑๐ ของ คนที่ร่ำรวยที่สุดมีรายได้มากถึงร้อยละ ๔๐ ของรายได้รวมทั่วโลก ขณะที่ผู้ที่ ยากจนที่สุดร้อยละ ๑๐ มีรายได้เพียงร้อยละ ๒-๗ ของรายได้รวมทั่วโลก ในประเทศกำลังพัฒนา ความเหลื่อมล้ำ ของรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑ ตามการเจริญเติบโตของประชากร ความเหลื่อมล้ำของ รายได้เป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องการหา ทางออกร่วมกัน โดยการปรับปรุงกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ การตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน การส่งเสริม ความช่วยเหลือการพัฒนา การ ลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไป ยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

๒.๔.๑.๑๑ การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน (Sustainable cities and communities: Make cities inclusive, safe, resilient and sustainable)

การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนา ควบคู่ไปกับการเพิ่มขึ้นของการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง อันจะนำไปสู่การขยายตัวของเมืองขนาดใหญ่ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีเมืองขนาดใหญ่จำนวน ๑๐ แห่งที่มีพลเมืองมากกว่า ๑๐ ล้านคน แต่ในปีพ.ศ.๒๕๕๗ มีเมืองขนาดใหญ่เกิดขึ้นเป็น ๒๘ แห่งที่มี ประชากรอาศัยอยู่ ๔๕๓ ล้านคน รัฐบาลระดับชาติและท้องถิ่น กำลังจัดการกับการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่เหล่านั้นซึ่ง มาพร้อมกับปัญหาความยากจน การกระจุกตัวของที่อยู่อาศัย การทำให้เมืองปลอดภัยและยั่งยืนหมายถึงการสร้างหลักประกัน ในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย และราคาที่เหมาะสม รวมทั้งการยกระดับชุมชนแออัด การลงทุนเรื่อง การขนส่ง สาธารณะ การสร้างพื้นที่สีเขียวสาธารณะ การปรับปรุง การวางผังเมืองและการจัดการโดย การมีส่วนร่วมของประชาชน ทุกภาคส่วน

๒.๔.๑.๑๒ มีการบริโภคและการผลิตอย่าง ยั่งยืน (Responsible consumption and production)

การบรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ที่ยั่งยืน ต้องส่งเสริม การบริโภคและการผลิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม โดยมีการเปลี่ยนวิธีในการลดผลกระทบ สิ่งแวดล้อม จากการบริโภคและการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือที่เรียกว่า รอยเท้า คาร์บอน (carbon footprint) และกิจกรรมที่ใช้น้ำมากที่สุด กิจกรรมภาคเกษตรกรรมเป็นภาคที่มีการใช้ น้ำมากที่สุด โดย ปัจจุบันสัดส่วนการใช้น้ำในการชลประทานเพื่อการเกษตรอยู่ ที่ร้อยละ ๗๐ ของ ปริมาณน้ำจากกิจกรรมของมนุษย์ทั้งหมด การจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษคือเป้าหมายสำคัญใน การบรรลุวัตถุประสงค์นี้ การส่งเสริมให้ ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจและผู้บริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลด ปริมาณขยะเป็นสิ่งสำคัญ ทัดเทียมกับการสนับสนุนให้ ประเทศกำลังพัฒนาก้าวสู่แผนการบริโภคและการผลิตที่ ยั่งยืนภายในปี พ.ศ.๒๕๗๓

๒.๔.๑.๑๓ การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ (Climate action: Take urgent action to combat climate change and its impacts)

ทุกประเทศใน โลกได้รับผลกระทบและความรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลง สภาพ ภูมิอากาศ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และขณะนี้ระดับของก๊าซเรือนกระจก ในบรรยากาศ ได้เพิ่มสูงขึ้นกว่าร้อยละ ๕๐ จากระดับในปี พ.ศ.๒๕๓๓ นอกจากนี้ภาวะโลกร้อนยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงระยะยาวกับระบบภูมิอากาศซึ่งผลลัพธ์ที่ ตามมาอาจไม่สามารถแก้ไขได้ถ้าหากไม่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ บัดนี้การเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง และ ความสามารถในการปรับตัวของมนุษยชาติต่อภูมิอากาศ ประเทศที่เป็น เกาะและมีพื้นที่ติดทะเลอาจ ถูกน้ำท่วม การเตรียมพร้อมต้อง ดำเนินควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักรู้และการบูรณาการ มาตรการต่าง ๆ ในนโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติด้วย เจตจำนงทางการเมืองและการพัฒนา เทคโนโลยีที่รวดเร็วทำ ให้ยังคงเป็นไปได้ที่จะจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก ได้ ถึงสององศา

เซลล์ที่สูงกว่าระดับยุคก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม สิ่งนี้จำเป็นต้องดำเนินการร่วมกันอย่างเร่งด่วน
Journal of Thai Interdisciplinary Research ๕

๒.๔.๑.๑๔ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน (Life below water: Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources)

มีประชากรมากกว่า ๓,๐๐๐ ล้านคนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทะเลและในทะเล และพึ่งพาอาศัย ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่งทะเล แต่ในปัจจุบันร้อยละ ๓๐ ของปลาทะเลของโลกได้ถูกใช้เกิน กำลังการเสริมสร้างของสิ่งมีชีวิตต่ำกว่าระดับจำนวนที่ปลา ทะเลจะสามารถแพร่พันธุ์ได้ทันตามความต้องการของประชากรเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนได้สร้างกรอบการทำงาน เพื่อจัดการและปกป้องระบบนิเวศทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน จากภาวะมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์บนบก

๒.๔.๑.๑๕ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก (Life on land: Sustainable manage forests, combat desertification, halt and reverse land degradation, halt biodiversity loss)

เป็นการส่งเสริม การใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศ การจัดการป่าไม้และ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งที่ผ่านมาจะพบ ความเสื่อมโทรมของที่ดินอย่างมากแบบที่ไม่เคยเกิด ขึ้นมาก่อน พื้นที่ป่าไม้สูญเสียมากถึง ๑๒ ล้านเฮกเตอร์ซึ่งจะ ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ยากจนทั่วโลก นอกจากนั้นยังเกิด การสูญเสียที่ดินทำกิน ๓๐-๓๕ เท่า มากกว่าที่เคยเกิดขึ้นมาใน อดีต ความแห้งแล้งและการขยายตัวของทะเลทรายก็ยิ่ง เพิ่มขึ้นทุกปีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์ และฟื้นฟูประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกภายในปีพ.ศ.๒๕๗๓ เช่น การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่กึ่งแห้งแล้งและ ภูเขา การส่งเสริมการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน การป้องกัน การตัดไม้ทำลายป่าอย่างจริงจังก็จะช่วยบรรเทาผลกระทบ ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ พร้อมกันนั้นต้องมี การดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อที่จะลดความสูญเสียถิ่นที่อยู่ อาศัยตามธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่ง เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของ มนุษยชาติ

๒.๔.๑.๑๖ การสร้างสังคมสันติสุข การสร้าง ความยุติธรรมและสถาบันอันเป็นที่พึงของส่วนรวม (Peace, justice and strong institutions: Promote just, peaceful and inclusive societies)

สันติสุข ความมั่นคง สิทธิมนุษยชน และการปกครองที่มีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของหลักนิติธรรมเป็นกลไกที่มีความสำคัญอันจะ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ปัจจุบันโลกมีการแบ่งแยกมากขึ้น บางภูมิภาคมีความสงบ ความมั่นคงและความเจริญอย่าง ต่อเนื่อง ในขณะที่บางภูมิภาคตกอยู่ในวงจรของความขัดแย้ง และความรุนแรงที่ดูเหมือนจะไม่มีวันสิ้นสุด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถหลีกเลี่ยงได้และควรจะต้องได้รับการแก้ไข เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุก รูปแบบ และเป็นแนวทางร่วมกันระหว่างรัฐบาล และชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่ มั่นคงได้อย่างยั่งยืน การสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือ นิติรัฐ

๒.๔.๑.๑๗ การมีส่วนร่วมของประชาชนใน เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the goals: Revitalize the global partnership for sustainable development)

โลกในปัจจุบันคือยุคแห่งการสื่อสาร เนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์การกระจายความรู้ อย่างมากมายในระบบอินเทอร์เน็ต การแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม การประสานงานด้านนโยบายจะช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาในการจัดการความรู้และการพัฒนา เทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน การส่งเสริมการลงทุน ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป้าหมายนี้มุ่งเน้นที่จะสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา (North-South) และความร่วมมือระหว่าง ประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยกัน โดยสนับสนุนแผนระดับชาติ เพื่อการบรรลุถึงเป้าหมาย การส่งเสริมการค้าระหว่าง ประเทศ และการช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาได้เพิ่ม การส่งออก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมามีการพัฒนาจำกัด ความยากจน การมีอาหารที่ปลอดภัยและเพียงพอต่อ ความต้องการของประชากรโลก ปัจจุบันแนวคิดต่าง ๆ ได้ เปลี่ยนไปทำให้มีแนวทางในการพัฒนาโลกในอนาคตใน ๑๗ ประเด็นที่สำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ หน่วยงานภาครัฐจะต้อง ดำเนินการส่งเสริมและกำหนดนโยบาย เพื่อการนำข้อกำหนดของการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติโดยผ่าน หน่วยงานกลาง เช่น UN และจากการประชุมอนุสัญญา ระหว่าง ประเทศและติดตามผลการทำงานของประเทศต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด รวมทั้งกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดของการพัฒนา ที่ยั่งยืนในแต่ละภูมิภาค แต่ละประเทศ และแต่ละกิจกรรม อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องสนับสนุนงบประมาณในการ ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวอย่างเพียงพอด้วย โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการขจัดความยากจน การส่งเสริม หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การส่งเสริมการลดความเสี่ยง และบรรเทาภัยพิบัติรวมทั้งการบริหารจัดการน้ำและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๕ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ขององค์การสหประชาชาติ(Sustainable Development Goals หรือ SDGs) จำนวน ๑๗ เป้าหมาย โดยผู้วิจัยเลือกประเด็นที่ครอบคลุมมา ๓ เป้าหมายหลัก และ ๙ แนวทางย่อยเพื่อสร้างเป็นยุทธศาสตร์ดังนี้

๒.๕.๑.ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

๒.๕.๑.๑ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๕.๑.๒ การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน

๒.๕.๑.๓ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒.ด้านคุณภาพชีวิตประกอบด้วย

๒.๕.๒ ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย

- ๒.๕.๒.๑ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๒.๕.๒.๒ การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี
- ๒.๕.๒.๓ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด

๒.๕.๓ ยุทธศาสตร์ด้านสังคมสันติสุข ประกอบด้วย

- ๒.๕.๓.๑ การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง
- ๒.๕.๓.๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก
- ๒.๕.๓.๓ การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

๒.๖ บริบทของเครือข่ายเมืองขอนแก่น

บริบทเครือข่ายเมืองขอนแก่น ได้แก่ ส่วนราชการของจังหวัดขอนแก่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เทศบาลนครขอนแก่น คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น หอการค้าจังหวัดขอนแก่น ประชาชนท้องถิ่นและจิตอาสาในชุมชนของเทศบาลนครขอนแก่น

๒.๖.๑ ส่วนราชการจังหวัดขอนแก่น

๒.๖.๑.๑ วิสัยทัศน์ “ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ ศูนย์กลางเชื่อมโยงการค้าการลงทุน และ การบริการของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”

๒.๖.๑.๒ พันธกิจ

- ๑. เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ด้วยความผาสุก
- ๒. พัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน
- ๓. พัฒนาขีดความสามารถสินค้าและบริการเพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของตลาด
- ๔. พัฒนาศักยภาพจังหวัดให้เป็นศูนย์กลางของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

๒.๖.๑.๓ เป้าประสงค์

- ๑. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น
- ๒. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างความมั่นคงทางสังคม
- ๓. อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน
- ๔. เพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน และการบริการ จากการเชื่อมโยงในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

๒.๖.๑.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถทางการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเพิ่มศักยภาพของจังหวัดเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากกลุ่มประเทศ
อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๖.๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

๒.๖.๒.๑ วิสัยทัศน์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรการพัฒนา
แบบบูรณาการ มุ่งมั่นพัฒนาขอนแก่น เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แบบเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๖.๒.๒ พันธกิจ

๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ที่สะดวก
ครอบคลุมและได้มาตรฐาน

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง และพัฒนาเป็น
เมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน

๓. พัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ เด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิต คุณธรรมและ
จริยธรรมเห็นคุณค่าภูมิปัญญาและชุมชนท้องถิ่น

๔. สนับสนุน และจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบให้ได้มาตรฐานเพื่อสร้างสังคม
แห่งการเรียนรู้

๕. ประสานและเชื่อมโยงการค้า การลงทุน การบริการ พัฒนาโครงข่ายระบบ
คมนาคมขนส่ง ระบบบริการสาธารณะ

๖. อนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดั่งามของท้องถิ่นให้คงอยู่
ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น

๗. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดประโยชน์ มีความ
สมดุล อย่างยั่งยืน

๘. สร้างความร่วมมือหน่วยงานทุกภาคส่วน และเครือข่ายชุมชน ในการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

๙. บริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วม
ร่วมของประชาชน

๒.๖.๒.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑. การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

๒. การพัฒนาการศึกษา

๓. การพัฒนาเมืองและชุมชน
๔. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
๕. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖. การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

๒.๖.๓ เทศบาลนครขอนแก่น

๒.๖.๓.๑ วิสัยทัศน์ พัฒนาเมืองสู่สากล สร้างสังคมแห่งความสุข

๒.๖.๓.๒ พันธกิจ

๑. พัฒนาศักยภาพนครขอนแก่นเพื่อเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม
๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมให้เป็นนครที่น่าอยู่ในระดับสากล
๓. พัฒนาคุณภาพชีวิตและทุนทางสังคมให้เป็นสังคมที่เอื้ออาทรและพร้อมต่อการพัฒนา
๔. พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรในการบริหารงานท้องถิ่น

๒.๖.๓.๓ ยุทธศาสตร์

๑. พัฒนานครขอนแก่นเป็นนครแห่งการประชุมสัมมนาและเป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรมของภูมิภาค
๒. ส่งเสริมพัฒนาศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยให้มีคุณค่าเพื่อนำมาขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เมือง
๓. ส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มมูลค่าวิสาหกิจชุมชน
๔. พัฒนาระบบ Logistic ระบบขนส่งมวลชนและโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นนครแห่งการลงทุนและนครแห่งการอยู่อาศัย
๕. พัฒนาและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล
๖. สร้างสังคมที่เอื้ออาทรและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (Healthy City)
๗. สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อรองรับ AEC และให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่สากล
๘. สร้างความเข้มแข็งภาคประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเมืองในทุกมิติของการพัฒนา
๙. พัฒนานวัตกรรมบริการให้บริการและการบริหารบ้านเมือง พัฒนาโครงสร้างและศักยภาพองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง

๒.๖.๔ คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น

๒.๖.๔.๑ ความเป็นมาของคณะสงฆ์และพระสังฆาธิการ

พระสังฆาธิการ เป็นคำรวมตำแหน่งพระภิกษุผู้ปกครองคณะสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เริ่มใช้มาแต่ พ.ศ.๒๕๐๖ จนถึงปัจจุบัน โดยมีกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๐๖)

ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ กำหนดนามเป็นครั้งแรก โดยเปลี่ยนคำว่า พระคณาธิการ มาเป็น พระสังฆาธิการ ให้สอดคล้องกับการดำเนินกิจการคณะสงฆ์ รวมคำว่า “พระ” “สังฆ” และ “อธิการ” เป็น “พระสังฆาธิการ” แปลตามรูปศัพท์ว่า “พระภิกษุผู้ทำงานโดยสิทธิขาดในทางคณะสงฆ์ พระภิกษุผู้ทำงานคณะสงฆ์โดยมีอำนาจเต็มตามตำแหน่ง ซึ่งในแม่บทท่านบัญญัติว่า หมายถึง พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์” มีตำแหน่ง ดังนี้

๑. เจ้าคณะใหญ่
๒. เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค
๓. เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด
๔. เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ
๕. เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล
๖. เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

เจ้าคณะและเจ้าอาวาสดังกล่าวนี้ เป็นผู้ทำงานคณะสงฆ์อย่างมีอำนาจเต็มตามกฎหมาย และครอบคลุมงานทุกส่วนในเขตปกครองหรือในวัด ส่วนรองเจ้าคณะ รองเจ้าอาวาส และ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส จะมีอำนาจหน้าที่เต็มตามตำแหน่ง ก็เพราะได้รับการมอบหมาย จึงบัญญัตินามว่า พระสังฆาธิการ ซึ่งเทียบได้กับข้าราชการของฝ่ายราชอาณาจักร ส่วนเลขานุการเจ้าคณะและ เลขานุการรองเจ้าคณะ หากได้เป็นพระสังฆาธิการไม่ เพราะเป็นเพียงผู้ทำการเลขานุการ

๒.๖.๔.๒ พันธกิจของพระสังฆาธิการ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ พระสังฆาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองของตน คือ บริการการคณะสงฆ์และการพระศาสนาตามที่กำหนดใน ๔ องค์กรเดิม แต่มีได้จัดเป็นองค์กร ซึ่งเป็นตัวองค์กรบริหาร คงยึดเอาเฉพาะลักษณะงานในองค์กรนั้นๆ เปลี่ยนเรียกว่า “การ” กล่าวคือ

๑. การรักษาความเรียบร้อยดีงาม (เดิมคืองานในองค์กรปกครอง)
๒. การศาสนศึกษา (เดิมคืองานในองค์กรศึกษา)
๓. การเผยแผ่พระพุทธศาสนา (เดิมคืองานในองค์กรเผยแผ่)
๔. การสาธารณูปการ
๕. เพิ่มการศึกษาสงเคราะห์และการสาธารณสงเคราะห์เข้าพร้อมทั้งเอาการนิคมกรรม (เดิมคือการวินิจฉัยอธิกรณ์) รวมเข้าอยู่ในอำนาจหน้าที่เจ้าคณะชั้นนั้นๆ เพื่อให้เกิดความถ่วงดุลแห่งอำนาจดังเช่นกฎหมายฉบับเดิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปโดยถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรมได้กำหนดให้มีรองเจ้าคณะ เป็นผู้ช่วยเจ้าคณะในชั้นนั้นๆ อีกส่วนหนึ่ง แม้ในส่วนวัด ก็ให้มีรองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส เพื่อเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดนั้น ๆ

๒.๖.๕ หอการค้าจังหวัดขอนแก่น

๒.๖.๕.๑ วิสัยทัศน์ ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ มุ่งสู่มหานครแห่งอาเซียน

๒.๖.๕.๒ พันธกิจ

๑. เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุข
๒. พัฒนาให้เป็นและเป็นต้นแบบของการพัฒนาและบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ
๓. พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๒.๖.๕.๓ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและมีความสามารถทางการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรและเศรษฐกิจของภูมิภาค

เป้าประสงค์

๑. เพิ่มการปลูกข้าวหอมมะลิ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มคุณค่า (Value creation) ด้วยยกระดับมาตรฐานการผลิตสู่สินค้าปลอดภัย (GAP) เพื่อการส่งออก
๒. เพิ่มการผลิตข้าวเหนียวโดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการปลูก
๓. เพิ่มการผลิตอ้อย โดยมุ่งเน้นการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตต่อไร่ และลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการเพาะปลูก
๔. เพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดต้นทุนในการปลูกมันสำปะหลัง เพื่อมุ่งสู่การเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหาร (แป้งมันสำปะหลัง) พลังงานทดแทน (เอทานอล) และอาหารสัตว์
๕. เพิ่มการเพาะปลูกยูคาลิปตัสเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมกระดาษในพื้นที่
๖. เพิ่มประสิทธิภาพการปลูกหม่อน เพื่อส่งเสริมการผลิตผ้าไหมเป็นสินค้าสำคัญของจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งสู่การเสริมสร้างจุดเด่นตามศักยภาพพื้นที่

เป้าประสงค์

๑. เพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพโรงสีข้าว/อบเมล็ด เพื่อรองรับการส่งออกข้าวหอมมะลิ
๒. ลดผลกระทบต่อชุมชน จากกระบวนการผลิตของโรงงานมันสำปะหลัง และเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง
๓. ลดผลกระทบและเพิ่มกิจกรรมสนับสนุนต่อชุมชนของโรงงานน้ำตาล
๔. เพิ่มปริมาณผลผลิตด้านพลังงานทดแทน (เอทานอล)

๕. เพิ่มผลผลิตด้านสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม (ผ้าไหม) โดยมุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ที่เสริมเอกลักษณ์ ของจังหวัด

๖. เพิ่มผลผลิตด้านซอฟต์แวร์ และ ICT เพื่อส่งเสริมให้ขอนแก่นเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม ICT ของภูมิภาค

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาด้านการค้า การท่องเที่ยว การบริการ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สู่ความเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค

เป้าประสงค์

๑. เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคโดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ (ภูเวียง/ภูเก้า) มีแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเสน่ห์และเอกลักษณ์ของเมือง

๒. เป็นเมืองศูนย์กลางการค้าของภูมิภาค โดยการพัฒนาและเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศ ควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้ประกอบการค้าท้องถิ่น

๓. มีโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการลงทุน การบริการ การเงิน และด้านคมนาคม ที่เพียงพอ มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการเป็นศูนย์กลางการค้า บริการและการลงทุนของภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาพื้นฐานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าประสงค์

๑. ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

๒. ประชาชนชาวขอนแก่น ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการศึกษาในระบบ

ระบบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนในหมู่บ้านมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

๒. ผู้นำชุมชนมีสมรรถนะในการบริหารจัดการชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้

๓. ชุมชนมีความมั่นคงทางด้านทุนชุมชน

๔. ชุมชนมีแนวทางการพัฒนาที่มีทิศทาง คุณภาพและมีการบูรณาการ

๕. แรงงานนอกระบบได้รับการส่งเสริมอาชีพเพียงพอต่อการประกอบอาชีพใน

ครัวเรือน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนา ยกระดับมาตรฐานสาธารณสุข และการแพทย์

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อที่เป็นปัญหาสำคัญลดลง

๒. ประชาชนมีพฤติกรรมในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันที่ถูกต้อง เหมาะสม

๓. ประชาชนได้รับบริการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย
๔. ประชาชนได้บริโภคอาหาร และผลิตภัณฑ์สุขภาพที่สะอาดปลอดภัย
๕. เป็นศูนย์กลางบริการด้านการแพทย์ที่สำคัญในระดับภาคและนานาชาติ (Trauma Center ล้างและเปลี่ยนไตศูนย์มะเร็ง Plastic Surgery ดูแลผู้สูงอายุ)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนา ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนมีการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และถูกต้องต่อเนื่อง ครอบครัว และชุมชนใช้กีฬาเป็นกิจกรรมในวันหยุด

๒. ประชาชนมีทักษะการเล่นกีฬาที่ดี และมีการจัดการแข่งขันกีฬาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

๓. เป็นศูนย์กลางการกีฬาแห่งภูมิภาค
  ๔. ขอนแก่นเป็นเมืองกีฬา ประชาชนมีความสนใจให้การสนับสนุนกีฬาระดับจังหวัด
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสนับสนุนสวัสดิการสังคม และส่งเสริมครอบครัว

เข้มแข็ง

เป้าประสงค์

๑. เด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส มีหลักประกันความมั่นคง และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๒. ครอบครัวมีความอบอุ่น เข้มแข็ง

๓. ผู้ใช้แรงงานมีหลักประกันในการทำงาน มีสวัสดิการ มีความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสนับสนุน ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น

เป้าประสงค์

๑. ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้รับการรวบรวม เรียบเรียงเป็นวิถีวัฒนธรรม เพื่อความมีเสน่ห์ของเมืองขอนแก่น

๒. ประชาชนชาวขอนแก่น มีความรักและภูมิใจในเสน่ห์เมืองขอนแก่น

๓. มรดกทางศิลปวัฒนธรรมได้รับการสร้างสรรค์ต่อยอดเพิ่มคุณค่า

- ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- ๑ การอนุรักษ์ ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรดิน

เป้าประสงค์

๑. ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์

๒. มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณทรัพยากรน้ำ ระบบการกระจายน้ำ และจัดการคุณภาพน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

๑. จังหวัดขอนแก่น มีน้ำใช้อย่างเพียงพอกับความต้องการในภาคเกษตร-อุตสาหกรรม-อุปโภคบริโภค

๒. มีคุณภาพน้ำที่เหมาะสมกับประโยชน์การใช้งาน

๓. มีระบบกระจายน้ำและบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การอนุรักษ์ฟื้นฟูความสมบูรณ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

๑. พื้นที่ป่าได้รับการปกป้องดูแลรักษา ไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่า

๒. พื้นที่ป่ามีความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองอย่างเป็นระบบ

เป้าประสงค์

๑. คุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ดี อยู่ในระดับมาตรฐาน ชยะ น้ำเสียการบูรณาการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน เพื่อรองรับความต้องการการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงาน ลดการใช้พลังงาน

๒. ประชาชนหันมาใช้พลังงานทางเลือก และพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ

เป้าประสงค์

๑. มีการบูรณาการเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จังหวัด และท้องถิ่น อย่างเป็นระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความมั่นคง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอัคคีภัย

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากอัคคีภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุทกภัย

เป้าประสงค์

๑. มีพื้นที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยน้อย
๒. ประชาชนมีความปลอดภัย ไม่ได้รับผลกระทบในชีวิตและทรัพย์สินจากอุทกภัย
๓. ผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและทั่วถึง
๔. พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมลดลง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การป้องกันลดผลกระทบ และช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง

เป้าประสงค์

๑. มีพื้นที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งน้อยลง
๒. ประชาชนมีความปลอดภัย ไม่ได้รับผลกระทบในชีวิตและทรัพย์สินจากภัยแล้ง
๓. ผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและทั่วถึง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการด้านการป้องกันและปราบปราม

อาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
  ๒. ระบบบริหารจัดการด้านการสืบสวนและปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การลดปัญหาอาชญากรรม เพื่อขจัดความเดือดร้อนของ

ประชาชน

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนไม่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาอาชญากรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุบัติเหตุจราจร

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนมีความสะดวก และปลอดภัยในการสัญจรทางถนน
๒. ผู้ประสบอุบัติเหตุ ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากอาคารและป้าย

เป้าประสงค์

๑. อาคาร/และป้ายมีความมั่นคงปลอดภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๘ การรักษาความมั่นคงและสงบเรียบร้อย เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

เป้าประสงค์

๑. จังหวัดขอนแก่นมีความมั่นคงปลอดภัยสงบเรียบร้อยไม่มีเหตุวุ่นวายจากการ

ชุมนุมประท้วง

๒. ไม่มีการก่อการร้าย/การก่ออาชญากรรมจากชาวต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๙ การบริหารจัดการด้านความมั่นคง และความปลอดภัยใน
เชิงบูรณาการ

เป้าประสงค์

๑. มีการบูรณาการเพื่อการจัดการความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ
ประชาชนระหว่างส่วนกลาง จังหวัด และท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาการบริหารภาครัฐ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบริหารจัดการการจัดเก็บรายได้ภาครัฐและการเบิกจ่าย
งบประมาณ

เป้าประสงค์

๑. การจัดเก็บรายรับของส่วนราชการในจังหวัดได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องตาม
ระยะเวลาที่กำหนด

๒. การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของ
จังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาบุคลากรและการจัดการองค์ความรู้

เป้าประสงค์

๑. เสริมสร้างสมรรถนะให้แก่บุคลากรอย่างทั่วถึงตามภารกิจของจังหวัด

๒. พัฒนาคุณภาพชีวิตและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบ และบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

เป้าประสงค์

๑. การใช้ ICT สนับสนุนการพัฒนาระบบการบริหารและการบริการภาครัฐที่ดี

๒. การใช้ ICT เพื่อยกระดับสังคมอินเทอร์เน็ตของประชาชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาบริการประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพจากจังหวัด หน่วยงานกลางรัฐวิสาหกิจ
อปท. อย่างเบ็ดเสร็จ สะดวก รวดเร็ว ทั้งถึง ตรงตามความต้องการ

๒. คณะทำงานภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง รับรู้ และมีส่วนร่วมในการแสดง
ความเห็น ในการดำเนินงานของส่วนราชการเพื่อการพัฒนาจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการงานประชาสัมพันธ์อย่างบูรณาการ

เป้าประสงค์

๑. การประชาสัมพันธ์จังหวัดอย่างบูรณาการในด้านข่าวสาร สื่อ ช่องทาง และรูปแบบ การประชาสัมพันธ์ได้อย่างครอบคลุม ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย
  ๒. จังหวัดขอนแก่นมีภาพลักษณ์ที่ชัดเจน กลุ่มเป้าหมายมีความรับรู้ที่ถูกต้อง
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์

๑. เป็นเมืองพี่น้องกับเมืองสำคัญของประเทศพันธมิตรในการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ
๒. มีข้อตกลงร่วมระหว่างเมืองเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาตามยุทธศาสตร์จังหวัด

๒.๖.๖ ประชาชนท้องถิ่น

๒.๖.๖.๑ ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำกวดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

กรมวิชาการ ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการ สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่ช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้น และปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

๒.๖.๖.๒ ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถ

พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

๒.๖.๗ จิตอาสาในชุมชนเทศบาลนครขอนแก่น

๒.๖.๗.๑ ความหมายของจิตอาสา จิตอาสา คือจิตที่ไม่นิ่งดูตายต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้คน และปรารถนาเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการให้ทาน ให้เงิน แต่ด้วยการสละเวลาลงแรงเข้าไปช่วย ด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น จะเห็นว่า ไม่ใช่แค่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนา “จิตวิญญาณ” ของเราด้วย “จิตอาสา” คือ ผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละ สิ่งของตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เพื่อแผ้วแผ่ ให้กับส่วนรวมอีกทั้งยังช่วยลด “อัตตา” หรือความเป็นตัว เป็นตนของตนเองลงได้บ้าง

“อาสาสมัคร” เป็นงานที่เกิดจากผู้ที่มี จิตอาสา ซึ่งมีความหมายอย่างมาก กับสังคมส่วนรวม เป็นผู้ที่เอื้อเพื่อ เสียสละ เวลา แรงกาย แรงใจ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือ สังคมให้เกิดประโยชน์และความสุขมากขึ้นการเป็น “อาสาสมัคร” ไม่ว่าจะป็นงานใดๆ ก็แล้วแต่ที่ทำให้เกิด

ประโยชน์ในทางบวก ล้วนแต่เป็นสิ่งที่เราควรทำทั้งสิ้น คนที่จะเป็นอาสาสมัครได้นั้น ไม่ได้จำกัดที่ วย การศึกษา เพศ อาชีพ ฐานะ หรือ ข้อจำกัด ใดๆ ทั้งสิ้น หากแต่ต้องมีจิตใจ เป็น “จิตอาสา” ที่ อยากรจะช่วยเหลือผู้อื่น หรือสังคม เท่านั้น กิจกรรมอาสาสมัคร เป็นกระบวนการของการฝึก “การ ให้” ที่ดีเพื่อขัดเกลาละวางตัวตน และบ่มเพาะความรัก ความเมตตาผู้อื่น โดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งนี้ กระบวนการของกิจกรรม ซึ่งเป็นการยอมสละตน เพื่อรับใช้และช่วยเหลือแก้ไขวิกฤติปัญหาของสังคม อาสาสมัครจะได้เรียนรู้ละเอียดอ่อนต่อสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวมากขึ้น สัมผัสความจริง เชื่อมโยงเหตุและ ปัจจัยความสุขและความทุกข์ เจริญสติในการปฏิบัติงาน ที่ศาสนาพุทธเรียกว่า พรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เพื่อให้เกิด “การให้” ที่ดี กิจกรรมอาสาสมัคร จึงเป็นกระบวนการ ที่ช่วยให้บุคคลได้ขัดเกลาดนเอง เรียนรู้ภายใน และเกิดปัญญาได้ “ประชาสังคม” หมายถึง สภาพ สังคมที่มีองค์กรประกอบอันหลากหลาย มีฐานมาจากประชาชนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็กลุ่ม องค์กร ชมรม สมาคม มูลนิธิ มาสร้างเป็นเครือข่าย เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ผลักดันให้สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง ในทางที่ดีขึ้น

ความสำนึกในเรื่อง “ประชาสังคม” มีมานานแล้วในสังคมตะวันตก คือ ความรู้สึกที่ว่า เราไม่สามารถจะมีความสุขได้ถ้าเราปล่อยปละละเลยสังคมความรู้สึกว่าเราต้องรับผิดชอบต่อสังคม ตรงนี้เป็นคุณธรรมของประชาสังคม และเป็นวัฒนธรรมของสังคมอเมริกัน คนจำนวนมากไม่ศรัทธาใน ศาสนา แต่ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องเสียสละเพื่อส่วนรวม อย่างน้อยต้องอุทิศเงินเพื่อกิจการสาธารณะ เขามี สำนึกเรื่อง “จิตสาธารณะ” และฝรั่งเขาถือว่าถ้ารวยต้องช่วยสาธารณะ หรือถ้าว่างเสาร์ อาทิตย์ก็ไป เป็นอาสาสมัครในโรงพยาบาล พิพิธภัณฑน์ เรื่องสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ในญี่ปุ่น มีคนประเภทนี้เยอะเราไป เที่ยวกับข้อไคต์ฟรีได้ คนเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านมาเป็นอาสาสมัครทั้งวันบางทีเขายังจ่ายค่าอาหาร ให้ด้วยเขามีความสุขเพราะรู้สึกว่าเป็นเมืองของเขา เขาอยากช่วยเหลือสังคม ซึ่งตรงข้ามกับเมืองไทย ที่รู้สึกว่าจะสังคมไม่ใช่ของเรา ความรู้สึกที่ว่าปาดันน้ำ ภูเขา หรือโทรศัพท์สาธารณะเป็นของเรามีน้อยมาก คนไทยจะเน้นเรื่องรัฐมากกว่าสังคมทำให้รู้สึกวาทิตย์สินส่วนรวมเป็นของรัฐไม่ใช่ของส่วนรวม การ ทำกิจกรรมจิตอาสา ไม่ว่าจะด้วยแรงจูงใจใด ๆ ในช่วงเริ่มต้น หากต่อมาจากซึ่งความรักในสิ่งที่ทำ ผลงานที่ออกมาก็เป็นเพียงสิ่งที่เราทำสนุก ๆ เพื่อฆ่าเวลาที่ไม่รู้ว่าจะทำอะไรเท่านั้น ไม่มีคุณค่าอันใด เพื่อสร้างจิตวิญญาณและพัฒนาจิตสำนึกเพื่อสังคมในตัวเรา

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาประเทศตามพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ที่ได้ทรงวางรากฐานของประเทศชาติ คือ มุ่งสร้างรากฐานอันมั่นคงแข็งแรงของประชาชนไทยคือ ด้านเศรษฐกิจ สังคมภายใต้แนวคิดหลักการทางพระพุทธศาสนาโดยผ่านการให้การศึกษา อบรมแก่ ประชาชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีและเป็นสังคมที่มีความสุข สงบ ร่มเย็น ดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งว่า “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้อง สร้างพื้นฐาน คือ ความประหยัด โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของ ประชาชนโดยสอดคล้องพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นอันพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึง ค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้าง ความเจริญยกเศรษฐกิจขั้นให้รวดเร็วแต่ด้วย ก็จะทำให้เกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจ

กลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด”(พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗)^{๔๐}

องค์การสหประชาชาติ^{๔๑} ได้เสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาโลกหลังปี ค.ศ.๒๐๑๕ โดยมีข้อกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗ ประการซึ่งจะนำไปใช้ในการพัฒนาโลกใบนี้ตั้งแต่ปี ค.ศ.๒๐๑๕ และให้เรียกว่า Sustainable Development Goals หรือ SDGs) จำนวน ๑๗ ประเด็น สรุปได้ดังนี้ ๑) การขจัด ความยากจนทุกรูปแบบ ๒) การขจัดความหิวโหย การบรรลุถึงความมั่นคงทางอาหารและเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ๓) การมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) การบรรลุความเท่าเทียมกัน ระหว่างเพศ การเพิ่มพลังสตรีและเด็กหญิง ๖) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ๗) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ๘) การมีงานที่มีคุณค่าเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ๙) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑๐) การลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งภายในและระหว่างประเทศ ๑๑) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ๑๒) การส่งเสริมการผลิต และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑๓) การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ ๑๔) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ๑๕) การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรบนบกและ รักษาระบบนิเวศ ๑๖) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๑๗) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

สิทธิชัย ตันศรีสกุล^{๔๒} ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน อย่างยั่งยืน มี ๓ ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยการบริหารจัดการด้านธุรกิจชุมชน ปัจจัยการบริหารจัดการ ด้านสังคม ปัจจัยการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนรูปแบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนใน จังหวัดมหาสารคาม มี ๘ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑)การศึกษาชุมชน ๒)การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน ๓) การจัดลำดับความต้อการและปัญหาชุมชน ๔)การวางแผนแก้ปัญหา ๕)การพิจารณาวิธีการ ดำเนินงาน ๖)การดำเนินงาน ๗)การประเมินผลงาน และ ๘)การทบทวน สรุปได้ว่าการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน สามารถช่วยให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ หน่วยงานรัฐ มีแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนได้อย่างถูกต้องและครอบคลุมกับ

^{๔๐}พระบรมราโชวาท, ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗.

^{๔๑}สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๘).

^{๔๒}สิทธิชัย ตันศรีสกุล, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม”, **วารสารช่อพะยอม**, ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒, (๒๕๕๓): หน้า ๕๑-๖๘.

หลักการพัฒนายั่งยืนด้วยกระบวนการดำเนินงานที่เน้นหลักการและทฤษฎี เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนนี้ไปใช้แก้ไขปัญหามุมชนที่ไม่ยั่งยืนอื่นๆ ต่อไป

นาฎกัตย นิยมไทย^{๔๓} ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนายั่งยืนของชุมชนบ้านออน หมู่ที่ ๑๔ เขตเทศบาลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ = Environmental sustainable development community planning by people participation of Ban Oon community Mu ๑๔, San Kamphaeng Municipality, San Kamphaeng District, Chiang Mai Province” ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญเห็นต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนที่มีความรุนแรงเรียงลำดับดังนี้คือ ปัญหาน้ำเสียรุนแรงมากที่สุดได้รองลงมาคือปัญหาขยะ ปัญหาอากาศเสีย ปัญหาการรุกกล้าลำน้ำ และปัญหาการรุกกล้าที่ว่างเปล่าลำดับสุดท้าย สถานการณ์ที่มีความรุนแรงมากจะต้องแก้ไขเร่งด่วนคือปัญหาน้ำเสีย กับขยะ ปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุมาจากการทำฟาร์มปศุสัตว์โคนม โดยเฉพาะพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ การจัดการปัญหาดังกล่าวทางชุมชนได้เสนอความคิดเห็นด้านทางเลือกในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ได้ตรงสาเหตุและเป็นทางเลือกที่ชุมชนสามารถจัดการได้เอง ประชาชนในชุมชนเห็นพ้องต้องกันว่าการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนเป็นหลัก สำคัญ รวมทั้งต้องมีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ การสอดส่องดูแล การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ รวมถึงความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการออกกฎระเบียบที่รัดกุมและลงโทษผู้กระทำผิด ซึ่งชุมชนสามารถนำมาจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมชุมชนที่สอดคล้องกับสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างยั่งยืนเป็นสำคัญ

นิสรา ใจชื่อ^{๔๔} การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแบบยั่งยืน หมู่บ้านศาลาศักดิ์ หมู่ที่ ๑ ตำบลเรณูราช อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรีและ หมู่บ้าน บ้านโคก หมู่ที่ ๗ ตำบลม่วงงาม อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของหมู่บ้านศาลาศักดิ์และหมู่บ้าน บ้านโคก มี ๘ ปัจจัยเหมือนกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านจิตใจ ด้านสังคม-วัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านผู้นำหมู่บ้าน และด้านการสนับสนุนจาก หน่วยงานรัฐ โดยภาพรวมของทั้ง ๘ ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕ ในการพัฒนา

^{๔๓}นาฎกัตย นิยมไทย, การจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนายั่งยืนของชุมชนบ้านออน หมู่ที่ ๑๔ เขตเทศบาลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๘), บทคัดย่อ.

^{๔๔}นิสรา ใจชื่อ, ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแบบยั่งยืน กรณีศึกษา: หมู่บ้านศาลาศักดิ์ หมู่ที่ ๑ ตำบลเรณูราช อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี และ หมู่บ้านโคก หมู่ที่ ๗ ตำบลม่วงงาม อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี, รายงานการวิจัย, (ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๗).

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความก้าวหน้าควรต้องมีความร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ และหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนฝ่ายจัดการ คือ ผู้นำหมู่บ้านซึ่งมีส่วน ผลักดันและสนับสนุนให้สมาชิกในหมู่บ้านดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสมาชิกในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ก็ต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาและค้นหาปัญหาของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมใน การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลงานพัฒนาหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสมาชิกในหมู่บ้านเป็นส่วนสำคัญอย่างมากที่จะผลักดันให้หมู่บ้านประสบ ความสำเร็จ และความร่วมมือของทุกฝ่าย เป็นแรงสำคัญที่จะพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ที่ยั่งยืน

กิตติคุณ แสงนิล^{๔๕} ได้ศึกษา “แนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษา สามพรานโมเดล โดยมูลนิธิสังคมสุขใจ” จากผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางสำหรับการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน ที่ได้จากการศึกษาในกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย ๑๐ แนวทาง ดังนี้ ๑) มีวิสัยทัศน์ เป้าหมายที่ชัดเจน และมองการณ์ไกล ๒) กำกับดูแลกิจการที่ดี ๓) การสร้างวัฒนธรรมและปัจจัยด้านองค์กร ๔) มีข้อมูลและองค์ความรู้ที่ดี ๕) การบูรณาการดำเนินงานทุกกิจกรรมหลักที่สำคัญ ๖) การจัดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ๗) กระบวนการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนที่มีประสิทธิภาพ ๘) ความร่วมมือกันจากหลายๆภาคส่วน ๙) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการสร้างความไว้วางใจกัน ๑๐) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ผ่านการวิจัยและการพัฒนาใน สินค้า บริการการตลาด อย่างต่อเนื่อง สรุปได้ว่าแนวทางการดำเนินการวิสาหกิจเพื่อสังคม จำเป็นต้องให้ความสำคัญที่เกี่ยวกับการจัดการดำเนินงานและการจัดการโลจิสติกส์ และจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและวิจัยเพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและงานบริการของตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ แนวทางปฏิบัติที่ดีและการจัดการองค์ความรู้ที่ดี เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมเพื่อสังคม ที่จะแก้ปัญหาสังคมได้อย่างแท้จริง โดยต้องอาศัยการบูรณาการในการดำเนินงานจากหลายๆภาคส่วนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของวิสาหกิจเพื่อสังคม

เฉลิมพร ทองบุญชู^{๔๖} ได้ศึกษาเรื่อง “องค์กรแห่งความยั่งยืน จากฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการทั่วทั้งองค์กร” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ได้รับอิทธิพลทางตรงจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ องค์กรสู่ความยั่งยืนได้รับอิทธิพลจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กรตามลำดับ ทุกเส้นมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงหลักปรัชญา

^{๔๕}กิตติคุณ แสงนิล, “แนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษา สามพรานโมเดล โดยมูลนิธิสังคมสุขใจ” *Veridian E-Journal, Silpakorn University, สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๑): หน้า ๑๖๘-๑๘๒.

^{๔๖}เฉลิมพร ทองบุญชู, “องค์กรแห่งความยั่งยืน จากฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการทั่วทั้งองค์กร”, *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒, (๒๕๕๘): หน้า ๑๓ – ๒๘

เศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์พบว่าเกิดจากความพอเพียง ความมีเหตุผล การมีความรู้ และการมีคุณธรรมตามลำดับ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กรที่เกิดจากตัวแปรสังเกตได้ของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์พบว่าเกิดจาก การแก้ไข ปรับปรุงคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินการ และการวางแผนคุณภาพตามลำดับ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงองค์กรสู่ความยั่งยืน ที่เกิดจาก ตัวแปรสังเกตได้ของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์พบว่าเกิดจาก ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และ เศรษฐกิจตามลำดับ

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) เป็นการผสมผสานวิธีการระหว่างวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์ศึกษายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็นและกระบวนการจัดการยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าด้วยกัน โดยมีวิธีการศึกษาใน ๓ ลักษณะ ได้แก่

๑. การศึกษาวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อค้นหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒. การศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาความคิดเห็นจากผู้บริหารส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือเพื่อทราบถึงแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ (Inter view) ผู้บริหารองค์กรภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนประกอบด้วย ๗ องค์กรคือ ส่วนราชการจังหวัดขอนแก่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เทศบาลนครขอนแก่น หอการค้าจังหวัดขอนแก่น คณะสงฆ์ขอนแก่น ประชาชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น และประชาชนจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น

๓.๒ พื้นที่ศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เนื่องจากเป็นการศึกษาวิจัยในลักษณะของการจัดการกลยุทธ์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงกำหนดพื้นที่ของหน่วยงานเพื่อที่จะกำหนดกระบวนการจัดการกลยุทธ์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีเกณฑ์ดังนี้

๑. เป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการที่มีความสำคัญในระดับสูงในจังหวัดขอนแก่นทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่มีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๒. เป็นหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่คณะผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของพื้นที่ในการวิจัย ดังนี้

- ๑) ส่วนราชการของจังหวัดขอนแก่น
- ๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- ๓) เทศบาลนครขอนแก่น
- ๔) หอการค้าจังหวัดขอนแก่น
- ๕) คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น
- ๖) ประชาชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
- ๗) ชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

๑. **กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเชิงคุณภาพ (Key Informant)** ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารจากภาคีเครือข่ายภาค ๗ องค์กร จำนวนทั้งสิ้น ๗ คน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

- ๑) นายธีระเชษฐ สอนปะละ พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น
- ๒) ดร.วิริติ นาคคนชม ผู้อำนวยการสำนักการช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- ๓) ดร.กฤษณวรรณ ไชยนิต ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น
- ๔) นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น
- ๕) พระราชประสิทธิ์คุณ รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น
- ๖) ดร.สมหวัง อิมคำทุ่น ประชาชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
- ๗) นางสาวเกศริน พาสุข ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น

๒. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในเชิงปริมาณ** ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและบุคลากรจากภาคีเครือข่ายภาค ๗ องค์กร เพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และรูปแบบการ

เสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน ๔๗๐ คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่และมอร์แกน^๑ ได้กลุ่มตัวอย่าง ๒๑๒ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

๑. แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับการพัฒนา ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาประกอบ ๔ ส่วน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหาร เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์ เป็นต้น โดยเป็นลักษณะของแบบสอบถามแบบปลายปิดที่มีตัวเลือกให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ถ้าตอบ	มากที่สุด	ให้คะแนน	๕	คะแนน
ถ้าตอบ	มาก	ให้คะแนน	๔	คะแนน
ถ้าตอบ	ปานกลาง	ให้คะแนน	๓	คะแนน
ถ้าตอบ	น้อย	ให้คะแนน	๒	คะแนน
ถ้าตอบ	น้อยที่สุด	ให้คะแนน	๑	คะแนน

ตอนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับเช่นกัน

ตอนที่ ๔ สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ตอบ

๒. แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับต้น โดยมีประเด็นที่สำคัญ เช่น ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น

ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

๑. กำหนดเนื้อหาของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดตัวแปรการวิจัยและเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

^๑เครซี่และมอร์แกน (krejcie & Morgan), อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๔), หน้า ๔๓.

๒. ร่างเครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดให้ครบถ้วน
ทุกตอน

๓. นำเครื่องมือการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
๔. แก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำ
๕. ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยและจัดทำเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยไปทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ๒ ส่วน คือ ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

๑. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเรียนปรึกษา กับอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.วิทยา ทองดี ตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไปและอาจารย์สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี ตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการและอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มจร.วิทยาเขตขอนแก่น

๓) รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย ตำแหน่ง อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น

โดยนำค่าที่ได้มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Concordance : IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Concordance : IOC)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ และให้คะแนนดังนี้

๑ หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

-๑ หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผู้ศึกษาได้เลือกคำถามข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า ๐.๕ มาใช้เป็นข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่า แบบสอบถามทุกข้อมีความเที่ยงตรงของเนื้อหาครอบคลุม ในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ทำการทดสอบ (Try Out) จำนวน ๓๐ ชุด กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษา เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการ ตลอดจน มีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากง่ายเพียงใด จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha) ค่าระดับความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม มากกว่า ๐.๗ จึงจะถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษา กับ กลุ่มตัวอย่างจริง ได้ โดยได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๗๕

๓. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับการนำไปใช้จริงต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ของการศึกษาวิจัย โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑. นำหนังสือขออนุญาตเข้าทำการศึกษาวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ไปยังผู้บริหาร ๗ หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนัดหมายในการสัมภาษณ์และการเข้าศึกษาในพื้นที่

๒. การเข้าศึกษาในพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ โดยมีกิจกรรมดังนี้

๒.๑ การใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้บริหาร ๗ หน่วยงานภาคีเครือข่าย จำนวน ๒๑๒ ชุด ในด้านยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่าย เมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ ด้านหลัก ๖ ด้านย่อย ได้แก่ ด้านหลักที่ ๑ ด้าน สิ่งแวดล้อม (๑.๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม (๑.๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน (๑.๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้านหลักที่ ๒ ด้านคุณภาพชีวิต (๒.๑) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่า เทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๒.๒) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี (๒.๓) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ด้านหลักที่ ๓ ด้านสังคมสันติสุข (๓.๑) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง (๓.๒) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการ บรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (๓.๓) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่าง ประเทศเป็นต้น

๒.๒ การสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับต้น ใน ๗ องค์กรที่เป็นภาคีเครือข่ายทั้งภาคราชการและ ภาคเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ๑.ผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัดขอนแก่น ๒. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ๓.ผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น ๔. ผู้บริหารหอการค้า จังหวัดขอนแก่น ๕.พระสังฆาธิการจากคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น ๖.ปราชญ์ท้องถิ่น ๗.ประธานชมรม จิตอาสาจังหวัดขอนแก่น ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

- ๑) นายธีระเชษฐ สอนปะละ พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น^๒
- ๒) ดร.วิรัตน์ นาคนชม ผู้อำนวยการสำนักการช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น^๓
- ๓) ดร.กฤษณวรุณ ไชยนิต ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น^๔
- ๔) นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น^๕
- ๕) พระราชประสิทธิ์คุณ รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น^๖
- ๖) ดร.สมหวัง อิมคำทุ่น ปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น^๗
- ๗) นางสาวเกศริน พาสุข ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น^๘
๓. ประมวลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ มาตรฐานตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
๔. สรุปประเมินผลการเก็บรวบรวมข้อมูลในทุกกระบวนการ

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้มีการศึกษาในพื้นที่เรื่องยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีการสัมภาษณ์ และได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์โดยการสรุปตามสาระสำคัญของยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

๑) วิสัยทัศน์ เป็นการกำหนดเป้าหมายในภาพกว้าง ๆ เพื่อให้ทราบว่าองค์กรต้องการจะเป็นอะไรในอนาคต ในระยะเวลา ๓-๕ ปีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จากข้อมูล ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านสิ่งแวดล้อม (๒) ด้านคุณภาพชีวิต และ (๓) ด้านสังคมสันติสุข เป็นต้น

^๒สัมภาษณ์ นายธีระเชษฐ สอนปะละ, ตำแหน่ง พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒.

^๓สัมภาษณ์ ดร.วิรัตน์ นาคนชม, ผู้อำนวยการสำนักการช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒.

^๔สัมภาษณ์ ดร.กฤษณวรุณ ไชยนิต, ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒.

^๕สัมภาษณ์ นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล, ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๒.

^๖สัมภาษณ์ พระราชประสิทธิ์คุณ, รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๒.

^๗สัมภาษณ์ ดร.สมหวัง อิมคำทุ่น, ปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๒.

^๘สัมภาษณ์ นางสาวเกศริน พาสุข, ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒.

๒) พันธกิจ สิ่งที่ต้องทำเป็นพื้นฐานในการบรรลุสิ่งที่ต้องการในภาพรวมระดับถึงสิ่งที่องค์กรมีพันธะผูกพันที่ต้องกระทำในเรื่องราวที่รับรู้ร่วมกันจากวิสัยทัศน์

๓) ค่านิยมร่วม คือความเชื่อ หรือวัฒนธรรมองค์กรที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้สามารถผลักดันองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการได้

๔) วัตถุประสงค์ เป็นกระบวนการที่ต้องกระทำให้บรรลุผลสำเร็จในการพัฒนา ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ๙ ด้าน ได้แก่ (๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน (๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๕) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขภาพที่ดี (๖) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด (๗) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง (๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (๙) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ เป็นต้น

๕) ตัวชี้วัด คือเกณฑ์มาตรฐานของผลสำเร็จของวัตถุประสงค์ในการพัฒนาที่ยั่งยืน คิดเป็นร้อยละของผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ทั้ง ๙ ด้าน ได้แก่ (๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน (๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๕) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขภาพที่ดี (๖) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด (๗) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง (๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (๙) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ เป็นต้น

๖) เป้าหมาย มีลักษณะเป็นเกณฑ์ตัดสิน ในรูปแบบตัวเลขธรรมดา หรือ ร้อยละ หรือ ในรูปแบบอัตราส่วน ที่สามารถเก็บข้อมูลเพื่อคำนวณแปลงเป็นค่าที่ต้องการ และวิธีการคำนวณที่ไม่ยุ่งยาก จากการรวบรวมข้อมูลเก่า แล้วหาตัวเลขที่เหมาะสมออกมาในรูปของค่าเฉลี่ย หรือ ค่าสูงสุด

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เน้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมจากผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับต้น จาก ๗ หน่วยงานภาคีเครือข่าย จำนวน ๒๑๒ คน โดยมีขั้นตอนการศึกษวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑) เลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

๒) แบบสอบถามตอนที่ ๑ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

๓) แบบสอบถามตอนที่ ๒ ซึ่งเป็นข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับต้น จาก ๗ หน่วยงานภาคีเครือข่าย เกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่าย

เมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ = มีความเหมาะสมในระดับน้อยมาก

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑- ๒.๕๐ = มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑- ๓.๕๐ = มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑- ๔.๕๐ = มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑- ๕.๐๐ = มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

๔) แบบสอบถามส่วนที่ ๓ ซึ่งเป็นข้อมูลด้านเจตคติเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (x) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของภารกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ในแต่ละด้าน จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับน้อยมาก

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑- ๒.๕๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑- ๓.๕๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑- ๔.๕๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑- ๕.๐๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

๕) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อศึกษาค่าเป็นกลางทางสถิติ และเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลกับความคิดเห็นที่มีของผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับต้น จาก ๗ หน่วยงานภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๖) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่า S.D. ในการอธิบายข้อมูลทั่วไป

๒. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากทุกฝ่ายดังกล่าว โดยการเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๗ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

การนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบตารางและการพรรณนาความประกอบการบรรยายเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และ เป้าหมาย

๓.๘ สรุป

การศึกษาวิจัย “ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับต้น ใน ๗ องค์กรที่เป็นภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ๑.ผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัดขอนแก่น ๒.ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ๓.ผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น ๔. ผู้บริหารหอการค้าจังหวัดขอนแก่น ๕.พระสังฆาธิการจากคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น ๖.ปราชญ์ท้องถิ่น ๗.ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น และจากกลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน ๒๑๒ คน โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ในเชิงลึก (Interviews) เป็นเครื่องมือในการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิจัยมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เช่น การแจกแจงความถี่ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา แล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ในเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบายผลการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษา ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ๒) เพื่อพัฒนา ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ๓) เพื่อเสนอ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยนำแบบ สัมภาษณ์ที่รวบรวมได้ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน ๗ คน มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๑๒ คน มาวิเคราะห์ แปลผลโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ดังนี้

๔.๑ ศึกษายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้เน้น การศึกษายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนตาม แนวคิดขององค์การสหประชาชาติ ๘ ประการ ได้แก่ ๑ ด้านสิ่งแวดล้อม (๑.๑) การส่งเสริม อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๑.๒) การตั้งถิ่นฐานและ ชุมชน อย่างยั่งยืน (๑.๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้านหลักที่ ๒ ด้านคุณภาพชีวิต (๒.๑) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๒.๒) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี (๒.๓) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ด้านหลักที่ ๓ ด้านสังคมสันติสุข (๓.๑) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มี ความเข้มแข็ง (๓.๒) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ ยั่งยืนของโลก (๓.๓) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

๔.๑.๑ ศักยภาพปัจจุบันของยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมือง
ขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ ๒ การยกร่างยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่
การพัฒนาที่ยั่งยืน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ การยกร่างยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนา
ที่ยั่งยืน จากกระบวนการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน (SWOT Analysis)

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
๑. ด้านสิ่งแวดล้อม	
๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการจ้างงานใหม่ ๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ๔. หน่วยงานมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ๕. หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม
๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่าง ยั่งยืน	๖. หน่วยงานมีการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของ เมือง ๗. หน่วยงานมีการส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง ๘. หน่วยงานมีการส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่
๓) การส่งเสริมการผลิตและการ บริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๙. หน่วยงานมีการส่งเสริมการเปลี่ยนวิถีในการลดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต ๑๐. หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ๑๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ
๒. ด้านคุณภาพชีวิต	
๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	๑๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาาระดับ ประถมศึกษาถ้วนหน้า ๑๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมความสามารถในการอ่านออก เขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ) การยกย่องยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จากกระบวนการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน (SWOT Analysis)

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
๕) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขภาพที่ดี	<p>๑๔. หน่วยงานมีการส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย</p> <p>๑๕. หน่วยงานมีการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน</p> <p>๑๖. หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย</p> <p>๑๗. หน่วยงานมีการส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน</p> <p>๑๘. หน่วยงานมีการส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ</p> <p>๑๙. หน่วยงานมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้</p>
๖) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและสะอาด	<p>๒๐. หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน</p> <p>๒๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม</p> <p>๒๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า</p>
๓. ด้านสังคมสันติสุข	
๗) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง	<p>๒๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุก รูปแบบ</p> <p>๒๔. หน่วยงานมีการส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน</p> <p>๒๕. หน่วยงานมีการส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือ นิติรัฐ</p>
๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก	<p>๒๖. หน่วยงานมีการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต</p> <p>๒๗. หน่วยงานมีการส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม</p>

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ) การยกย่องยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จากกระบวนการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน (SWOT Analysis)

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	๒๘. หน่วยงานมีการส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว
๙)การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ	๒๙. หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ๓๐. หน่วยงานมีการส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ๓๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน ๓๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการส่งเสริม ความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

ตอนที่ ๓ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๒ ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ
๑. เพศ		
เพศชาย	๑๐๘	๕๐.๙๕
เพศหญิง	๑๐๔	๔๙.๐๕
รวม	๒๑๒	๑๐๐
๒. ประสบการณ์ทำงาน		
ไม่เกิน ๑๐ ปี	๕๒	๒๔.๕๒
๑๑-๑๕ ปี	๗๓	๓๔.๔๓
มากกว่า ๑๕ ปีขึ้นไป	๘๗	๔๑.๐๓
รวม	๒๑๒	๑๐๐
๓. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ผู้บริหารระดับสูง	๗๐	๓๓.๐๑
ผู้บริหารระดับต้น	๑๔๒	๖๖.๙๙
รวม	๒๑๒	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน ๑๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๙๕ เพศชาย จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐๕ ประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน ๑๐ ปี จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๒ ๑๑-๑๕ ปี จำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔๓ มากกว่า ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๐๓ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้บริหารระดับสูง จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๐๑ ผู้บริหารระดับต้น จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๙๙

๔.๑ ศึกษาสภาพปัจจุบันในการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมือง ขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้าง
เครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาพรวม

ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมือง ขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑. ด้านสิ่งแวดล้อม	๔.๓๑	.๕๓	มาก	๒
๒. ด้านคุณภาพชีวิต	๔.๓๔	.๕๐	มาก	๑
๓. ด้านสังคมสันติสุข	๔.๒๕	.๔๑	มาก	๓
รวม	๔.๓๐	.๔๑	มาก	-

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้าง
เครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๐$,
S.D. = ๐.๔๑) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = ๔.๓๔$, S.D. = ๐.๕๐) รองลงมาคือ
ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๔.๓๑$, S.D. = ๐.๕๓) และด้านสังคมสันติสุข ($\bar{X} = ๔.๒๕$, S.D. = ๐.๔๑)

ตารางที่ ๔.๔ สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านสิ่งแวดล้อม ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	๔.๑๗	.๗๓	มาก	๕
๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการจ้างงานใหม่	๔.๑๙	.๗๐	มาก	๔
๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด	๔.๒๓	.๗๒	มาก	๓
๔. หน่วยงานมีการส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน	๔.๕๒	.๕๙	มากที่สุด	๑
๕. หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม	๔.๓๔	.๗๔	มาก	๒
รวม	๔.๒๙	.๕๖	มาก	-

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๙$, S.D. = ๐.๕๖) ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๕๙) รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ($\bar{X} = ๔.๓๔$, S.D. = ๐.๗๔) และหน่วยงานมีการส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = ๔.๒๓$, S.D. = ๐.๗๒) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ($\bar{X} = ๔.๑๗$, S.D. = ๐.๗๓)

ตารางที่ ๔.๕ สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านสิ่งแวดล้อม ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง	๔.๒๖	.๗๒	มาก	๑
๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง	๔.๒๕	.๗๒	มาก	๒
๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่	๔.๒๓	.๖๗	มาก	๓
รวมรายด้าน	๔.๒๕	.๕๒	มาก	-

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน โดยภาพรวมและรายด้าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๕$, S.D. = ๐.๕๒) ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง ($\bar{X} = ๔.๒๖$, S.D. = ๐.๗๒) รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง ($\bar{X} = ๔.๒๕$, S.D. = ๐.๗๒) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่ ($\bar{X} = ๔.๒๓$, S.D. = ๐.๖๗)

ตารางที่ ๔.๖ สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านสิ่งแวดล้อม ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการเปลี่ยนวิถีในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต	๔.๓๖	.๗๑	มาก	๑
๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ	๔.๑๕	.๗๔	มาก	๓
๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ	๔.๒๔	.๗๓	มาก	๒
รวมรายด้าน	๔.๒๕	.๕๖	มาก	-

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า สภาพการพัฒนาอุตสาหกรรมและรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๕$, S.D. = ๐.๕๖) ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการเปลี่ยนวิถีในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต ($\bar{X} = ๔.๓๖$, S.D. = ๐.๔๑) รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ ($\bar{X} = ๔.๒๔$, S.D. = ๐.๗๓) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = ๔.๑๕$, S.D. = ๐.๗๔)

ตารางที่ ๔.๗ สภาพการพัฒนาอุตสาหกรรมและรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพชีวิต ๑) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึง และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านคุณภาพชีวิต	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึง และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต				
๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดบริการการศึกษา ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา	๔.๑๗	.๗๓	มาก	๔
๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมความสามารถในการ อ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย	๔.๑๙	.๗๐	มาก	๓
๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดย ไม่เสียค่าใช้จ่าย	๔.๒๓	.๗๒	มาก	๒
๔. หน่วยงานมีการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรม อาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน	๔.๕๒	.๕๙	มากที่สุด	๑
รวม	๔.๒๘	.๕๙	มาก	-

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า สภาพการพัฒนาอุตสาหกรรมและรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพชีวิต ๑) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๘$, S.D. = ๐.๕๙) ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๕๙) รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = ๔.๒๓$, S.D. = ๐.๗๒) และหน่วยงานมีการส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย ($\bar{X} = ๔.๑๙$, S.D. = ๐.๗๐) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ($\bar{X} = ๔.๑๗$, S.D. = ๐.๗๓)

ตารางที่ ๔.๘ สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพชีวิต ๒) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านคุณภาพชีวิต ๒) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย	๔.๓๔	.๗๔	มาก	๒
๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการส่งเสริมสุขอนามัยในทุก ระดับประชาชน	๔.๓๗	.๕๘	มาก	๑
๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและ ฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ	๔.๒๖	.๗๒	มาก	๓
๔. หน่วยงานมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของ ป่าไม้	๔.๒๕	.๗๒	มาก	๔
รวม	๔.๓๐	.๕๕	มาก	-

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพชีวิต ๒) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๐$, S.D. = ๐.๕๕) ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน ($\bar{X} = ๔.๓๗$, S.D. = ๐.๕๘) รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย ($\bar{X} = ๔.๓๔$, S.D. = ๐.๗๔) และหน่วยงานมีการส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ($\bar{X} = ๔.๒๖$, S.D. = ๐.๗๒) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้ ($\bar{X} = ๔.๒๕$, S.D. = ๐.๗๒)

ตารางที่ ๔.๙ สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพชีวิต ๓) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านคุณภาพชีวิต ๓) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน	๔.๕๔	.๕๑	มากที่สุด	๑
๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม	๔.๔๘	.๕๑	มาก	๒
๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า	๔.๓๖	.๗๑	มาก	๓
รวม	๔.๔๖	.๕๑	มาก	-

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพชีวิต ๓) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๖$, S.D. = ๐.๕๑) ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน ($\bar{X} = ๔.๕๔$, S.D. = ๐.๕๑) รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม ($\bar{X} = ๔.๔๘$, S.D. = ๐.๕๑) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า ($\bar{X} = ๔.๓๖$, S.D. = ๐.๗๑)

ตารางที่ ๔.๑๐ สภาพการพัฒนาศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคมสันติสุข ๑) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านสังคมสันติสุข ๑) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุก รูปแบบ	๔.๒๔	.๗๓	มาก	๓
๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน	๔.๓๗	.๖๖	มาก	๑
๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือ นิติรัฐ	๔.๓๕	.๗๔	มาก	๒
รวม	๔.๓๒	.๕๓	มาก	-

จากตารางที่ พบว่า ๔.๑๐ พบว่า สภาพการพัฒนาศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคมสันติสุข ๑) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๒$, S.D. = ๐.๕๓) ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน ($\bar{X} = ๔.๓๗$, S.D. = ๐.๖๖) รองลงมาคือหน่วยงานมีการส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือนิติรัฐ ($\bar{X} = ๔.๓๕$, S.D. = ๐.๗๔) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุก รูปแบบ ($\bar{X} = ๔.๒๔$, S.D. = ๐.๗๓)

ตารางที่ ๔.๑๑ สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคมสันติสุข ๒) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านสังคมสันติสุข ๒) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต	๔.๐๖	.๗๔	มาก	๓
๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม	๔.๐๔	.๘๕	มาก	๔
๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว	๔.๒๗	.๗๐	มาก	๒
๔. หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน	๔.๓๗	.๖๗	มากที่สุด	๑
รวมรายด้าน	๔.๑๘	.๕๗	มาก	-

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคมสันติสุข ๒) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๘$, S.D. = ๐.๕๗) ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ($\bar{X} = ๔.๓๗$, S.D. = ๐.๖๗) รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = ๔.๒๗$, S.D. = ๐.๗๐) และหน่วยงานมีการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๗๔) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D. = ๐.๘๕)

ตารางที่ ๔.๑๒ สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคมสันติสุข ๓) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านสังคมสันติสุข ๓) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
๑. หน่วยงานมีการส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ	๔.๐๔	.๘๕	มาก	๓
๒. หน่วยงานมีการส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและ สถาบันการเงิน	๔.๒๗	.๗๐	มาก	๒
๓. หน่วยงานมีการส่งเสริมความช่วยเหลือการพัฒนา การ ลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการ ความช่วยเหลือมากที่สุด	๔.๓๗	.๖๗	มาก	๑
รวมรายด้าน	๔.๒๒	.๕๗	มาก	-

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคมสันติสุข ๓) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๒$, S.D. = ๐.๕๗) ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการส่งเสริมความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๓๗$, S.D. = ๐.๖๗) รองลงมา คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน ($\bar{X} = ๔.๒๗$, S.D. = ๐.๗๐) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D. = ๐.๘๕)

๔.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ ๓ การสัมภาษณ์ ผู้บริหารระดับสูงจำนวน ๗ รูป/คน จากหน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายได้แก่

- ๑) นายธีระเชษฐ สอนปะละ พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น^๑
- ๒) ดร.วิริติ นาคนชม ผู้อำนวยการสำนักการช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น^๒
- ๓) ดร.กฤษณวรุณ ไชยนิต ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น^๓
- ๔) นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น^๔
- ๕) พระราชประสิทธิ์คุณ รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น^๕
- ๖) ดร.สมหวัง อิมคำพูน ปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น^๖
- ๗) นางสาวเกศริน พาสุข ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น^๗

๑) นายธีระเชษฐ สอนปะละ พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น^๑ กล่าวว่า แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ วิสัยทัศน์ : ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ มุ่งสู่มหานครแห่งอาเซียน โดยมี พันธกิจ ๓ ด้านได้แก่ ๑) เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุข ๒) พัฒนาให้เป็นและเป็นต้นแบบของการพัฒนาและบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ ๓) พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และมียุทธศาสตร์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและมีความสามารถทางการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาการบริหารภาครัฐ

^๑สัมภาษณ์ นายธีระเชษฐ สอนปะละ, ตำแหน่ง พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒.

^๒สัมภาษณ์ ดร.วิริติ นาคนชม, ผู้อำนวยการสำนักการช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒.

^๓สัมภาษณ์ ดร.กฤษณวรุณ ไชยนิต, ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒.

^๔สัมภาษณ์ นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล, ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๒.

^๕สัมภาษณ์ พระราชประสิทธิ์คุณ, รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๒.

^๖สัมภาษณ์ ดร.สมหวัง อิมคำพูน, ปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๒.

^๗สัมภาษณ์ นางสาวเกศริน พาสุข, ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒.

^๘สัมภาษณ์ นายธีระเชษฐ สอนปะละ, ตำแหน่ง พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒.

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์นายธีระเชษฐ สอนปะละ พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น พบว่ายุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและมีความสามารถทางการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมของจังหวัดขอนแก่น ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ด้านสิ่งแวดล้อม เรื่องการส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เรื่องการได้รับการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียม

๒) ดร.วิรติ นาคคนชม ผู้อำนวยการสำนักงานการช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น^๙ พบว่า วิสัยทัศน์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรการพัฒนาแบบบูรณาการ มุ่งมั่นพัฒนาขอนแก่น เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แบบเศรษฐกิจพอเพียง พันธกิจ ๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ที่สะดวก ครอบคลุมและได้มาตรฐาน ๒. ส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง และพัฒนาเป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน ๓. พัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ เด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิต คุณธรรมและจริยธรรมเห็นคุณค่าภูมิปัญญาและชุมชนท้องถิ่น ๔. สนับสนุน และจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบให้ได้มาตรฐานเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ๕. ประสานและเชื่อมโยงการค้า การลงทุน การบริการ พัฒนาโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่ง ระบบบริการสาธารณะ ๖. อนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น ๗. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดประโยชน์ มีความสมดุล อย่างยั่งยืน ๘. สร้างความร่วมมือหน่วยงานทุกภาคส่วน และเครือข่ายชุมชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน ๙. บริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของประชาชน ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย ๑. การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม ๒. การพัฒนาการศึกษา ๓. การพัฒนาเมืองและชุมชน ๔. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ๕. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๖. การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ ดร.วิรติ นาคคนชม ผู้อำนวยการสำนักงานการช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่ายุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านที่ ๑. การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม ด้านที่ ๒. การพัฒนาการศึกษา และด้านที่ ๓. การพัฒนาเมืองและชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ทั้ง ๓ ด้านได้แก่ ๑.ด้านสิ่งแวดล้อม ๒.ด้านคุณภาพชีวิต และ ๓. ด้านสังคมสันติสุข

^๙สัมภาษณ์ ดร.วิรติ นาคคนชม, ผู้อำนวยการสำนักงานการช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐.

๓) ดร.กฤษณวรุณ ไชยนิต ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น^{๑๐} กล่าวว่าเทศบาลนครขอนแก่นมีวิสัยทัศน์ พัฒนาเมืองสู่สากล สร้างสังคมแห่งความสุข พันธกิจ ๔ ข้อ คือ ๑.พัฒนาศักยภาพนครขอนแก่นเพื่อเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ๒.พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมให้เป็นนครที่น่าอยู่ในระดับสากล ๓.พัฒนาคุณภาพชีวิตและทุนทางสังคมให้เป็นสังคมที่เอื้ออาทรและพร้อมต่อการพัฒนา ๔.พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรในการบริหารงานท้องถิ่น ๓ ยุทธศาสตร์ ๙ ข้อ ได้แก่ ๑.พัฒนานครขอนแก่นเป็นนครแห่งการประชุมสัมมนาและเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมของภูมิภาค ๒.ส่งเสริมพัฒนาศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยให้มีคุณค่าเพื่อนำมาขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เมือง ๓.ส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มมูลค่าวิสาหกิจชุมชน ๔.พัฒนาระบบ Logistic ระบบขนส่งมวลชนและโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นนครแห่งการลงทุนและนครแห่งการอยู่อาศัย ๕.พัฒนาและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล ๖.สร้างสังคมที่เอื้ออาทรและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (Healthy City) ๗.สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อรองรับ AEC และให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่สากล ๘.สร้างความเข้มแข็งภาคประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเมืองในทุกมิติของการพัฒนา ๙.พัฒนานวัตกรรมบริการให้บริการและการบริหารบ้านเมือง พัฒนาโครงสร้างและศักยภาพองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ ดร.กฤษณวรุณ ไชยนิต ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่ายุทธศาสตร์ทั้ง ๙ ข้อของเทศบาลนครขอนแก่นนั้นสอดคล้องกับการวิจัยเชิงปริมาณทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๓.ส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มมูลค่าวิสาหกิจชุมชนการพัฒนาสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ด้านคุณภาพชีวิต เรื่องการได้รับการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียม ยุทธศาสตร์ที่ ๕.พัฒนาและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ด้านสิ่งแวดล้อม เรื่องการส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๘.สร้างความเข้มแข็งภาคประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเมืองในทุกมิติของการพัฒนา สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ด้านสังคมสันติสุข เรื่อง หน่วยงานมีการส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน

๔) นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น^{๑๑} พบว่าวิสัยทัศน์ คือขอนแก่นเมืองน่าอยู่ มุ่งสู่มหานครแห่งอาเซียน พันธกิจ ๓ ข้อ ได้แก่ ๑. เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุข ๒.พัฒนาให้เป็นและเป็นต้นแบบของการพัฒนาและบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ ๓. พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ ๗ ข้อ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรและเศรษฐกิจของภูมิภาค มี ๗ เป้าประสงค์ ๑. เพิ่มการปลูกข้าวหอมมะลิ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มคุณค่า (Value creation) ด้วยการยกมาตรฐานการผลิตสู่สินค้าปลอดภัย (GAP) เพื่อการ

^{๑๐}สัมภาษณ์ ดร.กฤษณวรุณ ไชยนิต, ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐

^{๑๑}สัมภาษณ์ นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล, ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐.

ส่งออก ๒. เพิ่มการผลิตข้าวเหนียวโดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการปลูก ๓. เพิ่มการผลิตอ้อย โดยมุ่งเน้นการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตต่อไร่ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการเพาะปลูก ๔. เพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดต้นทุนในการปลูกมันสำปะหลัง เพื่อมุ่งสู่การเป็นวัตถุดิบ ในการผลิตอาหาร (แป้งมันสำปะหลัง) พลังงานทดแทน (เอทานอล) และอาหารสัตว์ ๕. เพิ่มการเพาะปลูกยูคาลิปตัสเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมกระดาษในพื้นที่ ๖. เพิ่มประสิทธิภาพการปลูกหม่อน เพื่อส่งเสริมการผลิตผ้าไหมเป็นสินค้าสำคัญของจังหวัด ๗. เพิ่มการผลิตโคเนื้อ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งสู่การเสริมสร้างจุดเด่นตามศักยภาพพื้นที่ มี ๖ เป้าประสงค์ ๑. เพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพโรงสีข้าว/อบเมล็ด เพื่อรองรับการส่งออกข้าวหอมมะลิ ๒. ลดผลกระทบต่อชุมชน จากกระบวนการผลิตของโรงงานมันสำปะหลัง และเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง ๓. ลดผลกระทบต่อชุมชน จากกิจกรรมสนับสนุนต่อชุมชนของโรงงานน้ำตาล ๔. เพิ่มปริมาณผลผลิตด้านพลังงานทดแทน (เอทานอล) ๕. เพิ่มผลผลิตด้านสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม (ผ้าไหม) โดยมุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ที่เสริมเอกลักษณ์ ของจังหวัด ๖. เพิ่มผลผลิตด้านซอฟต์แวร์ และ ICT เพื่อส่งเสริมให้ขอนแก่นเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม ICT ของภูมิภาค ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาด้านการค้า การท่องเที่ยว การบริการ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ให้ความสำคัญเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค มี ๓ เป้าประสงค์ คือ ๑. เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคโดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ (ภูเวียง/ภูเก้า) มีแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเสน่ห์และเอกลักษณ์ของเมือง ๒. เป็นเมืองศูนย์กลางการค้าของภูมิภาค โดยการพัฒนาและเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศ ควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้ประกอบการค้าท้องถิ่น ๓. มีโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการลงทุน การบริการ การเงิน และด้านคมนาคม ที่เพียงพอ มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการเป็นศูนย์กลางการค้า บริการและการลงทุนของภูมิภาค ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม การสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาพื้นฐานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๒ เป้าประสงค์ คือ ๑. ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ๒. ประชาชนชาวขอนแก่น ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการศึกษาจากระบบ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนา ยกระดับมาตรฐานสาธารณสุข และการแพทย์ ๕ เป้าประสงค์ ได้แก่ ๑. ประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อที่เป็นปัญหาสำคัญลดลง ๒. ประชาชนมีพฤติกรรมในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันที่ถูกต้อง เหมาะสม ๓. ประชาชนได้รับบริการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ๔. ประชาชนได้บริโภคอาหาร และผลิตภัณฑ์สุขภาพที่สะอาดปลอดภัย ๕. เป็นศูนย์กลางบริการด้านการแพทย์ที่สำคัญในระดับภาคและนานาชาติ (Trauma Center ล้างและเปลี่ยนไตศูนย์มะเร็ง Plastic Surgery ดูแลผู้สูงอายุ) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนา ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ๔ เป้าประสงค์คือ ๑. ประชาชนมีการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และถูกต้องต่อเนื่อง ครอบครัวและชุมชนใช้กีฬาเป็นกิจกรรมในวันหยุด ๒. ประชาชนมีทักษะการเล่นกีฬาที่ดี และมีการจัดการแข่งขันกีฬาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ๓. เป็นศูนย์กลางการกีฬาแห่งภูมิภาค ๔. ขอนแก่นเป็นเมืองกีฬา ประชาชนมีความสนใจให้การสนับสนุนกีฬาระดับจังหวัด ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสนับสนุนสวัสดิการสังคม และส่งเสริมครอบครัวเข้มแข็ง ๓ เป้าประสงค์ ได้แก่ ๑. เด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส มีหลักประกันความมั่นคงและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ๒. ครอบครัวมีความอบอุ่นเข้มแข็ง ๓. ผู้ใช้แรงงานมีหลักประกันในการทำงาน มีสวัสดิการ มีความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสนับสนุน ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น ๓ เป้าประสงค์ได้แก่ ๑.

ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้รับการรวบรวม เรียบเรียงเป็นวิถีวัฒนธรรม เพื่อความมีเสน่ห์ของเมืองขอนแก่น ๒. ประชาชนชาวขอนแก่น มีความรักและภูมิใจในเสน่ห์เมืองขอนแก่น ๓. มรดกทางศิลปวัฒนธรรมได้รับการสร้างสรรค์ต่อยอดเพิ่มคุณค่า ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ และ การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรดิน ๕ เป้าประสงค์ได้แก่ ๑. ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์ ๒. มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ๓. การพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณทรัพยากรน้ำระบบการกระจายน้ำ และจัดการคุณภาพน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ๔. จังหวัดขอนแก่น มีน้ำใช้อย่างเพียงพอกับความต้องการในภาคเกษตร-อุตสาหกรรม-อุปโภคบริโภค ๕. มีคุณภาพน้ำที่เหมาะสมกับประโยชน์การใช้งาน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น พบว่ายุทธศาสตร์ ๗ ข้อ สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณดังต่อไปนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งสู่การเสริมสร้างจุดเด่นตามศักยภาพพื้นที่ สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ด้านสิ่งแวดล้อม เรื่องการส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนา ยกระดับมาตรฐานสาธารณสุข และการแพทย์ สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ด้านคุณภาพชีวิต เรื่องหน่วยงานมีการส่งเสริมการสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน และการส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ และ การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรดิน สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ด้านคุณภาพชีวิต การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและสะอาด หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม และ ความร้อน

๕) พระราชพิธีสิทธิคุณ รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น^{๑๒} กล่าวว่าตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ พระสังฆาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองของตน คือ บริการคณะสงฆ์และการพระศาสนาตามที่กำหนดใน ๔ องค์การเดิม แต่มีได้จัดเป็นองค์การ ซึ่งเป็นตัวองค์กรบริหาร คงยึดเอาเฉพาะลักษณะงานในองค์การนั้นๆ อาจจะเรียกว่าพันธกิจ คือ ๑. การรักษาความเรียบร้อยดีงาม (เดิมคืองานในองค์การปกครอง) ๒. การศาสนศึกษาคืองานในองค์การการศึกษา ๓. การเผยแผ่พระพุทธศาสนา (เดิมคืองานในองค์การเผยแผ่) ๔. การสาธารณูปการ ๕. เพิ่มการศึกษาสงเคราะห์และการสาธารณสงเคราะห์ เข้าพร้อมทั้งเอาการนิคมกรรม(เดิมคือการวินิจัยอธิกรณ์) รวมเข้าอยู่ในอำนาจหน้าที่เจ้าคณะชั้นนั้นๆ เพื่อให้เกิดความถ่วงดุลแห่งอำนาจดังเช่นกฎหมายฉบับเดิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปโดยถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม ได้กำหนดให้มีรองเจ้าคณะ เป็นผู้ช่วยเจ้าคณะในชั้นนั้นๆ อีกส่วนหนึ่ง แม้ในส่วนวัด ก็ให้มีรองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส เพื่อเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดนั้น ๆ โดยยึดตามนโยบายของส่วนราชการในจังหวัดเป็นหลัก

^{๑๒}สัมภาษณ์ พระราชพิธีสิทธิคุณ, รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๐.

๖) ดร.สมหวัง อิมคำทุ่น ปรมาจารย์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น^{๑๓} กล่าวว่าด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ยังไม่มีการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนจึงเห็นสมควรว่าน่าจะยึดเอาความสำคัญของปรมาจารย์ท้องถิ่น ตามความหมาย ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จำแนกไว้รวม ๑๐ ด้าน เป็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑. ด้านเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองใน สภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรเป็นต้น ๒. ด้าน อุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้ง การผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น ๓. ด้านการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษา สุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ ๔. ด้าน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ๕. ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการค่าการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตรา และโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ๖. ด้านสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถ ในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม ๗. ด้านศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม หัตถศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น ๘. ด้านการจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัด การศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล ๙. ด้านภาษาและ วรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท ๑๐. ด้านศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้ เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

^{๑๓}สัมภาษณ์ ดร.สมหวัง อิมคำทุ่น, ปรมาจารย์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐.

๗) นางสาวเกศริน พาสุข ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น^{๑๔} กล่าวว่าชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่นยังไม่มีกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนแต่ก็มีความเห็นว่า จิตอาสา คือจิตที่ไม่นิ่งดูดายต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้คน และปรารถนาเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการให้ทาน ให้เงิน แต่ด้วยการสละเวลา ลงแรงเข้าไปช่วย ด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น จะเน้นว่า ไม่ใช่แค่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนา “จิตวิญญาณ” ของเราด้วย “จิตอาสา” คือ ผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละ สิ่งที่ตนเองมีแม้กระทั่งเวลา เพื่อเผื่อแผ่ ให้กับส่วนรวมอีกทั้งยังช่วยลด “อึดตา” หรือความเป็นตัว เป็นตนของตนเองลงได้บ้าง “อาสาสมัคร” เป็นงานที่เกิดจากผู้ที่มี จิตอาสา ซึ่งมีความหมายอย่างมาก กับสังคมส่วนรวมเป็นผู้ที่เอื้อเพื่อ เสียสละ เวลา แรงกาย แรงใจ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือ สังคมให้เกิด ประโยชน์และความสุขมากขึ้นการเป็น “อาสาสมัคร” ไม่ว่าจะป็นงานใดๆ ก็แล้วแต่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ในทางบวกล้วนแต่เป็นสิ่งที่เราควรทำทั้งสิ้น คนที่จะเป็นอาสาสมัครได้นั้น ไม่ได้จำกัดที่ วัย การศึกษา เพศ อาชีพฐานะ หรือ ข้อจำกัด ใดๆ ทั้งสิ้น หากแต่ต้องมีจิตใจ เป็น “จิตอาสา” ที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น หรือ สังคม เท่านั้น กิจกรรมอาสาสมัคร เป็นกระบวนการของการฝึก “การให้” ที่ดีเพื่อขัดเกลาละวางตัวตน และบ่มเพาะความรัก ความเมตตาผู้อื่น โดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งนี้ กระบวนการของกิจกรรม ซึ่งเป็นการยอมสละตน เพื่อรับใช้และช่วยเหลือแก้ไขวิกฤติปัญหาของสังคม อาสาสมัครจะได้เรียนรู้ละเอียดอ่อนต่อสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวมากขึ้น สัมผัสความจริง เชื่อมโยงเหตุและปัจจัยความสุขและความทุกข์ เจริญสติในการปฏิบัติงาน ที่ศาสนาพุทธเรียกว่า พรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เพื่อให้เกิด “การให้” ที่ดี กิจกรรมอาสาสมัคร จึงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้ขัดเกลาดตนเอง เรียนรู้ภายใน และเกิดปัญญาได้ “ประชาสังคม” หมายถึง สภาพสังคมที่มีองค์ประกอบอันหลากหลาย มีฐานมาจากประชาชนทั่วไป ไม่ว่าจะป็นกลุ่ม องค์กร ชมรม สมาคม มูลนิธิ มาสร้างเป็นเครือข่าย เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ผลักดันให้สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสรุปได้ตามรายละเอียดดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ พบว่าแต่ละหน่วยงานควรกำหนดเป้าหมายในภาพกว้าง ๆ เพื่อให้ทราบว่าจะต้องการจะเป็นอะไรในอนาคต ในระยะเวลา ๓-๕ ปีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จากข้อมูล ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสิ่งแวดล้อม ๒) ด้านคุณภาพชีวิต และ ๓) ด้านสังคมสันติสุข เป็นต้น

๒. พันธกิจ พบว่าหน่วยงานควรกำหนดสิ่งที่ต้องทำเป็นพื้นฐานในการบรรลุสิ่งที่ต้องการในภาพรวมโดยระบุถึงสิ่งที่องค์กรมีพันธะผูกพันที่ต้องกระทำในเรื่องราวที่รับรู้ร่วมกันจากวิสัยทัศน์

๓. ค่านิยมร่วม พบว่าหน่วยงานควรสร้าง ความเชื่อ หรือวัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้สามารถผลักดันองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการได้

^{๑๔}สัมภาษณ์ นางสาวเกศริน พาสุข, ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๐.

๔. วัตถุประสงค์ พบว่าหน่วยงานควรกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นกระบวนการที่ต้องกระทำให้บรรลุผลสำเร็จในการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ๙ ด้าน ได้แก่ ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรมนวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทั้งถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ๖) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ๗) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ๙) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ เป็นต้น

๕. ตัวชี้วัด พบว่าหน่วยงานควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของผลสำเร็จของวัตถุประสงค์ในการพัฒนาที่ยั่งยืน คิดเป็นร้อยละของผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ทั้ง ๙ ด้าน ได้แก่ ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทั้งถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ๖) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ๗) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ๙) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ เป็นต้น

๖. เป้าหมาย พบว่าหน่วยงานควรกำหนดเกณฑ์ตัดสิน ในรูปแบบตัวเลขธรรมดา หรือ ร้อยละ ในการเก็บข้อมูลเพื่อคำนวณแปลงเป็นค่าที่ต้องการ และวิธีการคำนวณที่ไม่ยุ่งยาก จากการรวบรวมข้อมูลเก่า แล้วหาตัวเลขที่เหมาะสมออกมาในรูปของค่าเฉลี่ย หรือค่าสูงสุด

๔.๒ การพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ปรากฏดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น

องค์ประกอบ	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
๑. ด้านสิ่งแวดล้อม	๑. การส่งเสริมอุตสาหกรรมนวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๑. มีการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ๒. มีการส่งเสริมการจ้างงานใหม่ ๓. มีการส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๔. มีการส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ๕. มีการส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม
	๒. การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน	๑. มีการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง ๒. มีการส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง ๓. มีการส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่
	๓. การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๑. มีการส่งเสริมการเปลี่ยนวิถีในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต ๒. มีการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ๓. มีการส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ
๒. ด้านคุณภาพชีวิต	๑. การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต	๑. มีการส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาระดับประถมศึกษาถ้วนหน้า ๒. มีการส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย ๓. มีการส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๔. มีการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ (ต่อ) ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเรียงลำดับตามความ ต้องการจำเป็น

องค์ประกอบ	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	๒. การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี	๑. มีการส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย ๒. มีการส่งเสริมการส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน ๓. มีการส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ๔. มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้
	๓. การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด	๑. มีการส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน ๒. มีการส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม ๓. มีการส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า
๓. ด้านสังคม สันติสุข	๑. การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง	๑. มีการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุก รูปแบบ ๒. มีการส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชน เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน ๓. มีการส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมาย หรือ นิติรัฐ
	๒. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับ ในการบรรลุถึง เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก	๑. มีการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ๒. มีการส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม ๓. มีการส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ๔. มีการส่งเสริมการส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
	๓. การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ	๑. มีการส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ ๒. มีการส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน ๓. มีการส่งเสริมการส่งเสริม ความช่วยเหลือการพัฒนาการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๓ สรุปยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ ด้านสิ่งแวดล้อม ๓ กลยุทธ์ ๑๑ ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ ด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๕ ตัวชี้วัด

- ๑) การส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- ๒) การส่งเสริมการจ้างงานใหม่
- ๓) การส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ๔) การส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน
- ๕) การส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ ด้านการตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ ตัวชี้วัด

- ๑) การส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง
- ๒) หน่วยงานมีการส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง
- ๓) การส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่

กลยุทธ์ที่ ๑.๓ ด้านการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๓ ตัวชี้วัด

- ๑) การส่งเสริมการเปลี่ยนวิธีในการลดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต
- ๒) การส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) การส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ

องค์ประกอบที่ ๒ คุณภาพชีวิต ๓ กลยุทธ์ ๑๐ ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ ด้านการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัด

- ๑) การส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาระดับประถมศึกษาถ้วนหน้า
- ๒) การส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย
- ๓) การส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- ๔) การส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ ด้านการเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ประกอบด้วย ๓ ตัวชี้วัด

- ๑) การส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย
- ๒) การส่งเสริมการส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน
- ๓) การส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ
- ๔) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ ด้านการเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด

๑) การส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความ
ร้อน

๒) การส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคาร
และอุตสาหกรรม

๓) การส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า

องค์ประกอบที่ ๓ ด้านสังคมสันติสุข ๓ กลยุทธ์ ๑๐ ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความ
เข้มแข็ง ประกอบด้วย ๓ ตัวชี้วัด

๑) การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุก รูปแบบ

๒) การส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา
ความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน

๓) การส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือ นิติรัฐ

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของ
การพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัด

๑) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยี
คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต

๒) การส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม

๓) การส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนา
เทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

๔) การส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

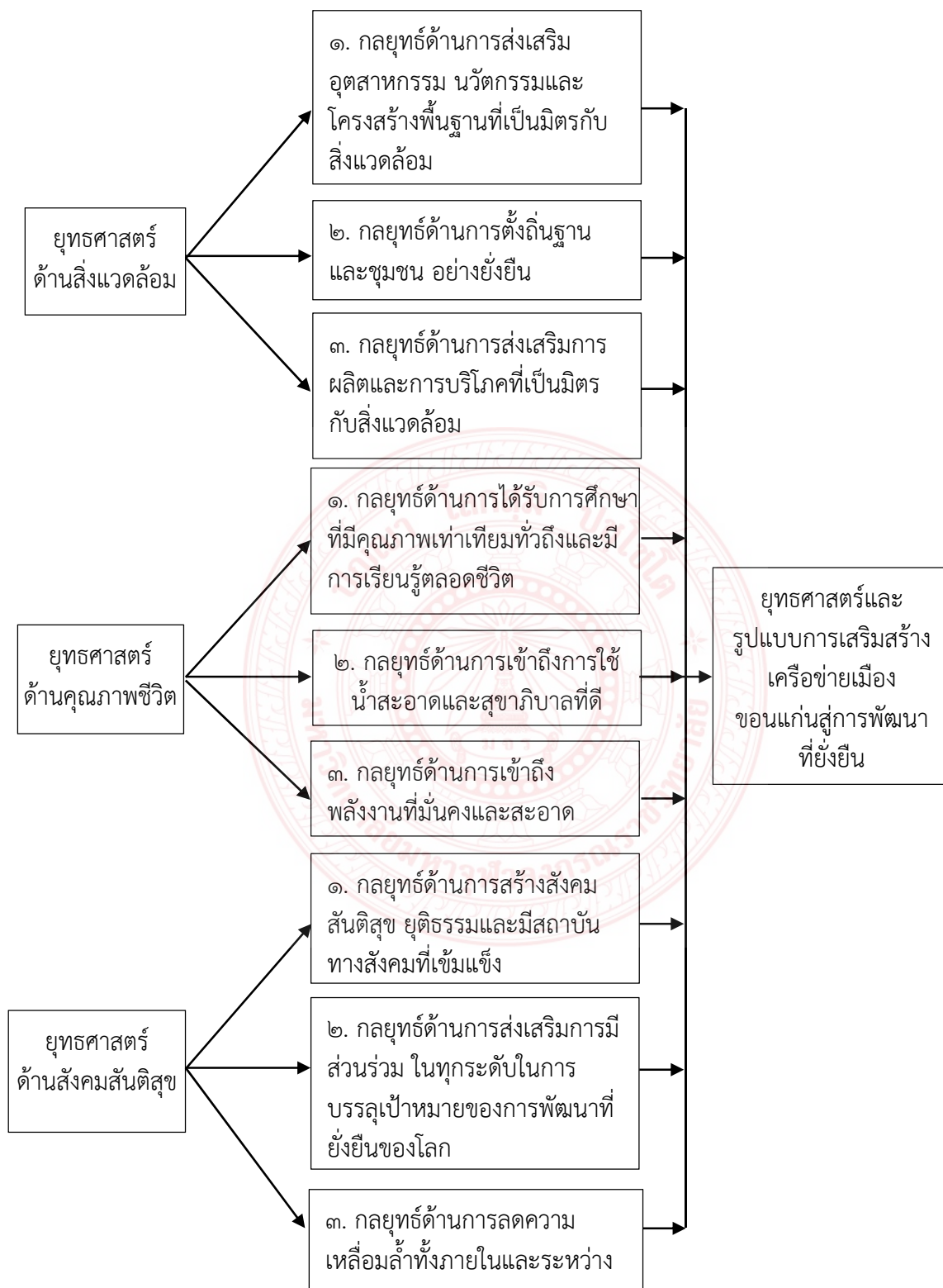
กลยุทธ์ที่ ๓.๓ ด้านการลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศประกอบด้วย
๓ ตัวชี้วัด

๑) การส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ

๒) การส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน

๓) การส่งเสริมการส่งเสริม ความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไป
ยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

จากการศึกษายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนา
ที่ยั่งยืน ได้เสนอรูปแบบเพื่อพัฒนาดังนี้

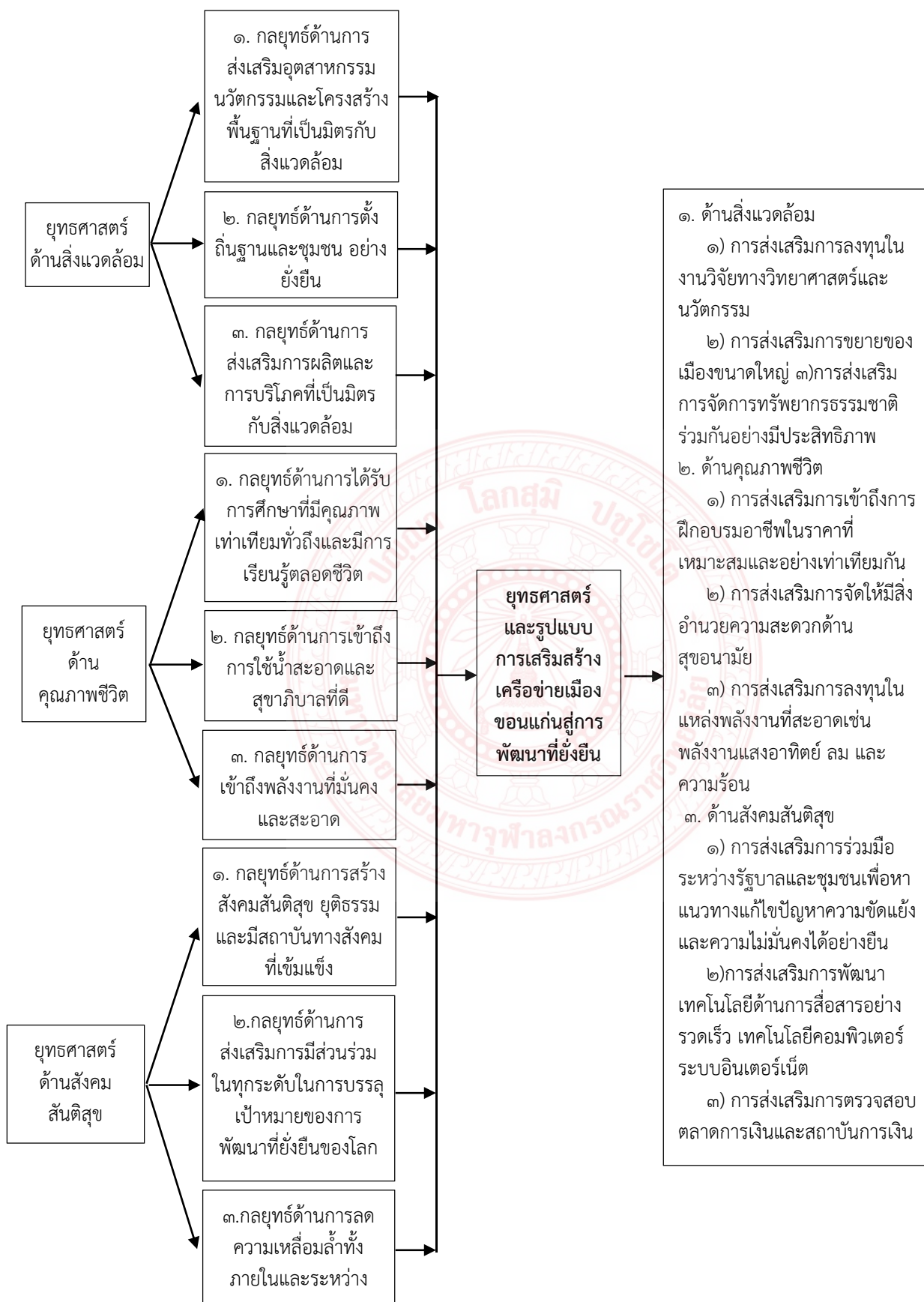

ภาพที่ ๔.๑ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

จากภาพยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน องค์กรสามารถนำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามยุทธศาสตร์ ๓ ด้านคือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านคุณภาพชีวิต และยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านสังคม สันติสุข โดยมีกลยุทธ์ ๙ ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์ที่ ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ที่ ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน กลยุทธ์ที่ ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ที่ ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต กลยุทธ์ที่ ๕) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี กลยุทธ์ที่ ๖) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด กลยุทธ์ที่ ๗) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง กลยุทธ์ที่ ๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก และ กลยุทธ์ที่ ๙) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

ภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้จากการวิจัย

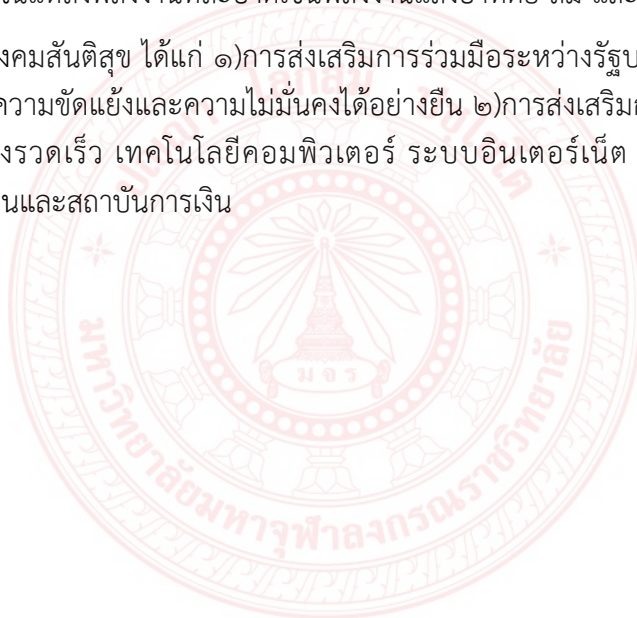
๔.๓ การเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่น สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นองค์กรสามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยเพื่อนำสู่การปฏิบัติโดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ๑) การส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ๒)การส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่ ๓)การส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ด้านคุณภาพชีวิต ได้แก่ ๑) การส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน ๒)การส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย ๓) การส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่นพลังงานแสงอาทิตย์ ลม และความร้อน

๓. ด้านสังคมสันติสุข ได้แก่ ๑)การส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน ๒)การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ๓)การส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน (SWOT Analysis) จากหน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนประกอบด้วย ๗ องค์กรคือ ส่วนราชการจังหวัดขอนแก่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เทศบาลนครขอนแก่น หอการค้าจังหวัดขอนแก่น คณะสงฆ์ขอนแก่น ประชาชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น และประชาชนจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น มีรายละเอียดดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ พบว่าแต่ละหน่วยงานควรกำหนดเป้าหมายในภาพกว้าง ๆ เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินการจะเป็นอะไรในอนาคต ในระยะเวลา ๓-๕ ปีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จากข้อมูล ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสิ่งแวดล้อม ๒) ด้านคุณภาพชีวิต และ ๓) ด้านสังคมสันติสุข เป็นต้น

๒. พันธกิจ พบว่าหน่วยงานควรกำหนดสิ่งที่ต้องทำเป็นพื้นฐานในการบรรลุสิ่งที่ต้องการในภาพรวมโดยระบุถึงสิ่งที่องค์กรมีพันธะผูกพันที่ต้องกระทำในเรื่องราวที่รับรู้ร่วมกันจากวิสัยทัศน์

๓. ค่านิยมร่วม พบว่าหน่วยงานควรสร้าง ความเชื่อ หรือวัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้สามารถผลักดันองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการได้

๔. วัตถุประสงค์ พบว่าหน่วยงานควรกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นกระบวนการที่ต้องกระทำให้บรรลุผลสำเร็จในการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ๙ ด้าน ได้แก่ ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชนอย่างยั่งยืน ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขภาพที่ดี ๖) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ๗) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ๙) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ เป็นต้น

๕. ตัวชี้วัด พบว่าหน่วยงานควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของผลสำเร็จของวัตถุประสงค์ในการพัฒนาที่ยั่งยืน คิดเป็นร้อยละของผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ทั้ง ๙ ด้าน ได้แก่ ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาด

และสุขภาพที่ดี ๖) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ๗) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ๙) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ เป็นต้น

๖. เป้าหมาย พบว่าหน่วยงานควรกำหนดเกณฑ์ตัดสิน ในรูปแบบตัวเลขธรรมดา หรือร้อยละ ในการเก็บข้อมูลเพื่อคำนวณแปลงเป็นค่าที่ต้องการ และวิธีการคำนวณที่ไม่ยุ่งยาก จากการรวบรวมข้อมูลเก่า แล้วหาตัวเลขที่เหมาะสมออกมาในรูปของค่าเฉลี่ย หรือค่าสูงสุดได้สรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑. สภาพปัจจุบันของยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพชีวิต รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมสันติสุข เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังต่อไปนี้

๑.๑ สภาพการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมและรายด้านโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังต่อไปนี้

๑) ด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน รองลงมาคือหน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม และ หน่วยงานมีการส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

๒) ด้านการตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่

๓) ด้านการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการเปลี่ยนวิธีในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ คุณภาพชีวิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังต่อไปนี้

๑) ด้านการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และหน่วยงานมีการส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาในระดับประถมศึกษาถ้วนหน้าดี

๒) ด้านการเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย และหน่วยงานมีการส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้

๓) ด้านการเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า

๑.๓ สังคมสันติสุข โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏ ดังต่อไปนี้

๑) ด้านการสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน รองลงมาคือหน่วยงานมีการส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือนิติรัฐ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุกรูปแบบ

๒) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน รองลงมาคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และหน่วยงานมีการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม

๓) ด้านการลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการส่งเสริมความช่วยเหลือ

การพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด รองลงมา คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ หน่วยงานมีการส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ

๒. การพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ ๑ คือ ศึกษา เรื่อง การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๙ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๘ โดยมีองค์ประกอบ ๕ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๗ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๔ ๒)ด้านการส่งเสริมการจ้างงานใหม่ มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๙ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘ ๓)ด้านการส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖ ๔)ด้านการส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๒ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๙๐.๔ และ ๕)ด้านการส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๔ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘

ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ ๒ คือ ศึกษา เรื่อง การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๕ โดยมีองค์ประกอบ ๓ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๒ ๒)ด้านการส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๖ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๒ และ ๓)ด้านการส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖

ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ ๓ คือ ศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๕ โดยมีองค์ประกอบ ๓ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการส่งเสริมการเปลี่ยนวิธีในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๖ แสดงให้เห็นว่า จะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๒ ๒)ด้านการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๕ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๓ และ ๓)ด้านการส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๔ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘

ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิตที่ ๑ คือ ศึกษา เรื่อง การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖ โดยมีองค์ประกอบ ๔ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาในระดับประถมศึกษาถ้วนหน้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๗ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๔ ๒) ด้านการส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๙ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘ ๓)ด้านการส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖ และ ๔) ด้านการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๒ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๙๐.๔

ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิตที่ ๒ คือ ศึกษา เรื่อง การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๐ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖ โดยมีองค์ประกอบ ๔ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาในระดับประถมศึกษาถ้วนหน้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๗ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๔ ๒)ด้านการส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๙ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘ ๓)ด้านการส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖ และ ๔)ด้านการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๒ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๙๐.๔

ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิตที่ ๓ คือ ศึกษา เรื่อง การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและสะอาด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๖ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๙๑.๒ โดยมีองค์ประกอบ ๓ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อนค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๔ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยัง

สภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๙๐.๘ ๒)ด้านการส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๘ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๙.๖ และ๓)ด้านการส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๖ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๒

ยุทธศาสตร์ด้านสังคมสันติสุขที่ ๑ คือ ศึกษา เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๔ โดยมีองค์ประกอบ ๓ ด้านได้แก่ ๑)การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุก รูปแบบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘ ๒)ด้านการส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๗ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔ และ๓)ด้านการส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือ นิติรัฐ มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๕ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๗

ยุทธศาสตร์ด้านสังคมสันติสุขที่ ๒ คือ ศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๓ โดยมีองค์ประกอบ ๔ ด้านได้แก่ ๑)การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๖ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ ๒)การส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๔ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๐.๘ ๓)ด้านการส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๗ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔ และ ๔)ด้านการส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๗ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔

ยุทธศาสตร์ด้านสังคมสันติสุขที่ ๓ คือ ศึกษา เรื่อง การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๔ โดยมีองค์ประกอบ ๓ ด้านได้แก่ ๑)การส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๔ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็น

ร้อยละ ๘๐.๘ ๒)ด้านการส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๗ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔ และ๓)ด้านการส่งเสริมความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ๔.๓๗ แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔

๓. เสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ปรากฏดังนี้

ยุทธศาสตร์และรูปแบบที่ ๑ ด้านสิ่งแวดล้อม ๓ กลยุทธ์ ๑๑ ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ ด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๕ ตัวชี้วัด ดังนี้ การส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

การส่งเสริมการจ้างงานใหม่ การส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน การส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ ด้านการตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ ตัวชี้วัด ดังนี้ หน่วยงานมีการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง การส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง การส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่

กลยุทธ์ที่ ๑.๓ ด้านการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๕ ตัวชี้วัด ดังนี้ การส่งเสริมการเปลี่ยนวิธีในการลดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต การส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ

ยุทธศาสตร์และรูปแบบที่ ๒ ด้านคุณภาพชีวิต ๓ กลยุทธ์ ๑๑ ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ ด้านการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัด ดังนี้ การส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาระดับการส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย การส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ ด้านการเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัด ดังนี้ การส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย การส่งเสริมการส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน การส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ ด้านการเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและสะอาด ประกอบด้วย ๓ ตัวชี้วัด ดังนี้ การส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน การส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม การส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า

ยุทธศาสตร์และรูปแบบที่ ๓ ด้านสังคมสันติสุข ๓ กลยุทธ์ ๑๐ ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ด้านการสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๓ ตัวชี้วัด ดังนี้ การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุกรูปแบบ การส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน การส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือนิติรัฐ

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัด ดังนี้ การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต การส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม การส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้ และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมการส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๓.๓ ด้านการลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ๓ ตัวชี้วัด ดังนี้ การส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ การส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน การส่งเสริมการส่งเสริม ความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบและนำเสนอใจควรแก่การนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สภาพปัจจุบันของยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นต้องประกอบด้วย สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และสังคมสันติสุข ในด้านสิ่งแวดล้อมนั้นการส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน การส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม และการส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน คือการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง การย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง การส่งเสริมการขยายของเมืองขนาดใหญ่ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือ การส่งเสริมการเปลี่ยนวิถีในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต การส่งเสริมวิถีการกำจัดขยะที่เป็นพิษและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านคุณภาพชีวิตนั้นการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน การส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย รวมถึงการส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาาระดับประถมศึกษา ถ้วนหน้า การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี คือการส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน การส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย และการส่งเสริมสิ่งจำเป็นใน

การป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด คือ การส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน การส่งเสริมการนำมาตราฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรมและการส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า ในด้านสังคมสันติสุข นั้นการสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง คือ การส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน การส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือนิติรัฐ การพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุกรูปแบบ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก คือ การส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต และการส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ คือ การส่งเสริมความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือ การส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน และการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ สอดคล้องกับองค์การสหประชาชาติ^๑ ได้เสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาโลกหลังปี ค.ศ.๒๐๑๕ โดยมีข้อกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗ ประการซึ่งจะนำไปใช้ในการพัฒนาโลกใบนี้ตั้งแต่ปีค.ศ.๒๐๑๕ และให้เรียกว่า Sustainable Development Goals หรือ SDGs) จำนวน ๑๗ ประเด็นสรุปได้ดังนี้ ๑) การขจัด ความยากจนทุกรูปแบบ ๒) การขจัดความหิวโหย การบรรลุถึงความมั่นคงทางอาหารและเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ๓) การมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) การบรรลุความเท่าเทียมกัน ระหว่างเพศ การเพิ่มพลังสตรีและเด็กหญิง ๖) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ๗) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและสะอาด ๘) การมีงานที่มีคุณค่าเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ๙) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑๐) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ ๑๑) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ๑๒) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑๓) การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ ๑๔) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ๑๕) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบนบก และ รักษาระบบนิเวศ ๑๖) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๑๗) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

^๑สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔), (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๘).

๑. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นการส่งเสริม อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน การส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม และการส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน คือการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง การย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง การส่งเสริมการขยายตัวของเมืองขนาดใหญ่ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือ การส่งเสริมการเปลี่ยนวิถีในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต การส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ **นาฏฤทัย นิยมไทย**^๒ ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนบ้านออน หมู่ที่ ๑๔ เขตเทศบาลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนให้ความคิดเห็นต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนที่มีความรุนแรงเรียงลำดับดังนี้คือ ปัญหาน้ำเสียรุนแรงมากที่สุดได้ รองลงมาคือปัญหาขยะ ปัญหาอากาศเสีย ปัญหาการรुक้าลำน้ำ และปัญหารุก้าที่วางเปล่าลำดับสุดท้าย สถานการณ์ที่มีความรุนแรงมากจะต้องแก้ไขเร่งด่วนคือปัญหาน้ำเสีย กับขยะ

๒. ด้านคุณภาพชีวิต นั้นการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน การส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย รวมถึงการส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาระดับประถมศึกษาถ้วนหน้า การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี คือการส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน การส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย และการส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและสะอาด คือ การส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน การส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรมและการส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า

๓. ด้านสังคมสันติสุข นั้นการสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง คือ การส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน การส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือนิติรัฐ การพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุกรูปแบบ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก คือ การส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยี

^๒นาฏฤทัย นิยมไทย, การจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนบ้านออน หมู่ที่ ๑๔ เขตเทศบาลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๘), บทคัดย่อ.

คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต และการส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ คือ การส่งเสริมความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือ การส่งเสริมการตรวจสอบตลาด การเงินและสถาบันการเงิน และการปรับปรุงกฎหมายระเบียบข้อบังคับ สอดคล้องกับ **สิทธิชัย ตันศรีสกุล^๓** ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน มี ๓ ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยการบริหารจัดการด้านธุรกิจชุมชน ปัจจัยการบริหารจัดการด้านสังคม ปัจจัยการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนรูปแบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดมหาสารคาม มี ๘ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) การศึกษาชุมชน ๒) การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน ๓) การจัดลำดับความ ต้องการและปัญหาชุมชน ๔) การวางแผนแก้ปัญหา ๕) การพิจารณาวิธีการดำเนินงาน ๖) การดำเนินงาน ๗) การประเมินผลงาน และ ๘) การทบทวน สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน สามารถช่วยให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐ มีแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนได้อย่างถูกต้อง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๑.๑ การสร้างยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่หน่วยงานควรดำเนินการ กล่าวคือ มีการสร้างกรอบ ยกร่างรูปแบบ พัฒนากลยุทธ์ และใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญโดยการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นจะทำให้ได้ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและใช้ในการประเมินการดำเนินงานนั้น ๆ ได้

๑.๒ หน่วยงานควรให้ความสำคัญการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ด้านคุณภาพชีวิต และด้านสังคมสันติสุขให้เกิดปัญหาแจ่มแจ้งโดยยึดเป้าประสงค์ขององค์การสหประชาชาติ

๑.๓ ในขั้นตอนการสร้างยุทธศาสตร์อาจใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันก็ได้ ในกรณีที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานมากซึ่งจะทำให้ได้ผลการวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๒.๑ ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารหน่วยงานควรแนะนำให้บุคลากรมีความตระหนักร่วมกันทั้งองค์กร

๒.๒ ด้านคุณภาพชีวิต คือ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน

---

^๓สิทธิชัย ตันศรีสกุล, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม”, วารสารช่อพะยอม, ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒, (๒๕๕๓): หน้า ๕๑-๖๘.

การส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ควรช่วยกันส่งเสริมนโยบายเพื่อให้มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

๒.๓ ด้านสังคมสันติสุข นั้นการสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง คือ การส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ความรู้และการยอมรับในนโยบายเพื่อนำมาปรับกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยงานของตนเอง

๓. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๓.๑ จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ด้านคุณภาพชีวิต คือ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน การส่งเสริมการสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุด จึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาหน่วยงานซึ่งผลของการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ทั้งภาพรวมระดับจังหวัด

๓.๒ จากการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยในครั้งนี้ พบว่า อาจมีปัจจัยภายนอกอื่นที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์และรูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น นโยบายของรัฐบาล สมรรถนะของผู้บริหาร บุคลากร ของแต่ละหน่วยงาน มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ซึ่งการวิจัยครั้งต่อไปควรนำตัวแปรภายนอกดังกล่าวมาพิจารณาด้วย

๓.๓ ยุทธศาสตร์และรูปแบบที่ได้สร้างขึ้น สามารถนำไปศึกษาวิจัยเป็นรูปแบบเทียบเคียงใช้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นการพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีคุณภาพต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลวิทยุภูมิ

(๑) หนังสือ:

กรมการพัฒนาชุมชน. แนวทางการดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐. กรุงเทพมหานคร: กรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย,
๒๕๖๐.

จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๑.
กรุงเทพมหานคร: บุ๊ค พอยท์, ๒๕๔๕.

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
๒๕๔๓.

ธีระรัตน์ กิจจารักษ์. เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา. เพชรบูรณ์: คณะครุศาสตร์สถาบัน
ราชภัฏ, ๒๕๔๒.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์. ๒๕๕๔.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต ป.ธ.๙. Ph.D.). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระมหาอุทัยชัย วชิรเมธี (ว. วชิรเมธี). คนสำราญงานสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน, ๒๕๕๐.

พะยอม วงศ์สารศรี. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: พรานนกการพิมพ์, ๒๕๔๒.

ไพบุลย์ ช่างเรียน. วัฒนธรรมการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๒.

มัลลิกา ต้นสอน. การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: เอกซเปอร์เน็ท จำกัด, ๒๕๔๔.

วิรัช วิรัชวิภาวรรณ. การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและ
หน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘.

วิโรจน์ สารรัตน์. แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: หจก.
ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๕๕.

วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๕๒.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๔๕.

สมคิด บางโม. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๘.

สิรภพ เหล่าลาภะ. **พุทธศาสตร์การเมือง**. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๕.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. ศ.. **ความเป็นครูมืออาชีพ**. สงขลา: บันลือการพิมพ์, ๒๕๕๕.

อดิสร เพียงเกษ. **วิธีเอาชนะใจคน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

(๒) บทความ:

กิตติคุณ แสงนิล. “แนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษา สามพรานโมเดล โดยมูลนิธิสังคมนิยม” **Veridian E-Journal. Silpakorn University. สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๑).

เฉลิมพร ทองบุญชู. “องค์กรแห่งความยั่งยืน จากฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการทั่วทั้งองค์กร”. **วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**. ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒. (๒๕๕๘)

สมบัติ บุญประเคน. “ผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาตามลักษณะ ๖ ป”. **วารสารครูขอนแก่น**. ปีที่ ๔๔ ฉบับที่ ๒ (สิงหาคม ๒๕๔๔).

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. “การบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา” **วารสารวิชาการ**. ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ (๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕).

สิทธิชัย ต้นศรีสกุล. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม”. **วารสารช่อพะยอม**. ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒. (๒๕๕๓): หน้า ๕๑-๖๘.

สุพล วังสินธ์. “การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา”. **วารสารวิชาการ**. ปีที่ ๔๓ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน ๒๕๔๓).

(๓) รายงานวิจัย:

เฉลิมชัย สมท่า. **การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๑**. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๗.

นาฏกัญญ์ นิยมไทย. **การจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนบ้านออน หมู่ที่ ๑๔ เขตเทศบาลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่**. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๘.

นิสรา ใจซื่อ. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแบบยั่งยืน กรณีศึกษา: หมู่บ้านศาลาคักดี หมู่ที่ ๑ ตำบลเริงราง อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี และ หมู่บ้านโคก หมู่ที่ ๗ ตำบลม่วงงาม อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี**. รายงานการวิจัย. ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิตย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย, ๒๕๕๗.

ประดิษฐ์ บอดี้จิ้น. **กระบวนการบริหารงานของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกลุ่มภาคเหนือ**. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๓๘.

ภารดี อนันต์นาวิ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ศูนย์นวัตกรรมบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔.

เมย์ อำนวยพันธ์วิไล. วิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักอิทธิบาท ๔ ของกลุ่มโรงเรียน
ชาณุวรลักษณ์. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

(๔) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่น ๆ:

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงานทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) เอกสารประกอบการประชุมประจำปี
๒๕๕๕. วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์ บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและ
การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.

พระบรมราชาบาท. ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗.

(๕) สัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ พระราชประสิทธิ์คุณ. รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น. เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ ดร.กฤษณารุณ ไชยนิต. ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น. เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ ดร.วิรัตน์ นาคนชม. ผู้อำนวยการสำนักงานการช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. เมื่อ
วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ ดร.สมหวัง อิมคำฟู่น. ปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ นางสาวเกศริน พาสุข. ประธานชมรมจิตอาสาจังหวัดขอนแก่น. เมื่อวันที่ ๖ กันยายน
๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล. ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น. เมื่อวันที่ ๒๔
สิงหาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ นายธีระเชษฐ สอนปะละ. ตำแหน่ง พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น. เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม
๒๕๖๒.

๒. ภาษาอังกฤษ

1. Secondary Sources

(I) Books:

Don Hellriegel. **Management**. 3ed. Addison-Wesley Publishing Company. lmc., 1982.

E.N. Chapman. **Supervisor Survival Kit**. 2ed. California: Science Research Associates
Inc., 1995.

Herbert A. Simon. **Administrative Behavior**. New York: Macmillan, 1947.

Luther Gulick and Lyndall Urwick. **Papers on the Science of Administration**. New York: Institute of Public Administration, 1937.

Wagner. J.A.. & Hollenbeck. J.R. **Management of organization behavior**. New Jersey: Prentice–Hall, 1995.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

*****

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

๒. แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้กรอกแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ ๓ เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ดร.สุนทร สายคำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑. ตำแหน่งหน้าที่

- ผู้บริหารระดับสูง (ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ)
- ผู้บริหารระดับต้น (หัวหน้าแผนก)

๒. ประสบการณ์ในการทำงาน

- ระยะไม่เกิน ๕ ปี
- ระยะ ๖-๑๐ ปี
- ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมือง ขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

โดยประมาณค่าระดับความคิดเห็น ดังนี้

๕	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
๔	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับมาก
๓	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
๒	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
๑	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	ระดับการปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม						
กลยุทธ์ที่ ๑ การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๕ ตัวชี้วัด						
๑	การส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี					
๒	การส่งเสริมการจ้างงานใหม่					
๓	การส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
๔	การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน					
๕	การส่งเสริมการลงทุนในงานวิจัยทาง วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม					
กลยุทธ์ที่ ๒ การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน ๓ ตัวชี้วัด						
๖	การส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง					
๗	การส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง					
๘	การส่งเสริมการขยายตัวของเมืองขนาดใหญ่					
กลยุทธ์ที่ ๓ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม						
๙	การส่งเสริมการเปลี่ยนวิถีในการลดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต					
๑๐	การส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ					
๑๑	การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด					
๑๒	การส่งเสริมวิถีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ					
๒. ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิต						
กลยุทธ์ที่ ๔ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๔ ตัวชี้วัด						
๑๓	การส่งเสริมการจัดบริการการศึกษาระดับประถมศึกษาถ้วนหน้า					
๑๔	การส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เด็กหญิงและเด็กชาย					
๑๕	การส่งเสริมการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน					
กลยุทธ์ที่ ๕ การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ๔ ตัวชี้วัด						
๑๖	การส่งเสริมการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย					
๑๗	การส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน					
๑๘	การส่งเสริมสิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ					

ข้อ	ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	ระดับการปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๙	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสมบูรณ์ของป่าไม้					
	กลยุทธ์ที่ ๖ การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด ๓ ตัวชี้วัด					
๒๐	การส่งเสริมการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาดเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ลมและความร้อน					
๒๑	การส่งเสริมการนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรม					
๒๒	การส่งเสริมนโยบายการลดการสร้างโรงไฟฟ้า					
	๓.ยุทธศาสตร์ด้านสังคมสันติสุข					
	กลยุทธ์ที่ ๗ การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง ๓ ตัวชี้วัด					
๒๓	การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุกรูปแบบ					
๒๔	การส่งเสริมการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน					
๒๕	การส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือ นิติรัฐ					
	กลยุทธ์ที่ ๘ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ๔ ตัวชี้วัด					
๒๖	การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต					
๒๗	การส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม					
๒๘	การส่งเสริมการประสานงานด้านนโยบาย การจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว					
๒๙	การส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน					
	กลยุทธ์ที่ ๙ การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ ๓ ตัวชี้วัด					
๓๐	การส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ					
๓๑	การส่งเสริมการตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน					
๓๒	การส่งเสริมการส่งเสริม ความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด					

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

*****

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

*****

คำชี้แจง

๑. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อความ คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

๓. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ ประกอบด้วย ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้กรอกแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ ๒ เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ตอนที่ ๒ แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้าง เครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

คำชี้แจง: ขอความกรุณาท่านให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปเป็นแนวทางส่งเสริมและพัฒนาในแต่ละด้าน

โดยเขียนลงในช่องว่างของแต่ละด้านว่าท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม
และพัฒนาอย่างไร ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๑) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม

.....
.....
.....

กลยุทธ์ที่ ๒) การตั้งถิ่นฐานและชุมชน อย่างยั่งยืน

.....
.....
.....

กลยุทธ์ที่ ๓) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

.....
.....
.....

๒. ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิต

กลยุทธ์ที่ ๔) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

.....
.....
.....
.....

กลยุทธ์ที่ ๕) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี

.....

.....

.....

กลยุทธ์ที่ ๖) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและ สะอาด

.....

.....

.....

๓. ยุทธศาสตร์ด้านสังคมสันติสุข

กลยุทธ์ที่ ๗) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง

.....

.....

.....

กลยุทธ์ที่ ๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

.....

.....

.....

กลยุทธ์ที่ ๙) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล

ที่ ยว. ๖๑๓๒.๑/วิ๖๖

บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เจริญพร พลันภากรจังหวัดขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วยอาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน" รหัส MCU/RS 610760076 ในกรณีนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้บริหารองค์กรของจังหวัดขอนแก่น ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่แทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๙๙๕-๖๖๖๓๘๐๙๙
อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ

นายธีระเชษฐ สอนปะละ,
พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น

ที่ อว. ๖๑๓๒.๑/ว๖๖

บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เจริญพร **คุณฉันทนาพร สำนึกการช่าง** **รองคณบดีบริหาร** **ส่วนส่งเสริมและพัฒนา**

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยอาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน" รหัส MCU RS 610760076 ในกรณีนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้บริหารองค์กรของจังหวัดขอนแก่น ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.)

รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่แทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อ.ฉันทนา

นายวิรัตน์ นาคนชม

ผู้อำนวยการสำนักงานการช่าง

โทรศัพท์: ๐๔๓-๖๖๓๓๘๐๔

อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ

ที่ อว. ๖๑๓๒.๑/ว๖๖

บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เจริญพร พลตำรวจโท พลตำรวจตรี พลตำรวจโท พลตำรวจเอก

สิ่งทีส่งมาด้วย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยอาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน" รหัส MCU RS 610760076 ในขณะนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้บริหารองค์กรของจังหวัดขอนแก่น ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่แทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโทรศัพท์:๐๙๕-๖๖๖๘๐๐๗
อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ

(ดร.กฤษณวิวัฒน์ ไชยนิจ)
ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น
13 ม.ค. 2563

ที่ อว. ๖๑๓๒.๓/ว๖๖

บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

เลขที่รับ	072
วันที่	15 มี.ค. 2563
เวลา	13.15 น.

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เจริญพร พระราชันพลหารคำ จังหวัดขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยอาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน" รหัส MCU RS 610760076 ในกรณีนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้บริหารองค์กรของจังหวัดขอนแก่น ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่แทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโทรศัพท์ ๐๔๓๕-๖๖๓๓๘๐๙
อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ

ที่ อว. ๖๑๓๒.๑/๖๖๖

บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เจริญพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยอาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน" รหัส MCU RS 610760076 ในกรณีนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้บริหารองค์กรของจังหวัดขอนแก่น ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่แทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สมิต ใจบุญ

(พระราชประสงค์จิตฺต)

รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น

โทรศัพท์ ๐๙๕-๖๖๑๓๘๐๘
อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ

ที่ อว. ๖๓๓๒.๑/๖๖๖

บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เจริญพร ประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยอาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน" รหัส MCU RS 610760076 ในกรณีนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้บริหารองค์กรของจังหวัดขอนแก่น ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

หวังเป็นอย่างยิ่งคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่แทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโทรศัพท์ ๐๙๕-๖๖๑๓๘๐๙
อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ

ดร. สุนทร สายคำ
เครือข่าย สหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
เพื่อเครือข่ายพัฒนาสังคม

ที่ อว. ๖๑๓๒.๓/ว๖๖

บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เจริญพร ประสานสัมพันธ์จิตอาสา จังหวัดขอนแก่น

สิ่งส่งมาด้วย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยอาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน" รหัส MCU RS 610760076 ในกรณีนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้บริหารองค์กรของจังหวัดขอนแก่น ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่แทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโทรศัพท์ ๐๙๕-๖๖๓๓๘๐๐๔
อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ

Dr.
ดร.สุนทร สายคำ
อินดีพีเอ็มยู
ประจวบคีรีขันธ์ ๓๑๕๑๖๖๖๖

ภาคผนวก ค

ภาพประกอบการวิจัย

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมือง
ขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	สังกัด	หมายเหตุ
๑.	นายธีระเชษฐ สอนปะละ	พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น	สำนักงานพัฒนา ชุมชนจังหวัด ขอนแก่น	
๒.	ดร.วิรัตน์ นาคนวม	ผู้อำนวยการสำนักการช่าง	องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ขอนแก่น	
๓.	ดร.กฤษณารุณ ไชยนิต	ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น	เทศบาลนคร ขอนแก่น	
๔.	นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล	ประธานกรรมการ หอการค้าจังหวัดขอนแก่น	หอการค้าจังหวัด ขอนแก่น	
๕.	พระราชประสิทธิ์คุณ	รองเจ้าคณะจังหวัด ขอนแก่น	คณะสงฆ์จังหวัด ขอนแก่น	
๖.	ดร.สมหวัง อิมคำทุ่น	ปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัด ขอนแก่น	ปราชญ์ท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น	
๗.	นางสาวเกศริน พาสุข	ประธานชมรมจิตอาสา ขอนแก่นและ	คณะกรรมการ สมาชิกชมรมจิต อาสาขอนแก่น	

ภาพประกอบการสัมภาษณ์ พระราชพิธีถิดคน
รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น

ภาพประกอบการสัมภาษณ์ นายธีระเชษฐ สอนปะละ พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น

ภาพประกอบหน่วยงานที่รับรองการใช้ประโยชน์จากการวิจัย

สัมภาษณ์ ดร.ประดิษฐ์ นัตทะยาย

หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น

ภาพประกอบการสัมภาษณ์ ดร.วิรัตน์ นาคนชม ผู้อำนวยการสำนักงาน
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ภาพประกอบการสัมภาษณ์ ดร.กฤษณวรรณ ไชยנית
ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น

ภาพประกอบการเก็บข้อมูลเลขานุการของ นายกมลพงศ์ สงวนตระกูล
ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัดขอนแก่น

ภาพประกอบการสัมภาษณ์ ดร.สมหวัง อิ่มคำทუნ ประชาญ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

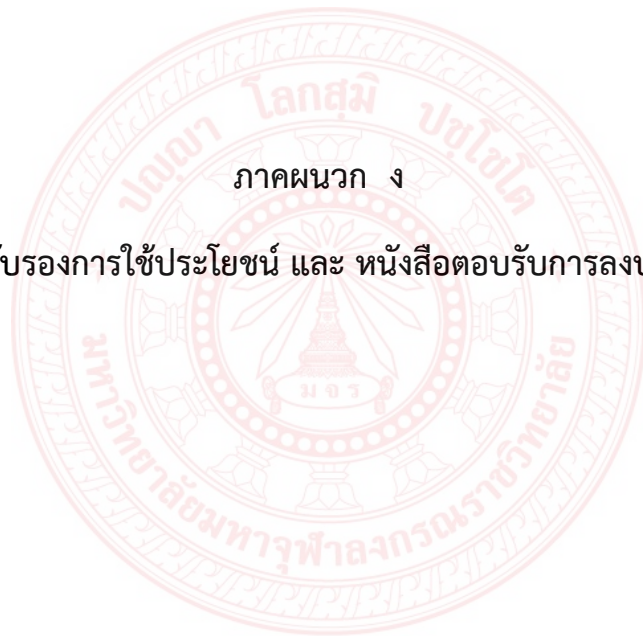

ภาพประกอบการสัมภาษณ์ นางสาวเกศริน พาสุข
ประธานชมรมจิตอาสาขอนแก่น และ คณะกรรมการสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่น

ภาคผนวก ง

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ และ หนังสือตอบรับการลงบทความ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑. กิจกรรมการนำผลไปใช้ประโยชน์

๑. สามารถใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพัฒนาการบริหารจัดการตามโครงการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สามารถใช้เป็นแนวทางบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรของโครงการให้เกิดประสิทธิผลเกี่ยวกับบุคคล คณะกรรมการ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

๓. ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และเป็นต้นแบบยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน สู่การปฏิบัติที่เกิดคุณค่าต่อชีวิตของตนเองและสังคม

๒. กิจกรรมด้านวิชาการ

๑. ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงคุณภาพต่อยอดในการวิจัยเชิงปริมาณ ทั้งในงานวิจัยเชิงเดี่ยวและการวิจัยแบบผสม ทั้งในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือหลักวิชาการด้านอื่น

๒. ใช้เป็นรูปแบบการประชุมอบรม สัมมนา การบรรยาย การได้วาทีและการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศด้านการบริหารองค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้อง

๓. จัดให้มีการประชุมวิชาการด้านบริหารองค์กรโดยเน้นการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับองค์กร ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

เรื่อง

ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๑. ข้อมูลโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย)

ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่าย

เมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

(ภาษาอังกฤษ)

STRATEGIES AND FORMS OF STRENGTHENING

THE KHON KAEN CITY NETWORK FOR

SUSTAINABLE DEVELOPMENT

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๑. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่น
สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๒. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่น
สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๓. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่น
สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. ข้อมูลหัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ

ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์

หน่วยงานต้นสังกัด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

(หลักสูตร) ครุศาสตรมหาบัณฑิต

(สาขาวิชา) พุทธบริหารการศึกษา

๔. ข้อมูลหน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ชื่อหน่วย สำนักพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้บริหารระดับสูง นายธีระเชษฐ์ สอนปะละ

ตำแหน่ง พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น

สถานที่ตั้ง ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ต.ในเมือง อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น

๕. ลักษณะของการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๕.๑ การใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การอบรม เป็นต้น

๕.๒ การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านยุทธศาสตร์ ด้านการบริหาร

๖. รับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ขอรับรองว่า(หน่วยงานผลงานที่ใช้ประโยชน์) สำนักพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น

ได้นำเอาแนวทางจากงานวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่น

สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”ซึ่งเป็นผลงานวิจัยของ อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ ไปปรับใช้ประโยชน์ในด้าน

ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

๖.๑. ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม ได้นำไปปรับใช้ประโยชน์เกี่ยวกับ การส่งเสริม

อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้าง พื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๖.๒. ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิต ได้นำไปปรับใช้ประโยชน์เกี่ยวกับ การได้รับการศึกษา

ที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๖.๓ ยุทธศาสตร์ด้านสังคมสันติสุข ได้นำไปปรับใช้ประโยชน์เกี่ยวกับ การส่งเสริม
การมีส่วนร่วมในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ผู้ดำเนินโครงการ
ลงชื่อ.....*อ. สุนทร*.....
(อาจารย์ ดร.สุนทร สายคำ)

ผู้ใช้ประโยชน์จากโครงการ
ลงชื่อ.....*น. ประดิษฐ์*.....
(นายประดิษฐ์ นัดทะยาย)
หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน

หัวหน้าโครงการ

ที่ อว ๘๐๓๓.๑ / ๑๔๕

สำนักวิชาการวิทยาเขตขอนแก่น
Journal of Buddhist Education and Research
(TCI 2)
โทรศัพท์ ๐๘๕-๕๖๑-๔๘๘๖
โทรสาร ๐-๕๓๐๘-๓๓๓๓๓

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความวารสาร Journal of Buddhist Education and Research

เรียน อ.ดร.สุนทร สายคำ

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิชาการเรื่อง “พุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน STRATEGIES AND FORMS OF STRENGTHENING THE KHON KAEN CITY NETWORK FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT” เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Journal of Buddhist Education and Research มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น นั้น

ในการนี้ กองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการพิจารณา จากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review) ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว และกองบรรณาธิการเห็นชอบรับบทความของท่านตีพิมพ์ในวารสาร Journal of Buddhist Education and Research ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งวารสารเข้าสู่ฐานข้อมูลกลุ่ม TCI กลุ่มที่ ๒

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี)

บรรณาธิการวารสาร

Journal of Buddhist Education and Research

สำนักวิชาการวิทยาเขตขอนแก่น
Journal of Buddhist Education and Research (TCI 2)
โทรศัพท์ ๐๘๕-๕๖๑-๔๘๘๖ โทรสาร ๐-๕๓๐๘-๓๓๓๓๓
<http://www.ojs.mcu.ac.th/index.php/ijbe>

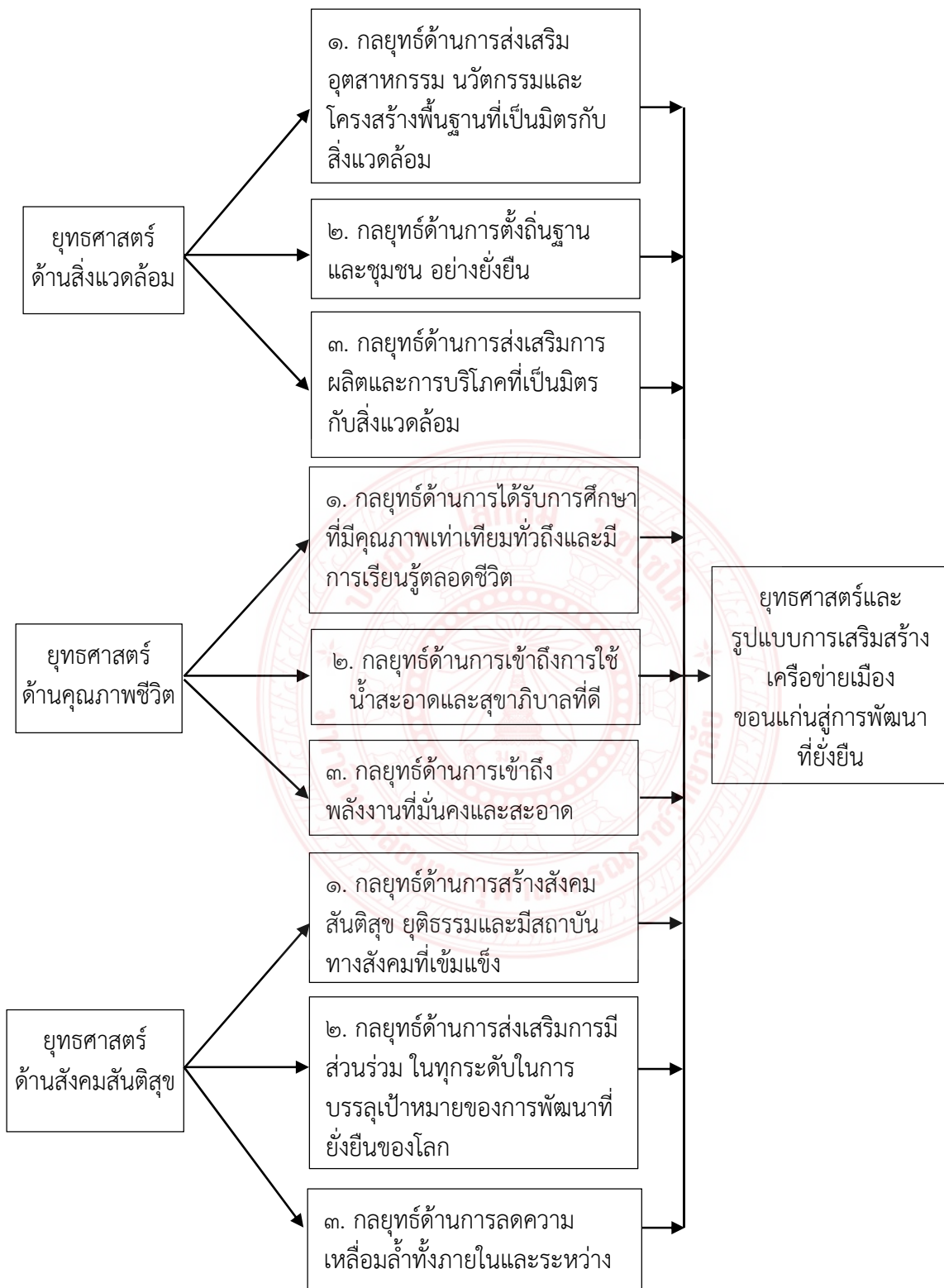
ภาคผนวก จ
ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากการวิจัย

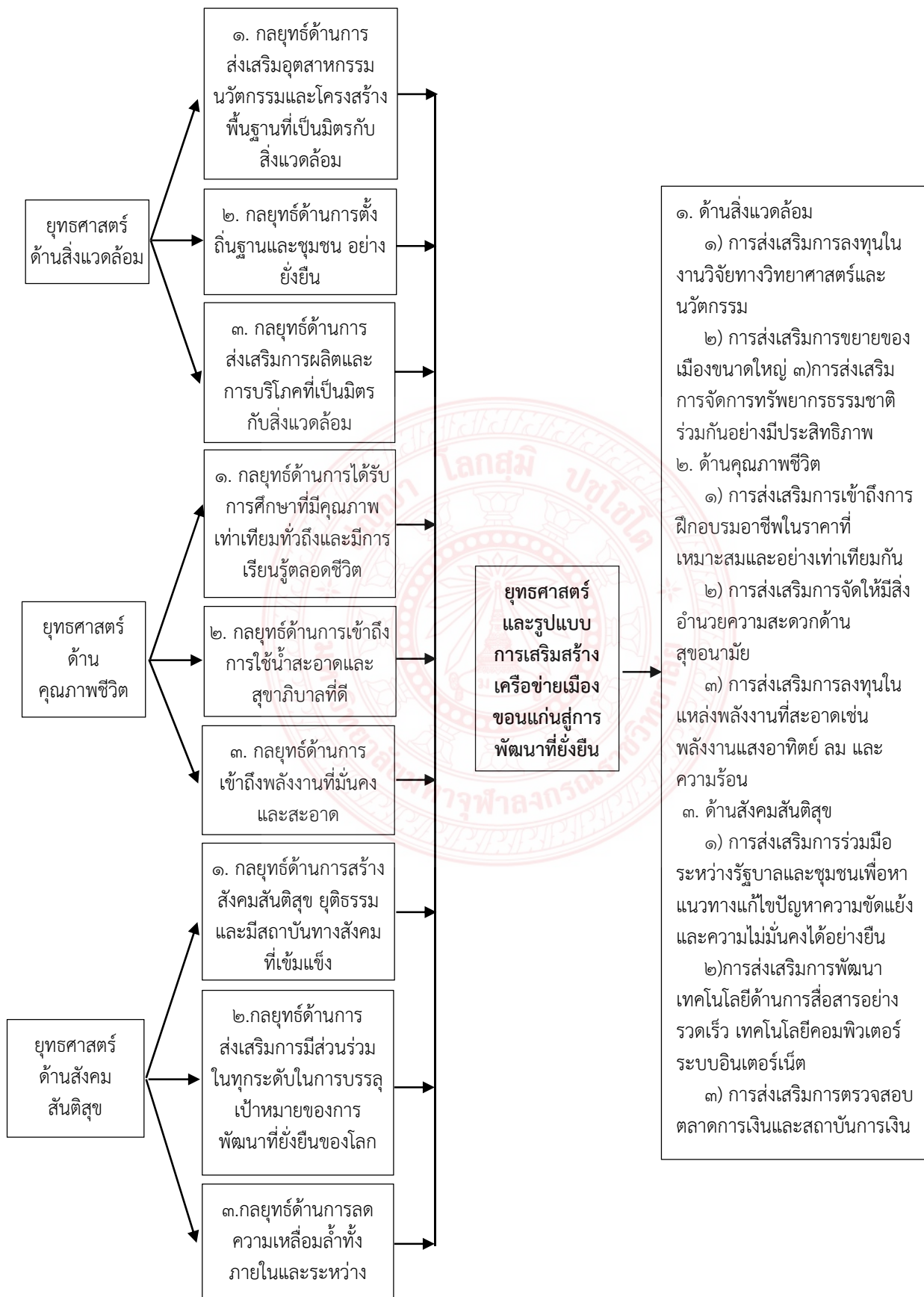

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการและผลที่ได้รับจากโครงการ

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ	บรรลุวัตถุประสงค์	โดยทำให้
๑. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ, ทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูล	ทราบถึงข้อมูลประวัติ ความเป็นมา จุดเด่น ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน/กิจกรรมการเรียนรู้	ข้อที่ ๑-๒	ทำการวิเคราะห์เป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติเพื่อพัฒนาสถานการณ์ในปัจจุบัน กิจกรรมและการสร้างความเข้าใจให้กับองค์กร
๒. การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และการส่งเสริมนำไป ปฏิบัติ และการเผยแพร่ ด้านการบริหารองค์กร	ข้อที่ ๒-๓	ทำการวิเคราะห์เป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติเพื่อพัฒนา ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
๓. การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ๗ หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน	ทราบถึงกลยุทธ์และเป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนจากกระบวนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน (SWOT Analysis)	ข้อที่ ๑-๒-๓	ได้รูปแบบแนวทางในการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วม กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
๔. รายงานฉบับสมบูรณ์	ตอบวัตถุประสงค์ของ โครงการวิจัยทั้ง ๓ ข้อ ๑ เพื่อศึกษายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อ ๒ เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อที่ ๓ เพื่อเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	ข้อที่ ๑-๒-๓	ได้รายงานวิจัยที่มีคุณค่าสามารถตอบวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ยุทธศาสตร์และรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายเมืองขอนแก่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

๑. ชื่อ-นามสกุล : ดร.สุนทร สายคำ

๒. ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์

๓. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้สะดวก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๓๐ หมู่ที่ ๑ บ้านโคกสี ถนนขอนแก่น-น้ำพอง ตำบลโคกสี
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

โทร. ๐๙๕-๖๖๑๓๘๐๙

Sunthon.sai@mcu.ac.th

๔. ประวัติการศึกษา : พ.ศ.๒๕๓๓ ปวส. (ช่างไฟฟ้ากำลัง), ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ.๒๕๔๑ อส.บ. (วิศวกรรมไฟฟ้ากำลัง), ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ.๒๕๔๔ ป.บัณฑิต (วิชาซีพครู) ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ.๒๕๔๘ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา), ม.ขอนแก่น

พ.ศ.๒๕๕๗ ปร.ด. (พุทธบริหารการศึกษา) มจร.พระนครศรีอยุธยา

๕. ประวัติการทำงาน

- พ.ศ.๒๕๓๓ อาจารย์ประจำสาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง
วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น
- พ.ศ.๒๕๓๘ หัวหน้าฝ่ายปกครองช่างไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยเทคโนโลยี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- พ.ศ.๒๕๔๘ หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยเทคโนโลยี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- พ.ศ.๒๕๕๓ หัวหน้าฝ่ายกิจการนิสิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
- พ.ศ.๒๕๕๗ หัวหน้าฝ่ายห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
- พ.ศ.๒๕๖๐ อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
- พ.ศ.๒๕๖๒ ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๖. ผลงานวิชาการและงานวิจัย :

๖.๑ งานวิจัย

๑. สุนทร สายคำ และคณะ, “กระบวนการสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของชุมชนตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : กรณีศึกษาหมู่บ้านในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.
๒. **งานวิจัยเรื่อง** “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.
๓. **งานวิจัยเรื่อง** กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนประถมในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

๖.๒ บทความวิจัย

๑. **บทความวิจัยเรื่อง** ประสิทธิภาพการพัฒนานิสิตตามกรอบบวลักษณะของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น , **ที่ตีพิมพ์** ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ **แหล่งที่ตีพิมพ์** การประชุมวิชาการ ระดับชาติ ครั้งที่ ๔ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
๒. **บทความวิจัย เรื่อง** ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม, TCI 2 ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐ : ๑๐๙-๑๒๐. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๓. **บทความวิจัย เรื่อง** กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนประถมในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑, **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, TCI 1 ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๑ : ๙๙-๑๑๐. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๖.๓ บทความวิชาการ

๑. **บทความวิชาการ เรื่อง** “ภาวะผู้นำของผู้บริหารในมุมมองของผู้ใต้บังคับบัญชา” **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม, TCI 2 ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐ : ๑๕-๒๘. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ประวัติผู้วิจัยร่วม

๑. ชื่อ-นามสกุล : พระอธิการบุญช่วย ฉายา โชติวิโส, ดร. (อึ้งวงศ์),

๒. ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์

๓. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้สะดวก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๓๐ หมู่ที่ ๑ บ้านโคกสี ถนนขอนแก่น-น้ำพอง ตำบลโคกสี

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

โทร. ๐๘๕-๔๕๙๙๓๖๕

G-mail Chotivungso1980@gmail.com

๔. ประวัติการศึกษา : พ.ศ.๒๕๔๑ น.ธ.ตรี,

พ.ศ.๒๕๔๓ น.ธ.โท,

พ.ศ.๒๕๔๔ น.ธ.เอก,

พ.ศ.๒๕๔๖ ปวส.(คอมพิวเตอร์ธุรกิจ), สกลนคร

พ.ศ.๒๕๕๐ พธ.บ.(พระพุทธศาสนา), มจร.ขอนแก่น

พ.ศ.๒๕๕๒ ป.บัณฑิต(วิชาชีพครู) มจร.ขอนแก่น

พ.ศ.๒๕๕๓ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา), ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ.๒๕๕๔ พธ.ม.(พระพุทธศาสนา), มจร.ขอนแก่น

พ.ศ.๒๕๕๗ ปร.ด.(การบริหารการศึกษา) ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๕. ประวัติการทำงาน

- เจ้าอาวาสวัดทรายบึงสำราญ ตำบลโนนท่อน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- รองเจ้าคณะตำบลโนนท่อน ตำบลโนนท่อน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
- เจ้าคณะตำบลโนนท่อน เขต ๒ ตำบลโนนท่อน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

๖. ผลงานวิชาการและงานวิจัย :

๖.๑ งานวิจัย

๑. งานวิจัยร่วม เรื่อง “รูปแบบการรักษาและป้องกันยาเสพติดตามแนวทางพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา วัดพุทธเกษม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” ปี ๒๕๕๘ ปีที่ตีพิมพ์ ๒๕๕๙ ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แหล่งที่ตีพิมพ์ การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๒. **งานวิจัยเรื่อง** “แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ป่าชุมชน : กรณีศึกษาวัดป่าประชาสรรค์ ตำบลหนองสองห้อง อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น” ปี ๒๕๕๘ **ปีที่ตีพิมพ์** ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ **แหล่งที่ตีพิมพ์** การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๓. **งานวิจัยเรื่อง** “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.
๔. **งานวิจัยเรื่อง** “กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนประถม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”, ปี ๒๕๖๐.

๖.๒ บทความวิจัย

๑. **บทความวิชาการเรื่อง** “Guideline on the Participating Development the Local Governmental Organization for the Community Forest Preservation : A case study of Wat Pa Pachasan Hnong Songhong Distract, Khon Kaen Province **ปีที่ตีพิมพ์** ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ **แหล่งที่ตีพิมพ์** การประชุมวิชาการ ระดับนานาชาติครั้งที่ ๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๒. **บทความวิจัยเรื่อง** “แนวทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านบึงแก ตำบลโนนท่อน อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น” **ปีที่ตีพิมพ์** ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ **แหล่งที่ตีพิมพ์** การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๓. **บทความวิจัยเรื่อง** “ A Model Development of Causal Structural Relationship of Factors Influencing the Effectiveness of Staff Knowledge Management in Basic Education Schools, Primary Education Service Area Office No. 1, Khonkaen Province” **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารวิชาการธรรมทรรศน์ ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือน มกราคม – เมษายน ๒๕๖๐ : ๗๓-๘๖. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
๔. **บทความวิจัยเรื่อง** “ประสิทธิภาพการพัฒนานิสิตตามกรอบนวัตกรรม ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น” **ที่ตีพิมพ์** ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ **แหล่งที่ตีพิมพ์** การประชุมวิชาการ ระดับชาติ ครั้งที่ ๔ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.

๕. **บทความวิจัย เรื่อง** “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม, TCI 2 ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐ : ๑๐๙-๑๒๐. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๖. **บทความวิจัย เรื่อง** กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียน ประถมในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑, **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, TCI 1 ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๑ : ๙๙-๑๑๐. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๖.๓ บทความวิชาการ

๑. **บทความวิชาการ เรื่อง** “The importance of Vinaya and Monastic Code : Answer for Secular Reproaches in Thailand” **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, TCI 2 ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๙ : ๒๘๕-๒๙๕. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๒. **บทความวิชาการ เรื่อง** “ภาวะผู้นำของผู้บริหารในมุมมองของผู้ใต้บังคับบัญชา” **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม, TCI 2 ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐ : ๑๕-๒๘. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๓. **บทความวิชาการ เรื่อง** “คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา Virtue and Ethics for Educational Administrator” **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (ฉบับพิเศษ) ประจำเดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๙ - กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๔. **บทความวิชาการ เรื่อง** “การบริหารเวลา การบริหารชีวิต ตามวิถีพุทธในศตวรรษที่ 21* Time and Life Management According to the Buddhist Way in the 21st Century” **แหล่งที่ตีพิมพ์** วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, TCI 1 ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๑ : ๒๘๑-๒๙๐.

ประวัติผู้วิจัยร่วม

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล นายวิทยา ทองดี
 ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ๒ หมู่ ๔ บ้านโคกลำม
 ตำบลโสกนกเต็น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๙๑ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง
 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

๒. ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๘ สำเร็จมัธยมศึกษาชั้นเอกจากสำนักเรียนวัด นาวาสวัสดิ์
 ตำบลโคงหนองแก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น
 พ.ศ. ๒๕๒๐ เปรียญธรรม ๓ ประโยคสำนักเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา
 วัดธาตุ พระอารามหลวงอำเภอเมืองขอนแก่น
 พ.ศ. ๒๕๒๗ ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษการประถมศึกษา(พท.ศ.)
 กระทรวงศึกษาธิการ
 พ.ศ. ๒๕๒๙ ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม(พ.ม)กระทรวงศึกษาธิการ
 พ.ศ. ๒๕๓๒ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา)มจร.
 พ.ศ. ๒๕๓๖ ปริญญาตรี (ศษ.บ.) ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ประถมศึกษา) มสธ.
 พ.ศ. ๒๕๔๖ ปริญญาโท (ศษ.ม.) ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 พ.ศ. ๒๕๕๒ ปริญญาเอก Ph.D. (สังคมศาสตร์: เน้นการบริหารการศึกษา)มหาวิทยาลัย
 มคอประเทศไทย

๓. ประวัติการทำงาน(วิทยาเขตขอนแก่น)

พ.ศ. ๒๕๓๒ – ๒๕๓๓ รก.เลขานุการคณะพุทธศาสตร์
 พ.ศ. ๒๕๓๓ – ๒๕๓๔ เลขานุการคณะครุศาสตร์
 พ.ศ. ๒๕๓๔ – ปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
 พ.ศ. ๒๕๔๑ – ๒๕๔๔ รก.หัวหน้าสาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๑ หัวหน้าสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมจร.วิทยาเขตขอนแก่น
 พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๑ คณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น มจร.วิทยาเขตขอนแก่น
 พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๒ รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร.วิทยาเขตขอนแก่น
 พ.ศ. ๒๕๕๓ – ปัจจุบัน ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มจร.วิทยาเขตขอนแก่น
 ๒๕๕๑-๒๕๕๒ คณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น
 โดยตำแหน่ง คณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคล
 โดยตำแหน่ง คณะกรรมการประจำวิทยาเขตขอนแก่น
 ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์เลย ๒ วาระ

โดยตำแหน่ง คณะกรรมการสภาวิทยาเขตขอนแก่น
คณะอนุกรรมการการเงินและทรัพย์สินวิทยาเขต
ขอนแก่น

๔. ผลงานทางวิชาการ

๔.๑.๑ เอกสารประกอบการสอน/ตำรา

ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เอกสารประกอบการสอน รายวิชา ๒๐๑ ๑๐๓ พื้นฐานการศึกษา
โครงการผลิตตำรา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม บทที่
๘ โครงการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนา สำนักหอสมุด
และเทคโนโลยีสารสนเทศและกองวิชาการ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการใช้ภาษาไทยสำหรับครู มหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เอกสารตำรา รายวิชา ๒๐๐ ๒๒๔ พุทธปรัชญาการศึกษา บทที่ ๖
โครงการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรกองวิชาการ สำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เอกสารตำรา รายวิชา ๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม บทที่ ๗ (ฉบับ
ปรับปรุง)โครงการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรกองวิชาการ สำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เอกสารประกอบการสอน รายวิชา ๒๐๓ ๓๐๗ สังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยาสำหรับครู (Sociology and Anthropology for Teachers) มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๔.๑.๒ งานบทความทางวิชาการ

(๑) บทความ “ มนุษย์กับกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์” ตีพิมพ์ในวารสาร
บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาเขตขอนแก่น (ISSN 1905-1603) ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ กันยายน -
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕, หน้า ๓๗-๔๔)

(๒) บทความ “ การศึกษาเพื่อสร้างมนุษย์ให้สมบูรณ์ (ตีพิมพ์ในนิตยสาร ธรรมทรรศน์
(Thammathat Journal) ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือน มีนาคม ๒๕๕๓- มิถุนายน ๒๕๕๓,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, หน้า ๓๗-๔๖)

(๓) บทความ “หลักธรรมาภิบาลและสันติภาพ” (ตีพิมพ์ในนิตยสาร ธรรมทรรศน์
ThammathatJournal ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๒- กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, หน้า ๑๒-๒๐)

(๔) บทความ “การพัฒนาตนตามแนวพุทธศาสนา” (ตีพิมพ์ในนิตยสาร ธรรม
ทรรศน์ThammathatJournal ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๑- กุมภาพันธ์
๒๕๕๒, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, หน้า ๘-๑๓)

(๕) บทความ “การศึกษาพฤติกรรมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ของนิสิตที่ศึกษารายวิชา การใช้ภาษาไทยสำหรับครู ชั้นปีที่ ๓” (ตีพิมพ์ในนิตยสาร ธรรมทรรศน์ThammathatJournal ปี ที่ ๑๓ ฉบับที่ ๓ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๖- กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, หน้า ๘-๑๓)

๕. ผลงานด้านงานวิจัย

พ.ศ.๒๕๕๐ หัวหน้าการวิจัยวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการแสวงหา ความรู้ของนิสิตชั้นปีที่ ๒ ที่ศึกษารายวิชามนุษย์กับสังคม ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ พ.ศ.-ก.ย.๒๕๕๐ (๕ เดือน)

พ.ศ. ๒๕๕๒ หัวหน้าการวิจัยวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง เจตคติต่อการศึกษาลัทธิพุทธ ศาสตร์บัณฑิต ๕ ปี ครุศาสตร์ นิสิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ชั้นปีที่ ๒-๓ ภาคการศึกษา ที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๒พ.ศ.-ก.ย. ๒๕๕๒ (๕ เดือน)

พ.ศ. ๒๕๕๕ หัวหน้าการวิจัยวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการอ่านเพื่อ การเรียนรู้ของนิสิต ที่ศึกษารายวิชาการใช้ภาษาไทยสำหรับครูชั้นปีที่ ๓ (A STUDY OF READING BEHAVIOR FOR LEARNING OF THAI USAGE FOR TEACHERS’SSUBJECTLEARNERS)พ.ศ.- ต.ค. ๒๕๕๕ (๖ เดือน)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้ช่วยวิจัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น ผู้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติศาสนกิจของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” The Satisfaction in Religious works of graduates or mahachulalongkornrajavidyalaya University in the Northeast of Thailand” สำเร็จรายงานผลปี พ.ศ.๒๕๕๘

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ผู้ช่วยวิจัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น ผู้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยวิจัยเรื่อง “ ๒๐ ปี :ภาพลักษณ์วิทยาเขตขอนแก่นในทัศนะของคณะสงฆ์ ภาค ๙ “ “ 20 Years : The Image of Khonkaen Campus on The view of Shang at The ninth region” สำเร็จ รายงานผลการวิจัย ปี พ.ศ.๒๕๕๙

ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ช่วยวิจัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น ผู้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการรักษาศีลห้าของเด็กเยาวชนตำบลโคกสี อำเภอมือ เมือง จังหวัดขอนแก่น” “Behaviour related to the Five Precepts by Youths in Kokshi sub-district of Muang sub-district, Khonkaen Province “ สำเร็จและ รายงานผลการวิจัย ปี พ.ศ.๒๕๕๐

ปีงบประมาณ ๒๕๕๔วิจัยเรื่อง พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านจิตใจแก่ ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีงบประมาณ ๒๕๕๔จากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ปีงบประมาณ ๒๕๕๗วิจัย เรื่อง “ประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เขต ๒๕” (ภาษาอังกฤษ)Efficiency of Buddhist Teaching of Teachers in School of TheSecondary

Educational Service Area Office 25.อยู่ระหว่างดำเนินการ เริ่มมีนาคม-กันยายน ๒๕๕๗ (รวม ๗ เดือน)(ทุนสนับสนุนจากวิทยาเขตขอนแก่น

ปีงบประมาณ ๒๕๕๘วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาษาอังกฤษ)MODEL DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT OF MORAL TEACHING BUDDHIST MONKS IN THE SCHOOLS IN NORTHEASTERN REGION ปีงบประมาณ ๒๕๕๘อยู่ระหว่าง ปรับแก้ไขโครงการวิจัยและรอทำสัญญาการวิจัย จากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

๖. ประกาศเกียรติคุณที่ได้รับ

- พ.ศ.๒๕๔๙ ได้รับคัดเลือกเป็น “ศิษย์เก่าดีเด่น มจร.” ของสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๙
- พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับการคัดเลือก เป็น “ผู้คุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา” ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลโลก ประจำปี ๒๕๔๙ เถลิงพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ประเภท ส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้รับเกียรติบัตรจากเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร)ณ มจร.วิทยาเขตขอนแก่น
- พ.ศ.๒๕๕๒ ได้รับคัดเลือกเป็น “ครูดีเด่น” เนื่องในวันครูแห่งชาติ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๒ ของจังหวัดขอนแก่น จัดโดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๑
- พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับคัดเลือกเป็น “ครูในดวงใจ” เนื่องในวันครูแห่งชาติ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๓จัดโดย ชมรมนิสิตคณะครุศาสตร์ มจร.วิทยาเขตขอนแก่น
- พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับคัดเลือกเป็น “ผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่น” ระดับจังหวัด ในงานวันภาษาไทยแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ รับวุฒิบัตรจากกรมวัฒนธรรม จัดโดย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ณ ศาลาประชาคมจังหวัดขอนแก่น
- พ.ศ.๒๕๕๕ ได้รับคัดเลือกเป็น “ผู้มีคุณูปการต่อการใช้ภาษาไทยดีเด่น” ระดับจังหวัด ในงานวันภาษาไทยแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ จัดโดย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ณ ศาลาประชาคมจังหวัดขอนแก่น
- พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้รับโล่รางวัล “วัฒนคุณากร” ในฐานะบุคคลดีเด่นด้านวัฒนธรรม” ผลงานระดับชาติ จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๕๕ ณ โรงละครแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้รับรางวัล “เสาศาสนกรรมจักรพรรดิราชทาน” จากสมเด็จพระเทพพระ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อ
พระพุทธศาสนา ประเภท ส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ภายในประเทศ เนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก (ผลงาน
ระดับชาติ)ประจำปี ๒๕๕๕

